

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΤΟ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ. ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΜΑΡΚΑΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ
ΡΑΒΑΝΟΓΛΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2010-2011

**ΤΟ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ. ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	10
1.1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	11
1.2. ΕΙΔΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ.....	12
1.3. ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ.....	14
1.4. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	16
1.5. ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΤΥΠΩΝ.	18
1.6. ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	21
2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	23
2.1. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ – ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	24
2.2. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	27
2.3. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΕΚΤΟΚΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ.....	28
3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Ο.Ε.)	30
3.1. Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ο.Ε.	31
3.2. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ Ο.Ε.....	32
3.3. ΣΥΣΤΑΣΗ ΟΜΟΡΡΥΘΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.....	34
3.3.1. ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ.....	36
3.3.2. ΤΟ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	38
3.3.3. ΟΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ.....	39
3.3.4. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΕΙΣΦΟΡΑΣ	41

3.4. Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Ε. ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ ΤΗΣ	42
3.5. ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.....	49
3.6. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΗΣ Ο.Ε.....	50
3.6.1. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΥΨΟΥΣ ΤΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	51
3.6.2. ΑΥΞΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΡΔΩΝ	54
3.6.3. ΑΥΞΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΜΕ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗ ΕΙΣΟΔΟ ΝΕΟΥ ΕΤΑΙΡΟΥ	55
3.6.4. ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	58
3.7. ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	59
3.7.1. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	60
3.7.2. ΜΕΙΩΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΛΟΓΩ ΖΗΜΙΩΝ.....	61
3.7.3. ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ ΕΤΑΙΡΟΥ ΜΕ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗ ΑΝΑΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ.....	63
4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Ε.Ε.).....	67
4.1. Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ε.Ε.....	68
4.2. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ Ε.Ε.	69
4.3. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ Ε.Ε.	71
4.4. ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΗΝ Ε.Ε.....	78
5^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η ΑΦΑΝΗΣ Ή ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΚΑΙ Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	79
5.1.ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΦΑΝΗΣ Ή ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.....	80
5.2. ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΤΑΙΡΩΝ, ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ, ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ ΤΗΣ ΑΦΑΝΗΣ Ή ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	82
5.3. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	83
5.4. Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.....	84
6^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Α.Ε.).....	86

6.1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	87
6.2. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ Α.Ε	89
6.3. ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ Α.Ε.....	92
6.4. ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ Α.Ε.....	93
6.5. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ Α.Ε.	95
6.6. ΤΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	98
6.6.1. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	101
6.7. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	103
6.7.1. ΝΕΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΜΕΤΟΧΩΝ.....	104
6.7.2. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ Ή ΑΛΛΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ ...	106
6.7.3. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΗΣ Α.Ε. ΑΠΟ ΕΞΑΓΟΡΑ ΙΔΡΥΤΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ	108
6.7.4. ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ	113
6.7.5. ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΛΗΡΩΤΕΩΝ ΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ	118
6.7.6. ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΑΠΟ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	120
6.7.7. ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΑΛΛΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	121
6.8. ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.....	124
6.9. Η ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.....	127
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	129
7.1. Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ.....	130
7.2. Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ε.Π.Ε.	132
7.3. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ Ε.Π.Ε.	134
7.4. ΤΟ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	137
7.4.1. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ.....	141
7.4.2. ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	145

7.5. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΑΙΡΩΝ.....	149
7.6. Η ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.....	153
7.7. Η ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΚΑΤΑ ΜΕΤΟΧΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.....	154
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	156
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	164
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΤΟΠΟΣ.....	165

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Η διάκριση των εταιρειών.....	15
--	----

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Τα πλεονεκτήματα των προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών.....	19
Πίνακας 2: Τα μειονεκτήματα των προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών.	20
Πίνακας 3: Εισφορά χρήσης πράγματος.....	41
Πίνακας 4: Εγγραφή κάλυψης κεφαλαίου.....	45
Πίνακας 5: Το τμήμα του κεφαλαίου που είναι καταβλητέο με βάση το καταστατικό και μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης.....	46
Πίνακας 6: Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου.....	46
Πίνακας 7: Η καταβολή του κεφαλαίου από τους εταίρους.....	47
Πίνακας 8: Τακτοποίηση της εμφάνισης του κεφαλαίου (καταβεβλημένο).....	47
Πίνακας 9: Πληρωμή του φόρου συγκέντρωσης του κεφαλαίου.....	48
Πίνακας 10: Εγγραφή κάλυψης του κεφαλαίου.....	55
Πίνακας 11: Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου.....	56
Πίνακας 12: Καταβολή από εταίρο του Κεφαλαίου.....	56
Πίνακας 13: Τακτοποίηση της εμφάνισης του κεφαλαίου (καταβεβλημένο).....	57

Πίνακας 14: Πληρωμή του φόρου συγκέντρωσης του κεφαλαίου.....	57
Πίνακας 15: Κάλυψη εταιρικού κεφαλαίου λόγω αύξησης.....	142
Πίνακας 16: Καταβολή εταιρικού κεφαλαίου λόγω αύξησης.....	143

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η σύγχρονος ανταγωνισμός που κυριαρχεί στο εμπόριο αλλά και η ανάπτυξη της τεχνολογίας που συμβάλλει σε αυτόν οδηγεί στην ανάγκη της συγκεντρώσεως της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε ενιαίους φορείς. Η δημιουργία εταιρειών με σκοπό την επίτευξη κέρδους δεν είναι μόνο αποτέλεσμα οικονομικής σκοπιμότητας αλλά μπορεί να κρύβει και την αδυναμία του κάθε επιχειρηματία να δουλεύει μόνος του σε μια ατομική επιχείρηση. Έτσι, λόγω της τεχνολογικής ανάπτυξης ένας επιχειρηματίας μπορεί να επιδιώξει να συνεργαστεί και να δημιουργήσει μία εταιρεία με κάποιον άλλο ή με άλλους για να ανταπεξέλθει στον ανταγωνισμό. Επιπλέον, λόγω της παγκοσμιοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίσει και ομίλους ή άλλες οργανωμένες εταιρείες. Έτσι οι λόγοι που μπορεί να υπαγορεύσουν τη σύσταση μιας εταιρείας είναι πολλοί και ποικίλουν ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στο συγκεκριμένο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Στόχος αυτής της πτυχιακής είναι να μελετήσουμε τις προσωπικές και κεφαλαιουχικές εταιρείες από νομική και λογιστική άποψη επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον μας στο εταιρικό κεφάλαιο της κάθε μιας.

Ξεκινώντας λοιπόν την πτυχιακή μας αυτή, στο πρώτο κεφάλαιο αφού αναφερόμαστε στα είδη των εταιρειών, τις διακρίνουμε και παραθέτουμε τα χαρακτηριστικά των εμπορικών εταιρειών, μελετώντας ταυτόχρονα τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο μελετάμε το εταιρικό κεφάλαιο και την αρχή της σταθερότητας που πρέπει να διακρίνει τις εμπορικές εταιρείες. Κλείνοντας αναφερόμαστε στο πρόβλημα του εκτοκισμού των ιδίων κεφαλαίων.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναπτύσσουμε την ομόρρυθμη εταιρεία από νομική και λογιστική άποψη. Συγκεκριμένα αφού δίνουμε τα χαρακτηριστικά της και πως συστήνεται αναφερόμαστε στις μεταβολές του εταιρικού κεφαλαίου της παραθέτοντας παραδείγματα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναπτύσσουμε την ετερόρρυθμη εταιρεία. Αναλύουμε τα βασικά της χαρακτηριστικά τη νομική της υπόσταση και τις μεταβολές του εταιρικού κεφαλαίου της καθώς επίσης και τις λογιστικές εγγραφές κατά τη σύστασή της.

Στο πέμπτο κεφάλαιο καταπιανόμαστε με την αφανής ή συμμετοχική εταιρεία και με την αστική εταιρεία. Παραθέτουμε τα χαρακτηριστικά τους γνωρίσματα και αναφερόμαστε στο εταιρικό τους κεφάλαιο.

Στο έκτο κεφάλαιο μελετάμε την ανώνυμη εταιρεία. Και εδώ δίνουμε τα χαρακτηριστικά της και το νομικό πλαίσιο που την διέπει και αναφερόμαστε με παραδείγματα στην λογιστική αντιμετώπιση σύστασή της. Επίσης με παραδείγματα αναφερόμαστε στο μετοχικό της κεφάλαιο. Τέλος αναλύουμε την αύξηση και την μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου, παραθέτοντας παραδείγματα για καλύτερη κατανόηση όλων αυτών.

Στο έβδομο και τελευταίο κεφάλαιο, ασχολούμαστε με την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Και σε αυτό το κεφάλαιο, όπως και στα προηγούμενα, δίνουμε τα χαρακτηριστικά της και τη νομική προσωπικότητά της και με παραδείγματα αναφερόμαστε στην αύξηση και μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου. Επίσης, τελειώνοντας παραθέτουμε παραδείγματα που αφορούν την συμπληρωματική εισφορά των εταίρων. Κλείνοντας αυτό το κεφάλαιο κάνουμε μια μικρή αναφορά στην μονοπρόσωπη εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και στον ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία.

Σε αυτό το σημείο θέλουμε να ευχαριστήσουμε τον καθηγητή μας κ. Γεωργόπουλο Ιωάννη, που με τις υποδείξεις του μας κατεύθυνε στην τελική μορφή αυτής της πτυχιακής.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η νομική μορφή μιας επιχείρησης αποτελεί μία πολύ σημαντική παράμετρο για την επιτυχία της πορεία και η επιλογή της θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο ενδεδειγμένης διερεύνησης λόγω των νομικών και λογιστικών αποτελεσμάτων που αυτή συνεπάγεται. Οι λόγοι που οδηγούν κάποιους στη σύσταση εταιρικής επιχείρησης είναι πολλοί όπως:

- η μείωση του επιχειρηματικού κινδύνου, ως προς κάθε ένα από τους εταίρους,
- η γνώση της καινούργιας τεχνολογίας ή τα διάφορα εξεζητημένα τεχνικά προσόντα που μπορεί να έχουν οι εταίροι,
- η ανάγκη συγκέντρωσης κεφαλαίων,
- Η αποτελεσματική δραστηριότητα στην παραγωγή και τη διάθεση.

Από νομική άποψη κρίσιμα στοιχεία είναι η κρατική εποπτεία, ο χρόνος, δηλαδή η διαδικασία, οι διατυπώσεις σύστασης, η τροποποίηση του καταστατικού, ο αριθμός των συμμετεχόντων, το εταιρικό κεφάλαιο, τα όργανα, οι αρμοδιότητες, η λήψη αποφάσεων, η διανομή των κερδών, η ευθύνη, η μεταβίβαση της συμμετοχής (εν ζωή και αιτία θανάτου), το διοικητικό κόστος (δημοσιεύσεις, ελεγκτές κ.λπ.), και η λύση της εταιρείας.

Από λογιστική άποψη εξετάζονται οι αυξομειώσεις του εταιρικού κεφαλαίου και η λογιστική απεικόνιση των νομικών σχέσεων που απορρέουν από το είδος της νομικής μορφής της εταιρείας.

Γίνεται έτσι αντιληπτό ότι η επιλογή του κατάλληλου εταιρικού τύπου είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα που η μη σωστή επιλογή μπορεί να αποβεί ολέθρια για τον επιχειρηματία. Τα κριτήρια που πρέπει να έχει για να αποφασίσει είναι οι επιδιωκόμενοι σκοποί του, τα διατεθειμένα μέσα του και οι υπάρχουσες σχέσεις που συνδέουν τα προς τον συνεταιρισμό φυσικά πρόσωπα. Από όλα αυτά θα προκύψει η επιλογή του κατάλληλου τύπου εταιρείας.

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

1.1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

«Το σύγχρονο εμπόριο διενεργείται όχι μόνο από μεμονωμένα άτομα αλλά και από ενώσεις προσώπων ή κεφαλαίων που έχουν περιβληθεί το νομικό τύπο της εταιρείας. Η έννοια της εταιρίας είναι ευρύτατη. Όμως, όταν λέμε εταιρεία εννοούμε την ένωση προσώπων που έχουν τον ίδιο κοινό σκοπό, ο οποίος συνίσταται με δικαιοπραξία.

Ο σκοπός της ποικίλλει και μπορεί να είναι:

- οικονομικός,
- ιδεολογικός,
- εκπολιτιστικός,
- επαγγελματικός.

Οι νομικές διατάξεις που ρυθμίζουν τις εταιρίες δεν περιλαμβάνονται μόνο στον Εμπορικό Νόμο και στους νεότερους εμπορικούς νόμους αλλά και στον Αστικό Κώδικα. Σύμφωνα με το άρθρο 741 Αστικού Κώδικα «εταιρία είναι η σύμβασις διά της οποίας δύο ή πλείονες υποχρεούνται αμοιβαίως εις την δια κοινών εισφορών επιδίωξιν κοινού σκοπού και ιδίως οικονομικού».

Οι εταιρίες βασικά διακρίνονται σε:

- αστικές και
- εμπορικές

Κριτήριο για το χαρακτηρισμό αυτό αποτελεί η μορφή των πράξεων που διενεργούν. Εξάλλου, υπάρχουν ορισμένες εταιρίες, όπως η ανώνυμη εταιρεία, η περιορισμένης ευθύνης και ο συνεταιρισμός που είναι από το νόμο πάντοτε εμπορικές.

Σκοπός της αστικής εταιρίας είναι κυρίως η διενέργεια αστικών πράξεων. Η αστική μπορεί να έχει κερδοσκοπικό σκοπό (π.χ. αγοραπωλησία ακινήτων), αλλά μπορεί αυτός να είναι και μη κερδοσκοπικός (π.χ. επιστημονικός, καλλιτεχνικός, θρησκευτικός, φιλανθρωπικός). Η αστική εταιρία ρυθμίζεται από τα άρθρα 741 -784 του Αστικού Κώδικα»¹.

¹ Σερελέα Γ., (2000), «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις σύγχρονη εκδοτική, σελ. 187.

1.2. ΕΙΔΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

«Ο Έλληνας νομοθέτης για να προστατεύσει την ασφάλεια των συναλλαγών θέλησε κλειστό τον αριθμό των εταιρειών (άρθρα 19 και 47 Εμπορικού Νόμου). Η Εμπορική νομοθεσία προβλέπει μόνο τις παρακάτω εταιρείες και δεν επιτρέπει την υιοθέτηση άλλου τύπου εταιρείας που μπορεί να αναγνωρίζει αλλοδαπό δίκαιο ή να επινόησαν οι ενδιαφερόμενοι.

Έτσι, οι αναγνωριζόμενες από την ελληνική νομοθεσία εταιρείες είναι οι εξής:

- 1) Ομόρρυθμη εταιρία (Ο.Ε.),
- 2) Ετερόρρυθμη εταιρία (Ε.Ε.),
- 3) Αφανής ή συμμετοχική εταιρία,
- 4) Ετερόρρυθμη κατά μετοχές,
- 5) Ανώνυμη εταιρία (Α.Ε.)
- 6) Εταιρία περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.),
- 7) Συνεταιρισμός,
- 8) Ναυτική εταιρία και
- 9) Συμπλοιοκτησία²».

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι, με βάση το νομικό τύπο, οι εταιρείες διακρίνονται σε:

- Ατομικές και
- Εμπορικές

Η ατομική εταιρεία ταυτίζεται απόλυτα με το πρόσωπο του επιχειρηματία και είναι προσωποπαγής. Λόγω της μεγάλης διαχειριστικής ευελιξίας των ατομικών εταιρειών και της ευκολίας με την οποία λαμβάνονται οι επιχειρηματικές αποφάσεις, η μορφή της ατομικής εταιρείας ενδείκνυται κυρίως σ' αυτές, οι οποίες απαιτούν απόλυτη και ταχεία προσαρμογή στις συνεχείς μεταβολές που παρουσιάζει η αγορά λόγω των συνεχών διακυμάνσεων των τιμών.

² Σερελέα Γ., (2000), «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις σύγχρονη εκδοτική, σελ. 188-189.

Αναφορικά με τις εμπορικές εταιρείες, η εταιρική μορφή προκύπτει από τη συνεργασία περισσοτέρων ατόμων. Η σύμπραξη περισσοτέρων ατόμων μπορεί να οφείλεται είτε στην ανάγκη ενίσχυσης της επιχειρηματικής δράσης, είτε στην ανάγκη ενίσχυσης του κεφαλαίου της εταιρείας, είτε και των δύο.

«Σε καμία εταιρεία δεν επιτρέπεται από το νόμο να επιδιώξει εμπορικό σκοπό με νομικό τύπο ο οποίος να μην περιέχεται σε έναν από τους παραπάνω, ούτε ασφαλώς να απομακρυνθεί από τα χαρακτηριστικά του κάθε εταιρικού τύπου. Η συγκεκριμένη ρύθμιση έχει ψηφιστεί για τη προστασία των τρίτων που συναλλάσσονται με την εταιρεία καθώς και των εταίρων της³».

Όσον αφορά στη σύσταση των εμπορικών εταιρειών, απαιτείται για ορισμένες η ύπαρξη ενός ελάχιστου κεφαλαίου. Π.χ. για τη σύσταση της ανώνυμης εταιρείας χρειάζεται να διατεθεί ελάχιστο κεφαλαίο της τάξης των 60.000 €. Για τη σύσταση της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης δεν ορίζεται τόσο μεγάλο χρηματικό ποσό αλλά πρέπει να είναι τουλάχιστον 4.500 €. Για κάποιες μορφές ανωνύμων εταιρειών, όπως είναι οι τράπεζες και οι ασφαλιστικές εταιρείες, υπάρχουν ορισμένες διατάξεις οι οποίες ρυθμίζουν τα περί του κεφαλαίου τους. Αυτές αποτελούν τους έμμεσους περιορισμούς. Υπάρχουν όμως και οι άμεσοι περιορισμοί. Ένα χαρακτηριστικό τους παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι στην Ελλάδα δε μπορεί να συσταθεί ιδιωτική ασφαλιστική εταιρεία χωρίς να έχει τη μορφή της ανώνυμης. Αν εξαιρέσουμε τους ειδικούς αυτούς περιορισμούς, το γενικό συμπέρασμα που μπορούμε να εξάγουμε από τα όσα προαναφέρθηκαν για τον εταιρικό τύπο είναι ότι υπάρχει αρκετά μεγάλη ευχέρεια στην επιλογή του.

³ Πουλάλου-Ευθυμιάτου Α., (1996), «Στοιχεία εμπορικού δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 45.

1.3. ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

«Η διάκριση των εταιρειών μπορεί να γίνει με διάφορα κριτήρια όπως:

- **Ο σκοπός που επιδιώκουν:** μπορούμε να διακρίνουμε ενώσεις προσώπων που θεωρούνται εταιρείες με την ευρεία έννοια του Αστικού Κώδικα σε εμπορικές που επιδιώκουν το κέρδος, όπως οι εμπορικές εταιρείες και αστικές που επιδιώκουν επιστημονικούς κοινωνικούς ή θρησκευτικούς σκοπούς.
- **Η ύπαρξη ή όχι νομικής προσωπικότητας σε εταιρείες που στερούνται νομικής προσωπικότητας,** όπως η «Αφανής ή Συμμετοχική» και εταιρείες που διαθέτουν νομική προσωπικότητα, όπως η Ο.Ε., Ε.Ε., Α.Ε. Ε.Π.Ε.
- **Ο τρόπος απόκτησης της εμπορικής ιδιότητας** σε εμπορικές εταιρείες που χαρακτηρίζονται με το:
 - Ουσιαστικό κριτήριο επειδή ασκούν εμπορικές πράξεις κατά σύνηθες επάγγελμα.
 - Τυπικό κριτήριο με βάση το οποίο αποκτάται η εμπορική ιδιότητα από τον τύπο της εταιρείας που θα επιλεγεί, όπως η Α.Ε., η Ε.Π.Ε.
- **Η σημασία που έχει η προσωπικότητα των εταίρων ή το κεφάλαιο της εταιρείας⁴.**

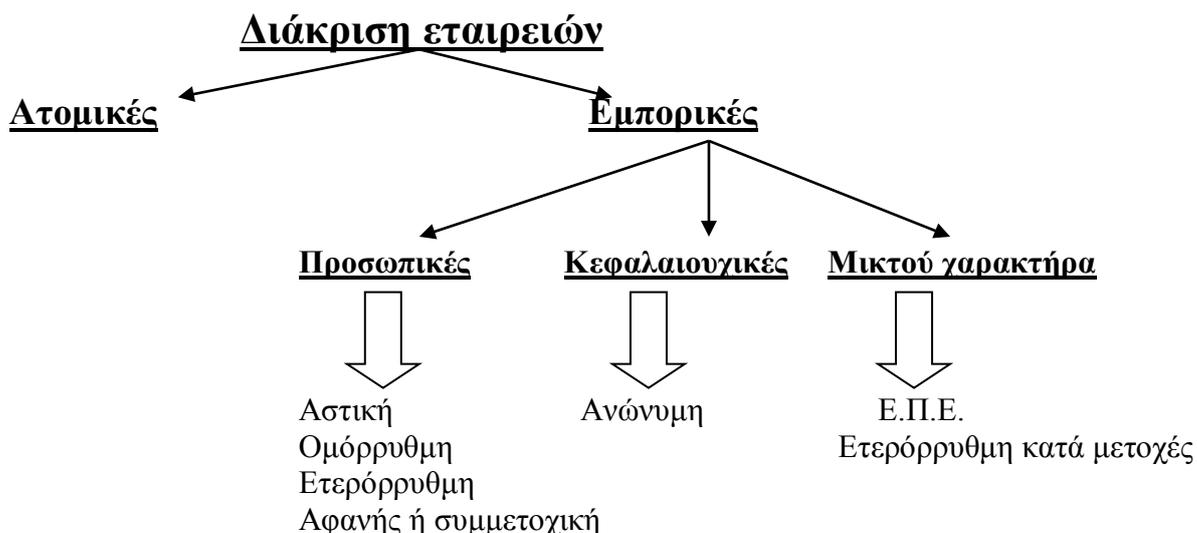
Σύμφωνα με την τελευταία διάκριση, «οι εμπορικές εταιρίες διακρίνονται σε:

- Προσωπικές,
- κεφαλαιουχικές και
- μικτού χαρακτήρα.

Κριτήριο της διάκρισης, αποτελεί η κυριαρχία του προσωπικού ή του κεφαλαιουχικού στοιχείου, όπως προείπαμε.

⁴ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 36-37.

Διάγραμμα 1: Η διάκριση των εταιρειών

Προσωπικές είναι οι εταιρίες, στις οποίες πρωταρχική σημασία έχει η προσωπικότητα των εταίρων και όχι το μέγεθος των εισφορών τους. Οι εταιρίες αυτές για την πραγματοποίηση του κοινού σκοπού, στηρίζονται στην προσωπική συμβολή και στη συνεργασία των εταίρων κατά τη διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων. Προσωπικές εταιρίες είναι οι εξής:

1. η αστική εταιρία (άρθρο 741 Αστικού Κώδικα),
2. η ομόρρυθμη εταιρία,
3. η ετερόρρυθμη εταιρεία και
4. η αφανής ή συμμετοχική.

Αντίθετα, στις κεφαλαιουχικές εταιρίες πρωταρχική σημασία έχει το μέγεθος του συγκεντρωθέντος κεφαλαίου. Εδώ, λαμβάνεται υπόψη το ποσοστό συμμετοχής των εταίρων στο κεφάλαιο της εταιρίας και όχι η προσωπικότητα των εταίρων. Η ανώνυμη εταιρία αποτελεί την πιο καθαρή μορφή κεφαλαιουχικής εταιρίας. Καθαρά κεφαλαιουχική είναι μόνο η ανώνυμη εταιρεία και καθαρά προσωπική είναι μόνο η ομόρρυθμη. Οι υπόλοιπες έξι εταιρίες συγκεντρώνουν λιγότερα ή περισσότερα στοιχεία και από τις δύο κατηγορίες.

Μικτού χαρακτήρα είναι οι εταιρίες στις οποίες απαντάται συνδυασμός του κεφαλαιουχικού και του προσωπικού στοιχείου. Τέτοιες εταιρίες είναι: η εταιρία περιορισμένης ευθύνης και η ετερόρρυθμη κατά μετοχές»⁵.

⁵ Σερελέα Γ., (2000), «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις σύγχρονη εκδοτική, σελ.189.

1.4. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Στις προσωπικές εταιρείες, η επίτευξη του εταιρικού σκοπού στηρίζεται βασικά στην προσωπική συμβολή των εταίρων. Απαιτείται επομένως εκτός από τις καταβαλλόμενες εισφορές και η συνεχής συνεργασία όλων των εταίρων. Οι πράξεις οποιουδήποτε εταίρου υποχρεώνουν και δεσμεύουν την εταιρεία και τους υπόλοιπους εταίρους. Η ευθύνη της διοίκησης των εταιρικών υποθέσεων ανήκει σε όλους τους εταίρους παρ' ότι κάποιο από τα πρόσωπα των εταίρων ασκεί τα καθήκοντα του διαχειριστή. Για την έγκυρη λήψη αποφάσεων που αφορούν στη συγκρότηση και οργάνωση της εταιρείας, απαιτείται συμφωνία όλων των εταίρων. Όπου δε απαιτείται ομοφωνία, η πλειοψηφία υπολογίζεται με βάση τον αριθμό των εταίρων και όχι των εταιρικών μεριδίων.

Συνέπεια των παραπάνω είναι ότι η εταιρική ιδιότητα είναι συνδεδεμένη με την προσωπικότητα κάθε εταίρου και απαγορεύεται η μεταβίβαση της ιδιότητας αυτής (μεριδίου) χωρίς την συναίνεση των υπολοίπων εταίρων.

Για τη σύσταση προσωπικών εταιρειών, δεν απαιτείται από το νόμο ελάχιστο ποσό κεφαλαίου. Το κεφάλαιο διαιρείται σε μερίδια και όχι σε μετοχές. Οι εταίροι επιτρέπεται να εισφέρουν αντί άλλης εισφοράς την προσωπική τους εργασία. Ο αριθμός των προσώπων που αποτελούν τις προσωπικές εταιρείες είναι μικρός (για να είναι δυνατή και έγκαιρη η λήψη αποφάσεων) και συνήθως τα πρόσωπα αυτά τις περισσότερες φορές συνδέονται με φιλία ή συγγένεια ή έχουν πολύ καλές προσωπικές σχέσεις.

Στις προσωπικές εταιρείες, το πρόσωπο των εταίρων έχει ιδιαίτερη σημασία για τη ζωή της εταιρείας. Εκείνοι που πρόκειται να ιδρύσουν προσωπική εταιρεία δίνουν βασική σημασία στα πρόσωπα που πρόκειται να συνεργαστούν, αφού εξάλλου οι εταίροι συμβάλουν προσωπικά στην πραγματοποίηση του εταιρικού σκοπού. Έτσι, αντιλαμβανόμαστε ότι η εταιρική ιδιότητα είναι συνδεδεμένη με την προσωπικότητα κάθε εταίρου, γεγονός που αποδεικνύεται και από τα ακόλουθα βασικά χαρακτηριστικά που ισχύουν στις προσωπικές εταιρείες:

- Η εταιρική ιδιότητα δε μπορεί να μεταβιβασθεί χωρίς την συναίνεση των άλλων εταίρων.
- Η διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων ανήκει σε όλους τους εταίρους.

- Για την έγκυρη λήψη αποφάσεων που αφορούν τη συγκρότηση και οργάνωση της εταιρείας απαιτείται συμφωνία όλων των εταίρων.
- Η πλειοψηφία υπολογίζεται επί των προσώπων και όχι επί των κεφαλαίων.
- Μεταβολές της προσωπικής κατάστασης των εταίρων όπως θάνατος ή πτώχευση επιφέρουν κατά κανόνα τη λύση της εταιρείας.

Βέβαια τα χαρακτηριστικά αυτά μπορούν, μέχρι ορισμένου βαθμού, να αλλοιωθούν με αντίθετη συμφωνία που διατυπώνεται στο καταστατικό. Εντούτοις ισχύουν αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία μεταξύ των εταίρων. Οι εταιρείες της μορφής αυτής παρουσιάζουν σχετική ευπάθεια και περιορισμένη διάρκεια, αφού η ύπαρξή τους συνδέεται στενά με τα πρόσωπα των εταίρων και η συνέχισή τους εξαρτάται από τυχαία γεγονότα. Επίσης, για να συσταθεί και να προοδεύσει μία προσωπική εταιρεία, απαιτείται να υπάρχει συνεχώς πνεύμα συνεργασίας και αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των εταίρων. Εφόσον η διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων ανήκει κατά κανόνα σε όλους τους εταίρους, οι προσωπικές εταιρείες δε μπορούν να αποτελούνται από μεγάλο αριθμό εταίρων. Με δεδομένη την έκταση και τον τρόπο ευθύνης των εταίρων η συμμετοχή σε τέτοιες εταιρείες μπορεί να αποβεί επικίνδυνη. Γι' αυτό συνήθως οι προσωπικές εταιρείες συνιστώνται μεταξύ ατόμων που γνωρίζονται μεταξύ τους με κάποιο τρόπο, όπως λόγω συγγένειας ή φιλίας, χωρίς βέβαια αυτό να αποτελεί προϋπόθεση.

1.5. ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΤΥΠΩΝ.

«Η επιλογή του κατάλληλου εταιρικού τύπου εξαρτάται από:

- τις προθέσεις των εταίρων,
- τη διάρκεια,
- τον σκοπό που μπορεί να επιδιώξουν,
- την ύπαρξη ή όχι αμοιβαίας εμπιστοσύνης,
- τις ιδιαιτερότητες του έργου που πρόκειται να αναληφθεί αλλά
- και τους περιορισμούς που τίθενται από την νομοθεσία.

Οι εταίροι καλούνται να επιλέξουν μεταξύ των αναγνωρισμένων νομικά τύπων για τη σύσταση εταιρείας αυτού που θα εξυπηρετήσει με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες τους. Εάν το έργο απαιτεί συγκέντρωση μεγάλου ύψους κεφαλαίου και παρουσιάζει υψηλό βαθμό επικινδυνότητας συνήθως κατευθύνονται στην σύσταση κεφαλαιουχικών εταιρειών κυρίως Α.Ε. λόγω των δυνατοτήτων συγκέντρωσης κεφαλαίων που παρουσιάζουν και της ύπαρξης περιορισμένης ευθύνης για τους εταίρους.

Σε περίπτωση που δεν απαιτείται συγκέντρωση σημαντικού ύψους κεφαλαίων και έχει μεγάλη σημασία η προσωπική συμβολή των μελών κρίνεται πολλές φορές σκόπιμο να συσταθεί εταιρεία που ανήκει στις προσωπικές π.χ. Ο.Ε. με την προϋπόθεση ότι υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ των μελών της εταιρείας λόγω του είδους της ευθύνης των ομόρρυθμων εταίρων.

Υπάρχουν πολλές φορές σκοπιμότητες που δεν αφορούν πραγματικές ανάγκες για σύσταση εταιρείας (εικονική εταιρεία) αλλά έχουν να κάνουν με την προσπάθεια περιορισμού της φορολογικής επιβάρυνσης μέσω της κατανομής του αποτελέσματος (κέρδους) σε περισσότερα πρόσωπα σε συνδυασμό με την προοδευτικότητα της φορολογικής κλίμακας για τα φυσικά πρόσωπα καθώς και η περίπτωση της ύπαρξης δυνατότητας φοροαποφυγής.

Αντίστοιχο είναι το φαινόμενο της ίδρυσης off shore εταιρειών με έδρα σε χώρες που έχουν χαμηλότερους συντελεστές ή ευνοϊκότερο γενικά τρόπο φορολογίας. Ορισμένα κράτη

προσπαθούν να περιορίσουν τέτοιες στρεβλώσεις σε ότι αφορά την ίδρυση εταιρειών με τέτοιες σκοπιμότητες λαμβάνοντας διοικητικά μέτρα ή με νομοθετικές ρυθμίσεις όπως για παράδειγμα η ονομαστικοποίηση μετοχών για συγκεκριμένες Α.Ε. Η λήψη μέτρων στην κατεύθυνση αυτή γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή ώστε να μη επηρεάσει συνολικά το θεσμό της εταιρικής δράσης⁶».

Ανάλογα με τον εταιρικό τύπο μπορούμε να περιγράψουμε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα κυρίως για τους εταίρους όσο και για την άσκηση της επιχειρηματικής δράσης. Έτσι στον παρακάτω πίνακα τα παρουσιάζουμε τόσο για τις προσωπικές όσο και για τις κεφαλαιουχικές εταιρείες.

Πίνακας 1: Τα μειονεκτήματα των προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών.

<u>ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ</u>	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Υπάρχει προσωπική απεριόριστη και εις ολόκληρον ευθύνη για τα ομόρρυθμα μέλη της εταιρείας. • Δεν υπάρχει συνήθως η δυνατότητα για συγκέντρωση μεγάλου κεφαλαίου λόγω των συνεπειών του είδους της ευθύνης των εταίρων. • Δεν είναι εύκολη η αποδέσμευση από τη συμμετοχή στο κεφάλαιο όπως στην περίπτωση της Α.Ε. 	<ul style="list-style-type: none"> • Για τη σύστασή του απαιτείται η σύνταξη συμβολαιογραφικού εγγράφου και η έγκριση λειτουργίας από τη δημόσια διοίκηση και δημοσίευση στο Φ.Ε.Κ. • Ο μέτοχος μπορεί να μην έχει τη δυνατότητα λόγω του μικρού ποσοστού που κατέχει να λαμβάνει μέρος στη διοίκηση να έχει την απαραίτητη πληροφόρηση για την πορεία και να ασκεί κάποιας μορφής έλεγχο στην εταιρεία λόγω της εφαρμογής της αρχής της πλειοψηφίας (για τον μικρομέτοχο). • Υψηλότερο κόστος παρακολούθησης και διαχείρισης (βιβλία Γ'κατηγορίας δημοσιεύσεις οικ. Καταστάσεων κ.λπ.). • Υψηλότερη φορολογία από τις προσωπικές.

ΠΗΓΗ: Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών».

⁶ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 38.

Πίνακας 2: Τα πλεονεκτήματα των προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών.

<u>ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ</u>	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ</u>
<ul style="list-style-type: none">• Η σύστασή τους γίνεται εύκολα με την σύνταξη ενός ιδιωτικού συμφωνητικού και την κατάθεσή του στο Πρωτοδικείο της έδρας.• Δίνεται η δυνατότητα στον εταίρο να έχει άμεση συμμετοχή στη διοίκηση και τη διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων.• Δίνεται η δυνατότητα στον εταίρο να λαμβάνει αυτοπρόσωπα γνώση για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων, να εξετάζει τα βιβλία και τα έγγραφα της εταιρείας ανεξάρτητα από το ποσοστό συμμετοχής του στο κεφάλαιο.• Υπάρχει το δικαίωμα απολήψεων κατά χρονικά διαστήματα έναντι των κερδών για τη συντήρηση του εταίρου και της οικογένειάς του.	<ul style="list-style-type: none">• Υπάρχει περιορισμένη ευθύνη για τα μέλη της εταιρείας μέχρι του ποσού το οποίο δεσμεύτηκαν να εισφέρουν και δεν απαιτείται η ύπαρξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών. Δίνεται επίσης η δυνατότητα ανάληψης εκτέλεσης μεγάλων έργων ή δράσης που παρουσιάζει υψηλό ρίσκο.• Το κεφάλαιο διαιρείται σε μικρές μερίδες και είναι δυνατή η συμμετοχή ακόμη και προσώπων που δεν διαθέτουν σημαντικό κεφάλαιο.• Υπάρχει η δυνατότητα συγκέντρωσης μεγάλου κεφαλαίου λόγω της περιορισμένης ευθύνης των εταίρων που σε αντίθετη περίπτωση θα ήταν δύσκολο ή αδύνατο να συγκεντρωθεί.• Υπάρχει η ευχέρεια εύκολης αποδέσμευσης από το κεφάλαιο λόγω του γεγονότος ότι η ιδιότητα του μετόχου και η μερίδα ενσωματώνεται σε τίτλους που είναι εμπορεύσιμοι και εύκολα μεταβιβάσιμοι.• Υπάρχει η δυνατότητα λόγω της συγκέντρωσης μεγάλου κεφαλαίου για απασχόληση εξειδικευμένων στελεχών και αύξηση της αποδοτικότητας των κεφαλαίων μέσω του εξορθολογισμού των αποφάσεων.• Θάνατος ή αποχώρηση μέλους δεν επηρεάζει την ύπαρξη του νομικού προσώπου.• Δυνατότητα άντλησης κεφαλαίων μέσω του χρηματιστηρίου (εισαγωγή στο χρηματιστήριο).

ΠΗΓΗ: Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών».

1.6. ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

«Το δίκαιο για λόγους σκοπιμότητας (πολιτικής, κοινωνικής, συναλλακτικής) προσδίδει πλασματική προσωπικότητα (νομική προσωπικότητα) σε ορισμένους πολιτειακούς σχηματισμούς (ενώσεις προσώπων ή περιουσιακά σύνολα) που ονομάζονται νομικά πρόσωπα. Για την σύστασή τους απαιτείται προηγούμενη πράξη της Πολιτείας που καθορίζει τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη σύσταση, τη λειτουργία, τη διοίκηση και την κατάργησή τους καθώς και η τήρηση των προϋποθέσεων αυτών.

Μία εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα μόλις τηρηθούν οι νόμιμες διαδικασίες που απαιτούνται για τη δημοσίευση της εταιρικής σύμβασης. Εταιρική είναι η σύμβαση που καταρτίστηκε μεταξύ των εταίρων και αφορά την ίδρυση της εταιρίας»⁷.

«Η νομική προσωπικότητα της εταιρίας επιφέρει τις ακόλουθες συνέπειες:

- Δημιουργείται το νομικό πρόσωπο της εταιρείας που είναι ανεξάρτητο από την προσωπικότητα των εταίρων.
- Η εταιρία-νομικό πρόσωπο έχει δική της δικαιοπρακτική βούληση την οποία εκφράζει με τα όργανά της, τους διαχειριστές. Οι διαχειριστές, κατά την κατάρτιση μίας δικαιοπραξίας, δεν εκφράζουν δική τους βούληση αλλά τη βούληση του νομικού προσώπου της εταιρίας.
- Έχει δικαιοπρακτική ικανότητα. Είναι δηλαδή φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Μπορεί να παρίσταται ως διάδικος στο δικαστήριο και να συμμετέχει ως μέλος άλλης εταιρίας, του ιδίου ή άλλου τύπου.
- Έχει δική της ιθαγένεια (εθνικότητα), επωνυμία και κατοικία (της έδρας της).
- Έχει δική της περιουσία. Η εταιρική περιουσία αποτελεί χωριστή ομάδα και διακρίνεται από την ατομική περιουσία των εταίρων.
- Η εταιρία-νομικό πρόσωπο υπόκειται σε αυτοτελή πτώχευση. Ευθύνεται για τα εταιρικά χρέη καθώς και για τις παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων της (άρθρο 71 Αστικού Κώδικα)⁸.

«Νομική προσωπικότητα έχουν οι επόμενες εταιρίες:

⁷ Σερελέα Γ., (2000), «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις σύγχρονη εκδοτική, σελ.191.

⁸ Λεβαντής Ε., «Δίκαιο των Εμπορικών Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης Ν. Αντώνης, σελ. 61-72.

1. η ομόρρυθμη και η ετερόρρυθμη εταιρία. Η νομική τους προσωπικότητα προκύπτει κυρίως από το άρθρο 784 του Αστικού Κώδικα,
2. η ανώνυμη εταιρία,
3. η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία,
4. η εταιρία περιορισμένης ευθύνης,
5. η ναυτική εταιρία και
6. ο συνεταιρισμός (αστικός και γεωργικός).

Δεν έχουν νομική προσωπικότητα η αφανής εταιρία και η συμπλοιοκτησία. Συμπλοιοκτησία είναι η από δύο ή περισσότερα πρόσωπα εκμετάλλευση πλοίου από κοινού. Δεν υπάρχει τυπική διαδικασία σύστασης της συμπλοιοκτησίας, δεν καταρτίζεται εγγράφως και δεν υπόκειται σε δημοσίευση. Η αστική εταιρία δεν έχει νομική προσωπικότητα, μπορεί όμως να αποκτήσει εφόσον επιδιώκει οικονομικό σκοπό και υποβληθεί στις ίδιες με την ομόρρυθμη εταιρία διατυπώσεις δημοσιότητας.

Η νομική προσωπικότητα εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι την οριστική διάλυση και εκκαθάριση της εταιρίας. Η λύση, η τροποποίηση του καταστατικού, η αποχώρηση εταίρου ή η πρόσληψη νέου δεν έχουν καμία επίδραση στη νομική προσωπικότητα»⁹.

⁹ Σερελέα Γ., (2000), «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις σύγχρονη εκδοτική, σελ.191-192.

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

2.1. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ – ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

«Όπως είναι γνωστό από τη Χρηματοοικονομική Λογιστική, ο ισολογισμός κάθε οικονομικής μονάδας αποτελεί μια διπλή θεώρηση των συνολικών κεφαλαίων που σε κάποια συγκεκριμένη χρονική στιγμή διαθέτει η μονάδα αυτή για την επιδίωξη του σκοπού της: η ανάλυση του ποσού αυτού στις αξίες των επί μέρους παραγωγικών μέσων, απαιτήσεων και διαθεσίμων στα οποία επενδύεται μας δίνει την εικόνα του ενεργητικού της οικονομικής αυτής μονάδας, ενώ η ανάλυση του ίδιου ποσού κατά πηγές προελεύσεως μας παρέχει την εικόνα του παθητικού της. Τα ίσα σύνολα Ενεργητικού και Παθητικού εκφράζουν τη συνολική αγοραστική δύναμη που διαθέτει η επιχείρηση για να επιδιώξει τον σκοπό της, τα συνολικά κεφάλαια τα οποία χρησιμοποιεί.

Ένα σημαντικό, συνήθως, τμήμα του παθητικού εκφράζει τις υποχρεώσεις προς τρίτους. Είναι δηλαδή το τμήμα των συνολικών κεφαλαίων το οποίο έχει προκύψει από δάνεια που έχει συνάψει η επιχείρηση ή από πιστώσεις που της έχουν παραχωρηθεί από τρίτους στα πλαίσια των συναλλαγών της.

Το υπόλοιπο τμήμα του παθητικού εκφράζει τα ίδια κεφάλαια, τα οποία είτε έχουν εισφερθεί στην επιχείρηση από τους φορείς της κατά τη σύστασή της ή μεταγενέστερα, είτε έχουν προκύψει από τη δραστηριότητα της επιχειρήσεως ως κέρδη που δεν διανεμήθηκαν στους φορείς της, αλλά αποτέλεσαν αυτοχρηματοδότησή της.

Στις εταιρικές οικονομικές μονάδες ονομάζεται εταιρικό κεφάλαιο το ποσό των ιδίων κεφαλαίων που έχει εισφερθεί από τους εταίρους, ενώ τα μη διανεμηθέντα κέρδη συνιστούν τα αποθεματικά ή, στις προσωπικές εταιρείες, μπορούν κατά μία εκδοχή, να εμφανίζονται ως πιστωτικά υπόλοιπα σε ατομικούς λογαριασμούς εταίρων. Το εταιρικό κεφάλαιο, στις ανώνυμες εταιρείες, ονομάζεται ειδικότερα μετοχικό κεφάλαιο.

Η παραπάνω άποψη αναφέρεται στη λογιστική έννοια του ίδιου κεφαλαίου, για τον υπολογισμό του οποίου λαμβάνονται υπόψη μόνο τα εμφανή αποθεματικά. Από οικονομική όμως άποψη το ίδιο κεφάλαιο έχει αξία που πολλές φορές αποκλίνει αισθητά από τον λογιστικό προσδιορισμό του. Συνήθως η λογιστική αξία είναι χαμηλότερη αν και δεν μπορεί να αποκλεισθεί και η αντίθετη περίπτωση.

Η διαφορά αυτή οφείλεται:

- 1) στο ότι η Λογιστική πραγματοποιεί τις αποτιμήσεις της με ιστορικές τιμές οι οποίες, ιδίως σε περιόδους γενικότερων πληθωριστικών τάσεων, δεν εκφράζουν την τρέχουσα οικονομική πραγματικότητα: πράγματι, η εμφάνιση, στον ισολογισμό, ενός κτιρίου με την αξία η οποία είχε καταβληθεί γι' αυτό όταν αγοράστηκε, έστω πριν από 5 χρόνια, δεν έχει καμιά ρεαλιστική βάση.
- 2) Στο ότι ακόμη και όταν, έπειτα από νομοθετική επιταγή, πραγματοποιούνται αναπροσαρμογές των ιστορικών αξιών του πάγιου ενεργητικού, αυτές γίνονται συνήθως κατά τρόπο ισοπεδωτικό που δεν λαμβάνει υπόψη τις ιδιομορφίες της κάθε περιπτώσεως, αλλά περιορίζεται σε μια απλή τιμαριθμική αποκατάσταση της αξίας αγνοώντας ενδεχόμενες διαρθρωτικές μεταβολές: έτσι π.χ. η αξία κτήσεων δύο οικοπέδων που αγοράστηκαν την ίδια χρονιά, αναπροσαρμόζονται πολλαπλασιαζόμενες επί τον ίδιο συντελεστή, ενώ είναι ενδεχόμενο το ένα από αυτά να βρίσκεται σε περιοχή που στο μεταξύ έχει αναβαθμιστεί αισθητά και γι' αυτό η αξία του θα έπρεπε να εμφανισθεί υψηλότερη.
- 3) Στο ότι η αρχή της συντηρητικότητας, η οποία διέπει τις λογιστικές μετρήσεις, οδηγεί πολλές φορές σε υποεκτίμηση των λογιστικών κερδών, δεδομένου ότι δεν αναγνωρίζονται ως πραγματοποιημένα κέρδη που προκύπτουν από επελθούσες υπερτιμήσεις στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού, ενώ αντιθέτως αναγνωρίζονται λογιστικώς μέσω της διαδικασίας των προβλέψεων ζημίες οι οποίες απλώς πιθανολογούνται ή προέρχονται από επελθούσες υποτιμήσεις του κυκλοφορούντος ή και του παγίου ενεργητικού.
- 4) Στο ότι, πάλι για λόγους συντηρητικότητας, στα πλαίσια των βασικών λογιστικών παραδοχών δεν αναγνωρίζεται η εμφάνιση στον ισολογισμό σημαντικών άυλων περιουσιακών στοιχείων που δημιούργησε η ίδια η επιχείρηση με την όλη συγκρότηση και δραστηριότητά της, όπως π.χ. η αξία υπερπροσόδου της επιχειρήσεως.

Οι παραπάνω λόγοι συντελούν στη δημιουργία των λεγόμενων φανών και λανθανόντων αποθεματικών, ο υπολογισμός των οποίων όμως εκφεύγει από τα πλαίσια της λογιστικής. Έτσι, παραμένοντας στο χώρο της Λογιστικής, μπορούμε να πούμε ότι τα ίδια κεφάλαια μιας εταιρείας αποτελούνται αθροιστικά:

1. Από το ποσό που εμφανίζεται ως πιστωτικό υπόλοιπο στον λογαριασμό «Εταιρικό (Μετοχικό) Κεφάλαιο» και το οποίο εκφράζει τα ποσά που εισφέρθηκαν από τους εταίρους κατά την αρχική σύσταση της εταιρείας, ενδεχομένως προσαυξημένα από μεταγενέστερες εισφορές και μειωμένα από επιστροφές κεφαλαίων στους εταίρους.
2. Από τα μη διανεμηθέντα κέρδη που εμφανίζονται στον ισολογισμό ως αποθεματικά.
3. Από τα εμφανιζόμενα στον ισολογισμό κέρδη προς διανομή καθώς και κέρδη προηγούμενων χρήσεων εις νέο.
4. Από τα πιστωτικά υπόλοιπα των ατομικών λογαριασμών των εταίρων (μόνο στις προσωπικές εταιρείες).

Από το παραπάνω άθροισμα θα πρέπει να αφαιρεθούν, αν συντρέχει περίπτωση, ζημίες της τελευταίας και προηγούμενων χρήσεων που παρέμειναν εγγεγραμμένες στο ενεργητικό του ισολογισμού για να καλυφθούν από τα κέρδη που προσδοκούνται να προκύψουν στις μέλλουσες χρήσεις. Η εμφάνιση του λογαριασμού των ζημιών στο ενεργητικό του ισολογισμού (ή αφαιρετικά από τα ίδια κεφάλαια, στο παθητικό) επιβάλλεται από την αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου¹⁰».

¹⁰ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 37-39.

2.2. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΙΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

«Για τη σύσταση μιας εταιρείας απαιτείται δημόσιο ή ιδιωτικό έγγραφο, στο οποίο, μεταξύ των άλλων, πρέπει να ορίζεται και το ύψος των κεφαλαίων της υπό σύσταση εταιρείας. Το έγγραφο αυτό υπόκειται σε διατυπώσεις δημοσιότητας, οι οποίες διαφέρουν για κάθε τύπο εταιρείας και ορίζονται από το νόμο. Με την εκπλήρωση αυτών των διατυπώσεων οι ενδιαφερόμενοι τρίτοι μπορούν να πληροφορούνται τους όρους της εταιρικής συμβάσεως¹¹».

«Εκτός του κεφαλαίου (μετοχικού ή εταιρικού) που έχει εισφερθεί από τους εταίρους, υπάρχουν και πρόσθετα κεφάλαια που ανήκουν στην γενικότερη κατηγορία των «Ιδίων Κεφαλαίων» τα οποία μπορεί να έχουν προκύψει από κέρδη που προέκυψαν και δεν έχουν διανεμηθεί ή από την αποθεματοποίηση με βάση νομικές διατάξεις.

Σε ότι αφορά το κεφάλαιο των εταιρειών ισχύει η «αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου¹²». «Κατά την αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου, δεν επιτρέπεται καμία λογιστική μεταβολή (αύξηση ή μείωση του ποσού του εταιρικού κεφαλαίου το οποίο εμφανίζεται στην πίστωση του λογαριασμού «Εταιρικό (ή Μετοχικό) Κεφάλαιο» και είναι ίσο προς το προβλεπόμενο από την εταιρική σύμβαση, αν δεν υπάρξει τροποποίηση της υφισταμένης συμβάσεως, η οποία πρέπει να γίνει με τους τύπους που προβλέπει ο νόμος και να υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας που υποβλήθηκε η αρχική σύμβαση.

Έτσι, στις εταιρείες τόσο τα κέρδη που δεν αναλαμβάνονται όσο και οι ζημίες που δεν καλύπτονται αμέσως, δεν μεταφέρονται σε αύξηση ή μείωση του εταιρικού κεφαλαίου, αλλά παραμένουν σε ιδιαίτερους λογαριασμούς, συμπληρωματικούς ή αντίθετους του κεφαλαίου, εφόσον δεν δημοσιοποιείται τροποποίηση της εταιρικής συμβάσεως ως προς το ύψος του κεφαλαίου¹³». Το αποτέλεσμα που προκύπτει, κέρδος ή ζημία, παραμένει και παρακολουθείται από λογιστική άποψη σε χωριστούς λογαριασμούς μέχρι τη νόμιμη κεφαλαιοποίησή του.

¹¹ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 40.

¹² Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 36.

¹³ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 40.

2.3. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΕΚΤΟΚΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

«Ο τόκος αποτελεί καταρχήν την αμοιβή των δανειακών κεφαλαίων και καταβάλλεται από τον δανειολήπτη στον δανειστή αποτελώντας συμβατική υποχρέωση του πρώτου. Έτσι ο τόκος είναι έξοδο του δανειολήπτη και έσοδο του δανειστή ο οποίος υποβλήθηκε στη θυσία να στερηθεί τη ρευστότητά του τοποθετώντας τα διαθέσιμά του ως δάνειο.

Στην περίπτωση όμως των εταίρων, δύσκολα θα μπορούσε να αιτιολογηθεί θεωρητικά μια ανάλογη αποζημίωση. Πράγματι, η ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας προϋποθέτει τη διάθεση κάποιων κεφαλαίων, η αμοιβή των οποίων όμως είναι το προσδοκώμενο κέρδος το οποίο ο επιχειρηματίας περιμένει να είναι μεγαλύτερο από την πρόσοδο μιας έντοκης τοποθετήσεως των κεφαλαίων του. Συνυφασμένος με την επιχειρηματική δραστηριότητα είναι ο επιχειρηματικός κίνδυνος, που σημαίνει ότι ο επιχειρηματίας διακινδυνεύει να μην αμειφθεί επαρκώς ή και καθόλου, ή ακόμα να χάσει τα κεφάλαιά του αν οι προσδοκίες του δεν επαληθευθούν.

Αν ο εταίρος ελάμβανε τόκο επί των ιδίων κεφαλαίων, ο οποίος θα ήταν καταβλητέος και στην περίπτωση ζημιωγόνων χρήσεων, θα είχαμε ουσιαστικά, με τις καταβολές αυτές, ανάληψη κεφαλαίων, δεδομένου ότι μεταξύ εταίρου και εταιρείας δεν υφίστανται ως προς τις κεφαλαιακές εισφορές δανειακή σχέση.

Αν πάλι είχε προβλεφθεί από το καταστατικό καταβολή τόκου βάσει ενός προκαθορισμένου επιτοκίου μόνο σε περίπτωση υπέρξεως κερδών, ενώ για τα πέρα του τόκου κέρδη προβλέπεται διανομή κατά κάποια άλλη αναλογία, τότε ουσιαστικά δεν πρόκειται για εκτοκισμό του κεφαλαίου, αλλά για σύνθετο τρόπο διανομής των κερδών. Η χρήση του όρου «τόκος» είναι, σε αυτή την περίπτωση, καταχρηστική.

Διαφορετικό είναι το πρόβλημα εάν θέλουμε να απεικονιστεί λογιστικώς το κόστος ευκαιρίας ώστε να προκύψει, βάσει πλήρως εντόκου κόστους, το αποτέλεσμα του επιχειρηματία, αυτό δηλαδή που θα πρέπει να αποδοθεί στις ικανότητές τους και να αποτελέσει το κριτήριο επιτυχίας της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ο υπολογισμός όμως των τόκων είναι καθαρά τεκμαρτός και δεν συνοδεύεται από καταβολή τους. Οι τόκοι του ιδίου κεφαλαίου αποτελούν έξοδο, αλλά ταυτόχρονα και έσοδο προερχόμενο από το γεγονός της μη καταβολής τους.

Η πραγματική καταβολή τόκου σε περίπτωση ζημιογόνων χρήσεων προβλέπεται, δυνητικά, από τη νομοθεσία μιας περί ανωνύμων εταιρειών με την καθιέρωση ειδικού προνομίου υπέρ μιας κατηγορίας μετοχών. Ανάλογη πρόβλεψη δεν υπάρχει για τους άλλους τύπους εταιρειών, χωρίς όμως να έχει τεθεί από το νομοθέτη και ρητή απαγόρευση¹⁴».

¹⁴ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 41-43.

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Ο.Ε.)

3.1. Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ο.Ε.

«Τα άρθρα 20 και 22 του Εμπορικού Νόμου ορίζουν ότι:Ομόρρυθμη εταιρεία είναι αυτή που συνιστάται μεταξύ δύο ή περισσοτέρων προσώπων που έχουν σκοπό να εμπορεύονται μαζί υπό εταιρική επωνυμία και ευθύνονται απεριορίστως και αλληλεγγύως για όλες τις υποχρεώσεις της εταιρείας.

Το άρθρο 784 του Αστικού Κώδικα, συμπλήρωσε τον πιο πάνω ατελή ορισμό, προσθέτοντας ότι η ομόρρυθμη εταιρεία έχει δική της νομική προσωπικότητα. Ως συνέπεια αυτού είναι ότι η Ο.Ε. έχει δική της νομική ύπαρξη, επωνυμία, έδρα ιθαγένεια και δική της περιουσία.

Το άρθρο 741 του Αστικού Κώδικα προσδιορίζει ότι η επιδίωξη του κοινού σκοπού της εταιρείας, γίνεται με κοινές εισφορές των εταίρων¹⁵».

Η Ο.Ε. έχει νομική προσωπικότητα, είναι δηλ. νομικό πρόσωπο. Αυτή η έναρξη της νομικής της προσωπικότητας έρχεται με την κατά το νόμο δημοσίευση του καταστατικού της στα ειδικά βιβλία του αρμόδιου Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρείας. Το τέλος της νομικής της προσωπικότητας έρχεται από τη στιγμή που θα τελειώσει η εκκαθάριση της εταιρείας και η διανομή του καθαρού ενεργητικού στους πρώην εταίρους. Επίσης, η νομική της προσωπικότητα παραμένει αναλλοίωτη και όταν τροποποιηθεί το καταστατικό της.

¹⁵ Γεωργακόπουλος Λ.-Μηνούδης Μ., (1998), «Ο Εμπορικός Νόμος», Αθήνα, εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 56.

3.2. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ Ο.Ε.

«Ως κύριο χαρακτηριστικό της Ο.Ε. μπορούμε να αναφέρουμε το γεγονός ότι συστήνεται από δύο ή και περισσότερα άτομα τα οποία ευθύνονται:

- **Προσωπικά** με την έννοια ότι ο εταίρος έχει ευθύνη πρωτοφειλέτη και όχι εγγυητή για τις υποχρεώσεις της εταιρείας.
- **Απεριόριστα** με το σύνολο της περιουσίας του και όχι μέχρι ορισμένο ποσό και
- **«Εις ολόκληρον»** για το σύνολο της υποχρέωσης έναντι αυτού που έχει απαίτηση από την εταιρεία και όχι σε ποσοστό.

Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτουν σε σχέση με την ευθύνη του εταίρου της Ο.Ε. ότι η συγκεκριμένη ευθύνη του εταίρου είναι «άμεση» με την έννοια ότι ο εταίρος ευθύνεται έναντι των τρίτων άμεσα για τα χρέη της εταιρείας και όχι έμμεσα (δηλ. απέναντι στην εταιρεία). Ο τρίτος μπορεί να στραφεί, εφόσον το επιθυμεί, κατά των εταίρων χωρίς να έχει προηγηθεί αγωγή εναντίον της εταιρείας. Παραγραφή της ευθύνης των εταίρων για χρέη της εταιρείας δεν γίνεται με τη λύση της εταιρείας, η δε ευθύνη του εταίρου συνεχίζεται και μετά την αποχώρησή του για υποχρεώσεις που γεννήθηκαν όταν ακόμη συμμετείχε¹⁶».

Επιπλέον μερικά χαρακτηριστικά της Ο.Ε. είναι:

- 1) Οι εταίροι υπόκεινται σε προσωπική κράτηση όταν βρίσκονται σε αδυναμία να εξοφλήσουν τους πιστωτές τους.
- 2) Σε περίπτωση μετατροπής ομόρρυθμης εταιρείας σε ανώνυμη, οι τέως ομόρρυθμοι εταίροι εξακολουθούν να ευθύνονται απεριορίστως και «εις ολόκληρον» για τις μέχρι της μετατροπής αναληφθείσες υποχρεώσεις της προσωπικής εταιρείας. Ανάλογη εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 53 § 4 του Ν. 31,90/55, που προβλέπει την παραπάνω ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων σε περίπτωση μετατροπής προσωπικής εταιρείας σε Ε.Π.Ε.
- 3) Κάθε νέος ομόρρυθμος εταίρος, που εισέρχεται σε προσωπική εταιρεία, ευθύνεται για όλα τα χρέη αυτής, ασχέτως αν αυτά δημιουργήθηκαν πριν ή

¹⁶ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 48-49.

μετά την είσοδο του στην εταιρεία, εκτός αν αντίθετη μεταξύ των εταίρων συμφωνία για τα προγενέστερα (της εισόδου του) χρέη της εταιρείας

- 4) Μετά τη λύση της εταιρείας δεν παύει η ευθύνη των εταίρων για τυχόν υπάρχοντα χρέη της εταιρείας. Διαχειριστής ορίζεται τουλάχιστον ένας εταίρος.
- 5) Δεν χρειάζεται συμβολαιογραφικό έγγραφο για την κατάρτισή της, αντιθέτως αρκεί ένα ιδιωτικό συμφωνητικό.
- 6) Δεν υπάρχει ανάγκη επένδυσης κάποιου, έστω και μικρού, κεφαλαίου.
- 7) Η επωνυμία της εταιρείας σχηματίζεται από τα ονόματα ενός ή όλων των εταίρων.
- 8) Το 50% του ποσοστού των κερδών που αναλογεί στον κάθε εταίρο φορολογείται με συντελεστή 25% και το υπόλοιπο προστίθεται στο σύνολο όλων των άλλων φορολογητέων εσόδων του συγκεκριμένου ατόμου και το άθροισμα αυτό φορολογείται με βάση την κλίμακα φορολόγησης φυσικών προσώπων.

Από οικονομική άποψη, η μορφή αυτή είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη, κυρίως στον τομέα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, για δύο βασικούς λόγους. Ο πρώτος είναι ότι δεν απαιτείται από το νόμο ελάχιστο ύψος κεφαλαίου για τη σύσταση της εταιρίας, ενώ από την άλλη πλευρά μπορεί να γίνει κάποιος συνεισφέροντας μόνο την προσωπική του εργασία. Αυτό είναι αδύνατο στις καθαρά κεφαλαιουχικές εταιρείες, όπου απαιτείται εισφορά υλικού κεφαλαίου.

3.3. ΣΥΣΤΑΣΗ ΟΜΟΡΡΥΘΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 741 του Αστικού Κώδικα, για την ίδρυση ομόρρυθμης εταιρείας πρέπει να συμπράξουν δύο τουλάχιστον μέλη που, κατά την έκφραση του νόμου υποχρεούνται αμοιβαίως στην επιδίωξη κοινού σκοπού. Τα ιδρυτικά μέλη της ομόρρυθμης εταιρείας μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Σύμφωνα με το άρθρο 127 του Αστικού Κώδικα, τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18^ο) έτος της ηλικίας τους. Συμμετοχή ανηλίκου στην ίδρυση προσωπικής εταιρίας επιτρέπεται μόνο κατόπιν δικαστικής άδειας.

Η φύση της εταιρίας και η εξάρτησή της σε μεγάλο βαθμό από γεγονότα που συνδέονται με τα πρόσωπα των εταίρων κάνουν τη διάρκεια της εταιρείας αβέβαιη και τη ζωή της μάλλον σύντομη, αν δεν προβλέπεται διαφορετικά στο καταστατικό. Οι μεγάλοι κίνδυνοι που αναλαμβάνει κανείς όταν γίνεται μέλος Ομόρρυθμης Εταιρείας, κάνουν ιδιαίτερα δύσκολη τη σύσταση και λειτουργία της, αν μεταξύ των εταίρων δεν υπάρχει αμοιβαία εμπιστοσύνη. Η συμμετοχή του εταίρου στην Ομόρρυθμη Εταιρεία ονομάζεται εταιρική μερίδα και δε μπορεί σε καμία περίπτωση να ενσωματωθεί σε διαπραγματεύσιμο τίτλο, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στις καθαρά κεφαλαιουχικές εταιρείες.

Για να συσταθεί μία ομόρρυθμη εταιρεία θα πρέπει να γίνουν οι απαιτούμενες διαδικασίες, οι οποίες είναι:

- 1) Προέγκριση Επωνυμίας. Γίνεται γραπτή αίτηση και καταβολή παραβόλου 5 ευρώ στο Επιμελητήριο, και εάν η επιλεγμένη επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος είναι αποδεκτός, τότε το επιμελητήριο χορηγεί βεβαίωση προέγκρισης επωνυμίας.
- 2) Σύνταξη Καταστατικού-Ιδιωτικού Συμφωνητικού. Αποτελεί το έγγραφο της συστάσεως της εταιρείας αλλά ταυτόχρονα προδιαγράφει όλα τα βασικά θέματα που αφορούν τις σχέσεις των μετόχων, τη διοίκηση της εταιρείας, τα θέματα σχετικά με τη διάρκεια ζωής της αλλά και τη διάλυσή της. Υπογράφεται από όλους τους εταίρους και δεν χρειάζεται να συνταχθεί ή να υπογραφεί σε συμβολαιογράφο.
- 3) Έλεγχος Επωνυμίας.

- 4) Δ.Ο.Υ. έδρας. Μετά την υπογραφή του καταστατικού πρέπει να καταβληθεί στη Δ.Ο.Υ. της έδρας, μέσα σε 15 ημέρες ο Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου, που ανέρχεται σε 1% επί του ύψους του μετοχικού κεφαλαίου.
- 5) Ταμείο Νομικών και Ταμεία Προνοίας Δικηγόρων. Στη συνέχεια πρέπει να θεωρηθεί το καταστατικό στο ταμείο Νομικών και στο Ταμείο Προνοίας Δικηγόρων, όπου καταβάλλονται ποσό 0,5% και 1% επί του εταιρικού κεφαλαίου αντίστοιχα.
- 6) Πρωτοδικείο έδρας.
- 7) Επιμελητήριο. Μέσα σε δύο μήνες από τη σύσταση της εταιρείας πρέπει αυτή να εγγραφεί στο οικείο επιμελητήριο.
- 8) Δ.Ο.Υ. έδρας. Έναρξη εργασιών στη Δ.Ο.Υ., όπου γίνονται οι απαραίτητες διαδικασίες για τη θεώρηση βιβλίων και στοιχείων.

3.3.1. ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ

Οι διαδικασίες σύστασης μίας Ομόρρυθμης Εταιρείας ξεκινούν από τη σύνταξη του Σχεδίου του Καταστατικού της εταιρείας. Το καταστατικό υπογράφεται από όλους τους εταίρους και δεν χρειάζεται να συνταχθεί από ή να υπογραφεί σε συμβολαιογράφο. Είναι χωρισμένο σε άρθρα αλλά μερικές φορές και σε κεφάλαια και περιέχει όλους τους όρους της συμφωνίας συστάσεως, λειτουργίας και λύσεως της εταιρείας.

Συγκεκριμένα περιλαμβάνει:

- 1) **Άρθρο 1:** Τη σύσταση και τον τύπο της εταιρείας.
- 2) **Άρθρο 2:** Η έδρα της εταιρείας.
- 3) **Άρθρο 3:** Σκοπός της εταιρείας.
- 4) **Άρθρο 4:** Διάρκεια της εταιρείας.
- 5) **Άρθρο 5:** Συμμετοχή των εταίρων στην εταιρεία. Η ομόρρυθμη εταιρεία συστήνεται με τις εισφορές των εταίρων, το ύψος των οποίων καθορίζει και την αναλογία συμμετοχής αυτών στην εταιρεία. Αν δεν συμφωνήθηκε η αναλογία συμμετοχής στο σχηματισμό του εταιρικού κεφαλαίου, οι εταίροι υποχρεούνται σε καταβολή ίσων εισφορών. Αυτό όμως, σπανίως θα γίνει στην πράξη. Το σύνηθες είναι να ορίζονται στο καταστατικό επακριβώς οι εισφορές των εταίρων, τόσο κατά είδος, όσο και κατ' αξία.
- 6) **Άρθρο 6:** Μεταβίβαση εταιρικής μερίδας. Η μεταβίβαση της μερίδας ενός εταίρου σε πρόσωπο εκτός της εταιρείας επιτρέπεται μόνο με τη σύμφωνη γνώμη και του άλλου εταίρου.
- 7) **Άρθρο 7:** Διαχείριση και εκπροσώπηση της εταιρείας.
- 8) **Άρθρο 8:** Ισολογισμός, κέρδη, ζημίες της εταιρείας. Κάθε χρόνο και στο τέλος αυτού η εταιρεία πρέπει να συντάσσει ισολογισμό και να προσδιορίζει το αποτέλεσμα (κέρδη ή ζημίες) των εργασιών της.
- 9) **Άρθρο 9:** Λύση της εταιρείας.
- 10) **Άρθρο 10:** Εκκαθάριση και διανομή της περιουσίας της εταιρείας. Τη λύση της εταιρείας ακολουθεί το στάδιο της εκκαθαρίσεως και τέλος η διανομή της εναπομείνουσας εταιρικής περιουσίας στους εταίρους. Στα καταστατικά των

εταιρειών περιλαμβάνονται πάντοτε διατάξεις που ορίζουν τους εκκαθαριστές και τα καθήκοντα τους και ακόμα τη διαδικασία της εκκαθαρίσεως.

11) Στα τελευταία άρθρα του καταστατικού συνηθίζεται να περιλαμβάνονται μερικοί ακόμη όροι σχετικά με τη λειτουργία της εταιρείας. Τέτοιοι όροι είναι:
Άρθρο 11: Η ρήτρα που απαγορεύει τη σφράγιση των εταιρικών εγκαταστάσεων και της εταιρικής περιουσίας.

12) **Άρθρο 12:** Η ρήτρα διαιτησίας.

Για τη σύσταση της εταιρείας απαιτείται να τηρηθεί η δημοσιότητα που προβλέπει ο νόμος. Ειδικότερα, ολόκληρο το καταστατικό ή περίληψή του, με τη φροντίδα του διαχειριστή ή οποιουδήποτε εταίρου δημοσιεύεται μέσα σε 15 ημέρες από την κατάρτιση της εταιρικής σύμβασης στα βιβλία εταιρειών του Πρωτοδικείου το πρωτότυπό του ή περίληψη που υπογράφεται από όλους τους ιδρυτές της εταιρείας. Αν είναι δημόσιο, προσκομίζεται αντίγραφο ή περίληψη, που εκδίδονται από το συμβολαιογράφο.

Η διαδικασία τροποποίησης του καταστατικού είναι η ίδια με εκείνη της δημοσιεύσεως του καταστατικού. Συνήθως όμως η τροποποίηση γίνεται σε ιδιωτικό συμφωνητικό έγγραφο, ξεχωριστό τελείως από το αρχικό έγγραφο ή και τα μεταγενέστερα τροποποιητικά συμφωνητικά, στο οποίο όμως αναφέρονται όλα τα προηγούμενα. Έτσι κάθε νέο τροποποιητικό καταστατικό αναφέρεται στα προηγούμενα και τα συμπληρώνει.

3.3.2. ΤΟ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Για τη σύσταση Ο.Ε. δεν προβλέπεται κατώτατο όριο κεφαλαίου. Το κεφάλαιο της εταιρίας μπορεί να αυξάνεται οποτεδήποτε, χωρίς να υπάρχει κανένα περιοριστικό ανώτατο όριο, μετά από σχετική απόφαση των εταίρων. Επειδή όμως η αύξηση του κεφαλαίου αποτελεί τροποποίηση του καταστατικού, η εν λόγω πράξη πρέπει είτε να συνταχθεί με ιδιωτικό συμφωνητικό, είτε με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Η κάλυψη του εταιρικού κεφαλαίου διατυπώνεται με την υπογραφή του καταστατικού της εταιρείας, όταν οι εταίροι αναλαμβάνουν γραπτή υποχρέωση να καταβάλλουν τα ειδικότερα αντικείμενα που αναφέρονται σε αυτό και η εταιρεία αντίστροφα αποκτά απαίτηση κατά των εταίρων να συνεισφέρουν τα συγκεκριμένα αντικείμενα. Για την έγκυρη σύσταση της προσωπικής εταιρίας δεν είναι απαραίτητο να έχουν πραγματοποιηθεί οι εισφορές των εταίρων κατά τη σύσταση, απαιτείται όμως να έχει καλυφθεί το κεφάλαιο. Συνεπώς κάλυψη και καταβολή είναι δυνατό να συμπίπτουν χρονικά, αλλά και να διαφέρουν.

3.3.3. ΟΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

«Για τη σύσταση εταιρείας απαιτείται η κάλυψη του εταιρικού κεφαλαίου με το να αναλάβουν οι εταίροι την υποχρέωση καταβολής των κεφαλαιακών εισφορών τους. Η υλοποίηση της καταβολής πραγματοποιείται σε δεύτερο στάδιο. Τα δύο αυτά στάδια με τα οποία ολοκληρώνεται η εταιρική εισφορά απεικονίζονται με λογιστικές εγγραφές.

Το περιεχόμενο της εισφοράς μπορεί να είναι χρήμα, εργασία ή άλλα υλικά ή άυλα στοιχεία καθώς και κάθε άλλη παροχή, σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα άρθρο 742. Η προσωπική εργασία μπορεί επίσης να αποτελέσει εισφορά στις προσωπικές εταιρείες μόνο, αλλά δεν μπορεί να αποτελέσει εταιρικό κεφάλαιο.

Αντικείμενα εισφοράς μπορούν να αποτελέσουν τα εξής:

- Χρήματα ή καταθέσεις σε τράπεζα.
- Εμπορεύματα αποτιμημένα στην αγοραία τους αξία.
- Εμπορεύματα σε τρίτους για πώληση.
- Γραμμάτια εισπρακτέα.
- Αξία φήμης και πελατείας και δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.
- Χρήση πράγματος, συνήθως παγίου, με την έννοια ότι ο εισφέρων επιθυμεί να του επιστραφεί κατά τη λύση της εταιρείας το εισφερθέν πράγμα και να μετέχει στο αποτέλεσμα δράσεως.
- Στοιχεία του πάγιου ενεργητικού.
- Έξοδα ιδρύσεως. Σε περίπτωση που στο στάδιο της ιδρύσεως και πριν η εταιρεία αποκτήσει νομική προσωπικότητα, ένας από τους εταίρους είχε αναλάβει να καταβάλλει από δικούς του πόρους τα έξοδα ιδρύσεως και ακολούθως τα συμψηφισε στην εισφορά του, τα έξοδα αυτά εμφανίζονται στο ενεργητικό της εταιρείας και μπορούν να αποσβεσθούν μέσα σε 5 χρόνια.

Με τις λογιστικές εγγραφές συστάσεως της Ο.Ε. πρέπει να απεικονισθούν τα εξής γεγονότα:

- 1) Η ανάληψη εκ μέρους των εταίρων υποχρέωσης για εισφορά (κάλυψη του εταιρικού κεφαλαίου). Τούτο λογιστικώς εκφράζεται με χρέωση των

λογαριασμών αναληφθεισών εισφορών των εταίρων και πίστωση του λογαριασμού «Εταιρικό Κεφάλαιο».

- 2) Η εμφάνιση της αναληφθείσας εισφοράς ως οφειλής των εταίρων. Τούτο λογιστικώς εκφράζεται με την μεταφορά των αναληφθεισών εισφορών στη χρέωση των λογαριασμών 33.04 «Οφειλόμενο Κεφάλαιο» ή/και 18.12 «Οφειλόμενο Κεφάλαιο (μακροπρόθεσμο)».
- 3) Η εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής με την καταβολή της εισφοράς. Τούτο λογιστικώς εκφράζεται με χρέωση των λογαριασμών των εισφερόμενων ενεργητικών στοιχείων και πίστωση των λογαριασμών οφειλομένου κεφαλαίου οι οποίοι, μετά την ολοκλήρωση της καταβολής, εξισώνονται¹⁷.

¹⁷ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 66-67.

3.3.4. ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΕΙΣΦΟΡΑΣ

Μερικές περιπτώσεις εταιρικής εισφοράς χρειάζονται μια λεπτομερέστερη ανάπτυξη. « Η εισφορά χρήσης πράγματος δεν επηρεάζει την περιουσία της εταιρείας. Γίνεται όμως αποτίμησή της και επηρεάζει, στην περίπτωση που συμφωνηθεί, τον τρόπο διανομής των αποτελεσμάτων¹⁸». Έστω ότι ο Γεωργίου Ευάγγελος και Κωνσταντίνου Αλέξανδρος ιδρύουν την Ο.Ε. «ΕΡΜΗΣ Ο.Ε.», με εταιρικό κεφάλαιο 10.000,00 €. Στην αρχική περίπτωση της εταιρείας αποφασίστηκε η ταυτόχρονη εισφορά χρήσης από τον Γεωργίου Ευάγγελο κτιρίου που βρίσκεται στην οδό Λ. Ειρήνης 64 στην Πρέβεζα. Η εισφορά αποτιμήθηκε σε 5.000,00€. Δεν θα υπάρξει διαφοροποίηση ως προς το ύψος των λογαριασμών 40.06 και 33.03. Θα γίνει όμως εγγραφή σε λογαριασμούς τάξεως του γεγονότος ως εξής:

Πίνακας 3: Εισφορά χρήσης πράγματος

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	04	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ		5.000,00	
...	04.00	Αξία εισφοράς χρήσης ακινήτων	5.000,00		
	04.00.00	Αξία εισφοράς χρήσης ακινήτων Γεωργίου Ευάγγελου	5.000,00		
	08	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ			5.000,00
	08.00	Δικαιούχοι εισφοράς χρήσης ακινήτων	5.000,00		
	08.00.00	Γεωργίου Ευάγγελος	5.000,00		

¹⁸ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 69.

3.4. Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Ε. ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ ΤΗΣ

«Από την απαρίθμηση των περιπτώσεων που πρέπει να προβλέπει το καταστατικό της Ο.Ε. προκύπτει ότι μεταξύ του νομικού προσώπου της εταιρείας και των εταίρων δημιουργούνται οικονομικές σχέσεις που επιβάλλουν την απεικόνισή τους σε λογαριασμούς οι οποίοι θα ανοιχθούν στο όνομα των εταίρων.

Για κάθε εταίρο ανοίγονται τόσοι λογαριασμοί όσα είναι τα διαφορετικά είδη σχέσεων που έχουν προκύψει μεταξύ αυτού και της εταιρείας. Συνηθέστερες κατηγορίες τέτοιων λογαριασμών είναι οι ακόλουθες:

1. **Λογαριασμοί καλύψεως κεφαλαίου.** Είναι οι λογαριασμοί που ανοίγονται κατά τη σύσταση της εταιρείας ή σε μεταγενέστερη αύξηση του κεφαλαίου της και απεικονίζουν την αναληφθείσα από κάθε εταίρο υποχρέωση εισφοράς, με το ποσό της οποίας χρεώνονται, ενώ πιστώνεται αντίστοιχα ο λογαριασμός «Εταιρικό Κεφάλαιο». Οι λογαριασμοί των αναληφθεισών εισφορών κλείνουν όταν η υποχρέωση αυτή καταστεί ληξιπρόθεσμη, με χρέωση λογαριασμών οφειλομένου κεφαλαίου στο όνομα των εταίρων, οι οποίοι ακολούθως κλείνουν κατά την καταβολή των εισφορών, με χρέωση των λογαριασμών που δέχονται την αξία των εισφερομένων στοιχείων (μετρητών, αγαθών ή δικαιωμάτων).
2. **Λογαριασμοί κεφαλαιακών μερίδων.** Οι λογαριασμοί αυτοί δεν αποτελούν προσωπικούς λογαριασμούς των εταίρων, αλλά είναι αναλυτικοί του λογαριασμού «Εταιρικό Κεφάλαιο». Το υπόλοιπό τους, πάντοτε πιστωτικό, φανερώνει την κεφαλαιακή μερίδα κάθε εταίρου, όπως διαμορφώθηκε από την αρχική καταβολή και τις ενδεχόμενες αυξομειώσεις του εταιρικού κεφαλαίου.
3. **Λογαριασμοί απολήψεων.** Λειτουργούν κατά τη διάρκεια της χρήσεως, χρεούμενοι με ποσά τα οποία έχει συμφωνηθεί να αναλαμβάνουν οι εταίροι για τις ατομικές τους ανάγκες. Τα ποσά αυτά θεωρούνται ως προκαταβολή έναντι των κερδών που αναμένεται να προκύψουν κατά τη χρήση. Γι' αυτό δεν θεωρούνται έξοδα της χρήσεως και δε συμβάλλουν στη διαμόρφωση του αποτελέσματος, αλλά το χρεωστικό τους υπόλοιπο μεταφέρεται, στο τέλος της χρήσεως, στους ατομικούς λογαριασμούς των εταίρων, στην πίστωση των οποίων θα αχθεί και το κέρδος που δικαιούται να

αναλάβει κάθε εταίρος. Η μη άμεση καταχώρηση των απολήψεων στους ατομικούς λογαριασμούς γίνεται για λόγους καλύτερου ελέγχου των αναλαμβανόμενων ποσών.

4. **Λογαριασμοί δανειακών σχέσεων.** Αν μεταξύ της εταιρείας και των εταίρων δημιουργούνται δανειακές σχέσεις, θα ανοιχθούν για την παρακολούθησή τους ιδιαίτεροι λογαριασμοί. Ως δανειακή σχέση θα πρέπει να νοείται η παροχή δανείων από εταίρους προς την εταιρεία. Το αντίστροφο θα πρέπει να αποκλεισθεί επειδή θα αποτελούσε έμμεσο τρόπο αναλήψεως του εταιρικού κεφαλαίου.
5. **Δοσοληπτικοί λογαριασμοί.** Για κάθε εταίρο ανοίγεται ατομικός λογαριασμός ο οποίος χρεώνεται ή πιστώνεται με ποσά αμέσως απαιτητά είτε από την εταιρεία (τα χρεωστικά) είτε από τον εταίρο (τα πιστωτικά) ώστε και το υπόλοιπο που τελικώς διαμορφώνεται να θεωρείται αμέσως απαιτητό, από την εταιρεία αν είναι χρεωστικό ή από τον εταίρο αν είναι πιστωτικό.

Συνηθέστερες περιπτώσεις κινήσεως ενός δοσοληπτικού λογαριασμού εταίρου είναι οι ακόλουθες:

Χρεώνεται:

- Με κάθε ληξιπρόθεσμη υποχρέωση του εταίρου προς την εταιρεία.
- Με το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού απολήψεων του εταίρου.
- Με τη ζημία χρήσεως που αναλογεί στον εταίρο.
- Με τα καταβαλλόμενα από την εταιρεία ποσά είτε προς διακανονισμό των κερδών είτε έναντι πιστωτικού υπολοίπου που μπορεί να παρουσιάζει ο λογαριασμός.
- Με τυχόν αρνητικό αποτέλεσμα που μπορεί να προκύψει κατά την λύση της εταιρείας.
- Με κάθε άλλη απαίτηση της εταιρείας κατά του εταίρου, η οποία συμψηφίζεται με το επιχειρησιακό κέρδος.

Πιστώνεται:

- Με το κέρδος χρήσεως που αναλογεί στον εταίρο.
- Με κάθε ποσό που θα καταθέσει ο εταίρος για κάλυψη τρεχουσών υποχρεώσεών του (όχι εισφορών κεφαλαίου), που προκύπτουν από την εξέλιξη ή τη διακοπή της δραστηριότητας της εταιρείας.

- Με το τυχόν θετικό αποτέλεσμα που μπορεί να προκύψει κατά τη διανομή της εταιρικής περιουσίας σε περίπτωση λύσεως της εταιρείας.
- Με κάθε άλλη ληξιπρόθεσμη υποχρέωση της εταιρείας προς τον εταίρο.

Οι λογαριασμοί των εταίρων όλων των παραπάνω κατηγοριών ανοίγονται κατά το ΕΓΛΣ, ως δευτεροβάθμιοι περιληπτικοί λογαριασμοί, αναλυόμενοι, στα κατώτερα επίπεδα, σύμφωνα με τις ανάγκες της οικονομικής μονάδας. Αυτή η ανάλυση είναι σκόπιμο να γίνεται κατά εταίρο.

Οι προβλεπόμενοι από το ΕΓΛΣ λογαριασμοί εταίρων των προσωπικών εταιρειών είναι οι ακόλουθοι:

33.03	Εταίροι, λογαριασμοί καλύψεως κεφαλαίων
33.04	Οφειλόμενα κεφάλαια
33.07	Δοσοληπτικοί λογαριασμοί εταίρων
18.06	Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις προς εταίρους και διοικούντες
53.14	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς εταίρους

Στο ΕΓΛΣ προβλέπονται λογαριασμοί απολήψεων. Το κενό μπορεί να καλυφθεί αν γι' αυτούς ανοιχθούν ιδιαίτεροι τριτοβάθμιοι λογαριασμοί στον λογαριασμό 33.07 «Δοσοληπτικοί λογαριασμοί εταίρων», ο οποίος έτσι θα αναλύεται ως εξής:

33.07.00	Ατομικές απολήψεις εταίρου Α
33.07.01	Δοσοληπτικός λογαριασμός εταίρου Α
33.07.02	Ατομικές απολήψεις εταίρου Β
33.07.03	Δοσοληπτικός λογαριασμός εταίρου Β

κ.ο.κ.

Επίσης δεν προβλέπεται λογαριασμός βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων κατά εταίρων. Για τον σκοπό αυτό, αν υπάρξει ανάγκη, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένας από τους κενούς κωδικούς 33.92-33.94¹⁹».

Στη συνέχεια παραθέτουμε ένα παράδειγμα.

Ο Ευάγγελος Γεωργίου και ο Άγγελος Κωνσταντίνου ιδρύουν Ο.Ε. με την επωνυμία «ΕΡΜΗΣ Ο.Ε.» με εταιρικό κεφάλαιο 10.000.000 € που θα εισφερθεί σε χρήμα. Η συμμετοχή του Ευάγγελου Γεωργίου είναι 2.000,00 € ενώ του Άγγελου Κωνσταντίνου 8.000,00 €

Οι δύο εταίροι καταβάλλουν το ποσό που τους αναλογεί. Οι εγγραφές που θα γίνουν είναι:

Πίνακας 4: Εγγραφή κάλυψης κεφαλαίου

<u>ΠΑΡ/ΚΟ</u>	<u>ΚΩΔ. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ</u>	<u>ΟΝΟΜΑΣΙΑ-ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ</u>	<u>ΜΕΡ. ΠΟΣΑ</u>	<u>ΧΡΕΩΣΗ</u>	<u>ΠΙΣΤΩΣΗ</u>
Δ.Σ.	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	10.000,00	10.000,00	10.000,00
	33.03	Εταίροι Λογ. Κάλυψης Κεφαλαίου	2.000		
	33.03.00	Γεωργίου Ευ. Λογ/σμός Εισφοράς	8.000,00		
	33.03.01	Κων/νου Άγγελος Λογ/σμός Εισφοράς			
	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	10.000,00		
	40.06	Εταιρικό κεφάλαιο	10.000,00		
	40.06.02	Οφειλόμενο εταιρικό κεφάλαιο	2.000,00		
	40.06.02.00	Εταιρική μερίδα Γεωργίου Ευ.	8.000,00		
	40.06.02.01	Εταιρική μερίδα Κων/νου Άγγελου			

Με την εγγραφή αυτή γίνεται η ανάληψη της υποχρέωσης για την κάλυψη του κεφαλαίου, εμφανίζεται το ποσό της απαίτησης από κάθε εταίρο και ταυτόχρονα γίνεται η

¹⁹ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 63-66.

παρουσίαση της υποχρέωσης της εταιρείας προς τους εταίρους λόγω της μελλοντικής εισφοράς τους. (Η εγγραφή γίνεται με δελτίο Συμφηφισμού).

Το τμήμα του κεφαλαίου που είναι καταβλητέο με βάση το καταστατικό ταυτόχρονα με την κάλυψη καθώς και το τμήμα που είναι καταβλητέο μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης θα εμφανιστεί στο λογαριασμό 33.04 ως εξής:

Πίνακας 5: Το τμήμα του κεφαλαίου που είναι καταβλητέο με βάση το καταστατικό και μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης.

ΠΑΡ/ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		10.000,00	
...	33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο	10.000,00		
	33.04.00	Γεωργίου Ευάγγελος	2.000,00		
	33.04.01	Κων/νου Άγγελος	8.000,00		
	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			10.000,00
	33.03	Εταίροι Λογ. Κάλυψης Κεφαλαίου	10.000,00		
	33.03.00	Ευ. Γεωργίου Λογ/σμος Εισφοράς	2.000,00		
	33.03.01	Κων/νου Άγγελος Λογ/σμος Εισφοράς	8.000,00		

Με βάση το ύψος του κεφαλαίου προσδιορίζεται ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου (1%) και ακολουθεί η εγγραφή προσδιορισμού της υποχρέωσης για καταβολή. Η καταβολή του φόρου θα πρέπει να ακολουθήσει την καταβολή μετρητών στο ταμείο της επιχείρησης (εισφορά εταίρων) για να μην εμφανιστεί πιστωτικό υπόλοιπο στο λογαριασμό 38.00–Ταμείο.

Πίνακας 6: Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου

ΠΑΡ/ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ & ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ		100,00	
...	16.10	Έξοδα ίδρυσης και α' εγκατάστασης	100,00		
	16.10.01	Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου	100,00		
	54	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ & ΤΕΛΗ			100,00
	54.09	Λοιποί φόροι και τέλη			
	54.09.99	Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου	100,00		

Η καταβολή των μετρητών από πλευράς των εταίρων στο ταμείο της εταιρείας λόγω της υποχρέωσης που ανέλαβαν στην περίπτωση που έχει χρησιμοποιηθεί ο λογαριασμός 33.04. φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 7: Η καταβολή του κεφαλαίου από τους εταίρους

ΠΑΡ/ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Γ.Ε.	38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		10.000,00	
...	38.00	Ταμείο	10.000,00		
	38.00.00	Μετρητά σε ευρώ	10.000,00		
	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			10.000,00
	33.04	Οφειλόμενο κεφάλαιο	10.000,00		
	33.04.00	Γεωργίου Ευάγγελος	2.000,00		
	33.04.02	Κωνσταντίνου Αλέξανδρος	8.000,00		

Η εγγραφή γίνεται με γραμμάτιο είσπραξης και κλείνουν οι λογαριασμοί των απαιτήσεων από τους εταίρους για την καταβολή του κεφαλαίου. Στην πραγματικότητα εκδίδονται δύο γραμμάτια είσπραξης, ένα για τον Γεωργίου Ευάγγελο ύψους 2.000,00 και ένα για τον Κωνσταντίνου Αλέξανδρο ύψους 8.000,00. Τα πρωτότυπα παραδίδονται στους εταίρους και με τα αντίγραφα γίνεται η εγγραφή. Εάν όμως δεν είχε χρησιμοποιηθεί ο λογαριασμός 33.04 αρχικά, με την είσπραξη χρημάτων θα πιστωνόταν απευθείας ο λογαριασμός 33.03.

Πίνακας 8: Τακτοποίηση της εμφάνισης του κεφαλαίου (καταβεβλημένο)

ΠΑΡ/ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		10.000,00	
...	40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	10.000,00		
	40.06.02	Οφειλόμενο εταιρικό κεφάλαιο	10.000,00		
	40.06.02.00	Εταιρική Μερίδα Ευ. Γεωργίου	2.000,00		
	40.06.02.01	Εταιρική Μερίδα Κων/νου Αλέξανδρου	8.000,00		
	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ			10.000,00
	40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	10.000,00		
	40.06.00	Καταβεβλημένο Εταιρικό Κεφάλαιο	10.000,00		
	40.06.00.00	Εταιρική Μερίδα Ευ. Γεωργίου	2.000,00		
	40.06.00.01	Εταιρική Μερίδα Κων/νου Αλέξανδρου	8.000,00		

Πίνακας 9: Πληρωμή του φόρου συγκέντρωσης του κεφαλαίου

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Ε.Π.	54	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ & ΤΕΛΗ		100,00	
...	54.09	Λοιποί φόροι και τέλη	100,00		
	54.09.99	Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου	100,00		
	38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ			100,00
	38.00	Ταμείο	100,00		
	38.00.00	Μετρητά σε ευρώ	100,00		

*Πληρωμή υποχρέωσης για φόρο (1% * 10.000,00)*

Η εγγραφή γίνεται με ένταλμα πληρωμής και κλείνει ο λογαριασμός υποχρέωσης από φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου -54.09.99. Είναι προφανές ότι κατά την σύσταση προκύπτει η πληρωμή διαφόρων εξόδων. Τα έξοδα που αφορούν την σύσταση χρεώνονται σε υπολογαριασμούς του λογαριασμού 16.10 ανάλογα με τις ανάγκες της εταιρείας.

3.5. ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Στη διάρκεια της ζωής της Ο.Ε. είναι πιθανόν να προκύψει η ανάγκη μεταβολής του ύψους όσο και της σύνθεσης του εταιρικού κεφαλαίου. Αιτίες μπορεί να είναι πολλές όπως: επί παραδείγματι οι ανάγκες νέων πόρων με στόχο την επέκταση των δραστηριοτήτων της Ο.Ε.

Είναι προφανές ότι οποιαδήποτε μεταβολή που αφορά το κεφάλαιο πρέπει να στηρίζεται σε τροποποίηση του καταστατικού και πρέπει να τηρηθούν οι απαραίτητοι κατά περίπτωση κανόνες δημοσιότητας.

3.6. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΗΣ Ο.Ε.

«Συνηθισμένες αιτίες για την αύξηση του κεφαλαίου είναι:

- Τα προβλήματα ρευστότητας που μπορεί να παρουσιαστούν και η επιδίωξη αποφυγής επιβαρύνσεων λόγω δανεισμού.
- Ανάλυση νέων επενδύσεων και συνεπακόλουθες ανάγκες ρευστότητας.
- Επέκταση δραστηριοτήτων από πλευράς όγκου ή αντικειμένου.
- Είσοδος νέου εταίρου.
- Φορολογικοί όροι (π.χ. επιλογή εμφάνισης μεγαλύτερου ύψους κεφαλαίου που φορολογείται με φόρο συγκέντρωσης 1% και συμψηφισμό του κατά τη λύση εκκαθάριση κατά τον υπολογισμό της υπεραξίας που φορολογείται με κατά πολύ υψηλότερο συντελεστή.
- Παρουσίαση καλύτερης εικόνας στη σύνθεση της περιουσίας.
- Κάλυψη ζημιών που έχουν εμφανιστεί κατά τη λειτουργία²⁰».

Πώς διενεργείται όμως η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου; Με τους ακόλουθους τρόπους:

- 1) «Με νέα εισφορά των εταίρων.
- 2) Με κεφαλοποίηση αποθεματικών ή κερδών προηγούμενων χρήσεων που δεν είχαν διανεμηθεί.
- 3) Με κεφαλοποίηση περιουσιακών προσαυξήσεων που προέρχονται από οποιαδήποτε αιτία (π.χ. δωρεές, αναπροσαρμογές ισολογισμού).
- 4) Με την είσοδο νέων εταίρων, καθώς και με απορρόφηση άλλης εταιρείας.
- 5) Με κεφαλοποίηση υποχρεώσεων της εταιρείας προς τρίτους²¹».

²⁰ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 80.

²¹ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 78.

3.6.1. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΥΨΟΥΣ ΤΩΝ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

«Η συγκεκριμένη αύξηση προϋποθέτει τροποποίηση του καταστατικού και συγκεκριμένα των άρθρων που αφορούν την εισφορά των εταίρων και στην περίπτωση που οι εισφορές διαφοροποιούν τα ποσοστά συμμετοχής των εταίρων στο συνολικό κεφάλαιο χρειάζεται και τροποποίηση του άρθρου για τον τρόπο διανομής των αποτελεσμάτων²²». «Η εγγραφή αυτή προϋποθέτει ότι οι εταίροι μετέχουν στα κέρδη με τις ίδιες αναλογίες με τις οποίες μετέχουν και στο εταιρικό κεφάλαιο. Είναι όμως δυνατό, στο καταστατικό να προβλέπονται ποσοστά συμμετοχής στα κέρδη διαφορετικά από εκείνα των κεφαλαιακών εισφορών. Τότε, επειδή τα αποθεματικά, ως προερχόμενα από τα κέρδη, ανήκουν στους εταίρους κατά τον λόγο συμμετοχής στα κέρδη, θα χρειαστούν κάποιες προσαρμογές προκειμένου να διατηρηθεί αναλλοίωτη η αναλογία της κεφαλαιακής συμμετοχής των εταίρων. Λογιστικώς η τακτοποίηση μπορεί να γίνει με τη μεσολάβηση των ατομικών λογαριασμών των εταίρων. Οι διαφορές που προκύπτουν τακτοποιούνται ταμειακώς.

Για να το καταλάβουμε καλύτερα θα παραθέσουμε ένα παράδειγμα.

Έστω ότι στην Ο.Ε. «Α. και Σια» μετέχουν οι Α, Β και Γ με ποσοστά συμμετοχής στο κεφάλαιο 50%, 30% και 20% αντίστοιχα, ενώ μετέχουν στα κέρδη με ποσοστά 40%, 36% και 24% αντίστοιχα. Οι εταίροι αποφάσισαν να αυξήσουν το εταιρικό κεφάλαιο με κεφαλαιοποίηση αποθεματικού 500.000 € που εμφανίζεται στον ισολογισμό της, χωρίς να μεταβληθούν τα ποσοστά κεφαλαιακής συμμετοχής²³».

Οι εγγραφές θα γίνουν ως εξής:

33.03	Εταίροι, λ(πρόσθετης) καλύψεως κεφαλ.		500.000	
33.03.00	Ετ. Α, λ(πρόσθετης) καλύψεως κεφαλ.	250.000		
33.03.01	Ετ. Β, λ(πρόσθετης) καλύψεως κεφαλ.	150.000		
33.03.02	Ετ. Γ, λ(πρόσθετης) καλύψεως κεφαλ.	100.00		
40.06	Εταιρικό κεφάλαιο		500.000	
40.06.00	Κεφαλαιακή μερίδα Α (50%)			250.000

²² Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 81.

²³ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 79.

33.03	Εταίροι, λ(πρόσθετης) καλύψεως κεφαλ.		500.000	
33.03.00	Ετ. Α, λ(πρόσθετης) καλύψεως κεφαλ.	250.000		
33.03.01	Ετ. Β, λ(πρόσθετης) καλύψεως κεφαλ.	150.000		
33.03.02	Ετ. Γ, λ(πρόσθετης) καλύψεως κεφαλ.	100.00		
40.06	Εταιρικό κεφάλαιο			500.000
40.06.00	Κεφαλαιακή μερίδα Α (50%)	250.000		
40.06.01	Κεφαλαιακή μερίδα Β (30%)	150.000		
40.06.02	Κεφαλαιακή μερίδα Γ (20%)	100.000		

33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο		500.000	
33.04.00	Εταίρος Α, οφειλ. Κεφάλαιο	250.000		
33.04.01	Εταίρος Β, οφειλ. Κεφάλαιο	150.000		
33.04.02	Εταίρος Γ, οφειλ. Κεφάλαιο	100.000		
33.03	Εταίροι, Λ/(προσθ.) καλυψ. Κεφαλαίου			500.000
33.03.00	Εταίρος Α, λ(πρόσθετης) καλύψεως κεφαλ.	250.000		
33.03.01	Εταίρος Β, λ(πρόσθετης) καλύψεως κεφαλ.	150.000		
33.03.02	Εταίρος Γ, λ(πρόσθετης) καλύψεως κεφαλ.	100.000		

41.XX	Αποθεματικό...		500.000	
33.07	Δοσοληπτικοί λογ/σμοί εταίρων			500.000
33.07.00	Δοσοληπτ. Λογ/σμός εταίρου Α	200.000		
33.07.01	Δοσοληπτ. Λογ/σμός εταίρου Β	180.000		
33.07.02	Δοσοληπτ. Λογ/σμός εταίρου Γ	120.000		

Κατανομή αποθεματικού κατά τον λόγο συμμετοχής στα κέρδη

33.07	Δοσοληπτικοί λογ/σμοί εταίρων		500.000	
33.07.00	Δοσοληπτ. λογ/σμός εταίρου Α	250.000		
33.07.01	Δοσοληπτ. λογ/σμός εταίρου Β	150.000		
33.07.02	Δοσοληπτ. λογ/σμός εταίρου Γ	100.000		
33.04	Οφειλόμενο κεφάλαιο			500.000
33.04.00	Εταίρος Α, οφειλόμενο κεφάλαιο	250.000		
33.04.01	Εταίρος Β, οφειλόμενο κεφάλαιο	150.000		
33.04.02	Εταίρος Γ, οφειλόμενο κεφάλαιο	100.000		

Μεταφορά οφειλομένου κεφαλαίου στους
δοσοληπτικούς λογαριασμούς

38.00	Ταμείο		50.000	
33.07	Δοσοληπτικοί λογ/σμοί εταίρων			50.000
33.07.00	Δοσοληπτ. λογαρ/σμός εταίρου Α			

Καταβολή από εταίρο Α της διαφοράς που προέκυψε κατά
την κεφαλοποίηση αποθεματικού

33.07	Δοσοληπτ. λογ/σμοί εταίρων		50.000	
33.07.01	Δοσοληπτ. λογ/σμός εταίρου Β	30.000		
33.07.02	Δοσοληπτ. λογ/σμός εταίρου Γ	20.000		
38.00	Ταμείο			50.000

Καταβολή στους εταίρους Β και Γ των διαφορών που
προέκυψαν κατά την κεφαλοποίηση αποθεματικού.

3.6.2. ΑΥΞΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΡΔΩΝ

«Η περίπτωση αυτή είναι σπανιότατη στην πράξη. Εκτός από την όχι συνηθισμένη περίπτωση της δωρεάς προς την Ο.Ε., θα μπορούσε να περιλάβει και την κεφαλαιοποίηση του ποσού που προκύπτει από την αναπροσαρμογή της αξίας του πάγιου ενεργητικού προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι διαφοροποιήσεις που επήλθαν λόγω του πληθωρισμού. Οι προσαρμογές αυτές πραγματοποιούνται με νομοθετική ρύθμιση και στη χώρα μας δεν εφαρμόστηκαν στις προσωπικές εταιρίες. Πάντως τούτο ανήκει στη διακριτική ευχέρεια του νομοθέτη και τίποτε δεν αποκλείει να ισχύσουν στο μέλλον ανάλογες διατάξεις και ως προς τις προσωπικές εταιρίες.

Επειδή με τις παραπάνω περιπτώσεις αυξήσεως κεφαλαίου οι εταίροι δεν αναλαμβάνουν υποχρέωση καταβολής εισφοράς, η γνωστή πρώτη εγγραφή αναλήψεως υποχρεώσεως παραλείπεται. Έτσι, σε περίπτωση δωρεάς θα χρεωθεί ο λογαριασμός που θα δεχθεί την αξία του δωρούμενου στοιχείου με πίστωση του εταιρικού κεφαλαίου.

Στην περίπτωση αναπροσαρμογής του πάγιου ενεργητικού, θα χρεωθούν με τις διαφορές αξίας τα πάγια στοιχεία με πίστωση του λογαριασμού «Διαφορές προσαρμογής πάγιων στοιχείων» και στη συνέχεια θα χρεωθεί ο λογαριασμός διαφορών προσαρμογής με πίστωση των λογαριασμών αποσβεσμένων παγίων για την προσαρμογή των αποσβέσεών τους. Το πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού «Διαφορές προσαρμογής πάγιων στοιχείων» μεταφέρεται στο Εταιρικό Κεφάλαιο.

Ένα θέμα που ανακύπτει στις προσωπικές εταιρίες είναι με ποια αναλογία πρέπει να κατανέμεται η διαφορά προσαρμογής του πάγιου ενεργητικού όταν οι αναλογίες συμμετοχής των εταίρων στο κεφάλαιο και στα κέρδη διαφέρουν. Έχουμε τη γνώμη ότι επειδή με την αναπροσαρμογή ουσιαστικά δεν επέρχεται πλουτισμός της επιχειρήσεως αλλά μόνο γίνεται λογιστικώς τιμαριθμική προσαρμογή του Εταιρικού Κεφαλαίου, η διαφορά αυτή δεν αποτελεί αποτέλεσμα αλλά διορθωτικό ποσό του Κεφαλαίου. Συνεπώς η κατανομή της πρέπει να γίνεται κατά το λόγο της συμμετοχής των εταίρων στο Κεφάλαιο.

Αντίθετα, σε περίπτωση δωρεάς έχουμε πραγματικό πλουτισμό και θα πρέπει στην αξία του δωρούμενου περιουσιακού στοιχείου οι εταίροι να μετέχουν κατά το λόγο της συμμετοχής τους στα κέρδη²⁴».

²⁴ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 81-82.

3.6.3. ΑΥΞΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΜΕ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗ ΕΙΣΟΔΟ ΝΕΟΥ

ΕΤΑΙΡΟΥ

«Η συγκεκριμένη αύξηση προϋποθέτει τροποποίηση του καταστατικού και συγκεκριμένα των άρθρων που αφορούν τα πρόσωπα των εταίρων τις εισφορές και τα ποσοστά συμμετοχής των εταίρων και στην περίπτωση που υπάρχει άρθρο σχετικό με τον τρόπο διανομής των αποτελεσμάτων τροποποίησή του. Υπάρχει περίπτωση να χρειαστεί εφόσον δεν συμφωνηθεί αλλιώς η τροποποίηση σε άρθρα που αφορούν τον ορισμό διαχειριστή (ή διαχειριστών) και εκκαθαριστών²⁵».

Ο Ευάγγελος Γεωργίου και ο Άγγελος Κωνσταντίνου, μοναδικά μέλη της Ο.Ε. με την επωνυμία «ΕΡΜΗΣ Ο.Ε.», με εταιρικό κεφάλαιο 15.000,00 € που έχουν ήδη εισφέρει αποφασίζουν και αποδέχονται την είσοδο νέου εταίρου του κ. Γιώτη Ηλία. Ο νέος εταίρος θα εισφέρει μετρητά ύψους 5.000,00 € ποσό που αποτελεί και τη συμμετοχή του στην εταιρεία. Η διανομή των αποτελεσμάτων στους εταίρους αποφασίζεται να γίνεται με βάση το κεφάλαιο που έκαστος έχει εισφέρει στην εταιρεία και δεν θα προκύψουν αλλαγές σε κανένα άλλο άρθρο του καταστατικού. Με βάση τα παραπάνω συντάσσεται και υπογράφεται η τροποποίηση του καταστατικού και καταβάλλονται άμεσα οι εισφορές του νέου εταίρου και ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου.

Πίνακας 10: Εγγραφή κάλυψης του κεφαλαίου

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		5.000,00	
...	33.03	Εταίροι Λογ. Κάλυψης Κεφαλαίου	5.000,00		
	33.03.02	Γιώτης Ηλίας Λογ/σμός εισφοράς	5.000,00		
	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ			5.000,00
	40.06	Εταιρικό κεφάλαιο	5.000,00		
	40.06.02	Οφειλόμενο εταιρικό κεφάλαιο	5.000,00		
	40.06.02.02	Εταιρική μερίδα Γιώτη Ηλία	5.000,00		
Τροποποίηση καταστατικού είσοδος νέου μέλους					

²⁵ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 84.

Με την εγγραφή αυτή γίνεται η ανάληψη της υποχρέωσης για την κάλυψη του κεφαλαίου (η εγγραφή γίνεται με Δελτίο Συμφηφισμού).

Με βάση το ύψος του κεφαλαίου προσδιορίζεται ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου (1%) και ακολουθεί η εγγραφή προσδιορισμού της υποχρέωσης.

Πίνακας 11: Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ & ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ		50,00	
...	16.13	Έξοδα αύξησης κεφαλαίου και έκδοσης ομολογιακών δανείων	50,00		
	16.13.01	Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου	50,00		
	54	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ & ΤΕΛΗ			50,00
	54.09	Λοιποί φόροι και τέλη	50,00		
	54.09.99	Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου	50,00		
Καταλογοσιμός υποχρέωσης για φόρο (1% * 10.000,00)					

(Η εγγραφή γίνεται με Δελτίο Συμφηφισμού).

Καταβολή των μετρητών από πλευράς του εταίρου κ. Γιώτη Ηλία στο ταμείο της εταιρείας λόγω της υποχρέωσης που ανέλαβε.

Πίνακας 12: Καταβολή από εταίρο του Κεφαλαίου

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Γ.Ε.	38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		5.000,00	
...	38.00	Ταμείο	5.000,00		
	38.00.00	Μετρητά σε ευρώ	5.000,00		
	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			5.000,00
	33.03	Εταίροι Λογ. Κάλυψης Κεφαλαίου	5.000,00		
	33.03.02	Γιώτης Ηλίας Λογ/σμός Εισφοράς	5.000,00		
Καταβολή από εταίρο του Κεφαλαίου					

(Η εγγραφή γίνεται με Γραμμάτιο Είσπραξης).

Έτσι κλείνουν οι λογαριασμοί των απαιτήσεων από τους εταίρους για την καταβολή του κεφαλαίου.

Πίνακας 13: Τακτοποίηση της εμφάνισης του κεφαλαίου (καταβεβλημένο)

ΠΑΡ/ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Γ.Ε.	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		5.000,00	
...	40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	5.000,00		
	40.06.02	Οφειλόμενο εταιρικό κεφάλαιο	5.000,00		
	40.06.02.01	Εταρική Μερίδα Γιώτη Ηλία	5.000,00		
	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ			5.000,00
	40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	5.000,00		
	40.06.00	Καταβεβλημένο εταιρικό κεφάλαιο	5.000,00		
	40.06.00.02	Εταρική μερίδα Γιώτη Ηλία	5.000,00		

Είσοδος νέου μέλους με βάση το Καταστατικό
(Η εγγραφή γίνεται με Δελτίο Συμφηφισμού).

Πίνακας 14: Πληρωμή του φόρου συγκέντρωσης του κεφαλαίου

ΠΑΡ/ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Ε.Π.	54	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ % ΤΕΛΗ		50,00	
...	54.09	Λοιποί φόροι και τέλη	50,00		
	54.09.99	Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου	50,00		
	38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ			50,00
	38.00	Ταμείο	50,00		
	38.00.00	Μετρητά σε ευρώ	50,00		

Πληρωμή υποχρέωσης για φόρο (1% * 5.000,00)

Η εγγραφή γίνεται με ένταλμα Πληρωμής και κλείνει ο λογαριασμός υποχρέωσης από φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου 54.09.99.

3.6.4. ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

«Είναι δυνατό να κεφαλαιοποιούνται υποχρεώσεις της Ο.Ε. είτε προς παλαιούς εταίρους είτε προς εξωτερικούς πιστωτές της εταιρίας, οπότε οι τελευταίοι καθίστανται νέοι εταίροι.

Μετά την εγγραφή για την ανάληψη της εισφοράς καθώς και της μεταφοράς στο οφειλόμενο κεφάλαιο, οι οποίες θα γίνουν κατά τα γνωστά, η καταβολή της εισφοράς θα πραγματοποιηθεί με μεταφορά της κεφαλαιοποιούμενης υποχρέωσης στον λογαριασμό της αναληφθείσας εισφοράς π.χ²⁶».

50.00	Προμηθευτές εσωτερικού
55.00.XX	Προμηθευτής Α.Β.
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο
33.04.XX	Οφειλόμενο Κεφάλαιο εταίρου Α.Β.

²⁶ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 86.

3.7. ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

«Οι πιο συνηθισμένες αιτίες για την μείωση του εταιρικού κεφαλαίου είναι:

- Η αποχώρηση εταίρου με ταυτόχρονη ανάληψη της εισφοράς του.
- Το γεγονός ότι το κεφάλαιο περισσεύει και δεν χρειάζεται ένα μέρος του (κεφάλαιο που αργεί) λόγω λανθασμένης εκτίμησης κατά την αρχική εισφορά ή λόγω περιορισμού δραστηριοτήτων από πλευράς όγκου ή αντικειμένων.
- Η επιδίωξη εξάλειψης ζημιών που έχουν εμφανιστεί, στις οικονομικές καταστάσεις, χωρίς την ταυτόχρονη εισφορά κεφαλαίου. Στόχοι στην περίπτωση αυτή είναι η βελτίωση της πιστοληπτικής της ικανότητας και δημιουργία καλύτερης εικόνας της επιχείρησης στην αγορά»²⁷.

«Η μείωση του εταιρικού κεφαλαίου πραγματοποιείται συνήθως:

1. σε περίπτωση επιστροφής στους εταίρους τμήματος του εταιρικού κεφαλαίου επειδή διαπιστώθηκε ότι τούτο είναι δυσανάλογα μεγάλο σε σχέση με την οικονομική δραστηριότητα της Ο.Ε.
2. για κάλυψη ζημιών που πραγματοποιήθηκαν από τις εργασίες της εταιρείας.
3. σε περιπτώσεις οικιοθελούς αποχώρησης εταίρου²⁸».

Στη συνέχεια αναλύονται οι παραπάνω περιπτώσεις.

²⁷ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 89.

²⁸ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 86.

3.7.1. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

«Κατά την επιστροφή τμήματος του εταιρικού κεφαλαίου το συνολικό επιστρεφόμενο ποσό θα μερισθεί κατά το λόγο των κεφαλαιακών συμμετοχών ώστε να μην υπάρξουν μεταβολές στα ποσοστά συμμετοχής των εταίρων στο κεφάλαιο. Έστω, π.χ. ότι η Ο.Ε. «Α & Β», με κεφάλαιο 1.000.000,00 € και ποσοστά συμμετοχής των Α και Β, αντίστοιχα 60% και 40%, επιστρέφει στους εταίρους ποσό κεφαλαίου 200.000,00 € που θεωρείται ότι πλεονάζει. Η εγγραφή θα είναι:

40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο		200.000	
40.06.00	Κεφαλαιακή μερίδα εταίρου Α	120.00		
40.06.01	Κεφαλαιακή μερίδα εταίρου Β	80.000		
33.07	Δοσοληπτικοί Λογ/σμοί εταίρων			200.000
33.07.00	Δοσοληπτικός Λογ/σμός εταίρου Α	120.000		
33.07.01	Δοσοληπτικός Λογ/σμός εταίρου Β	80.00		

3.7.2. ΜΕΙΩΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΛΟΓΩ ΖΗΜΙΩΝ

«Η συγκεκριμένη μείωση προϋποθέτει τροποποίηση του καταστατικού και ιδιαίτερα των άρθρων που αφορούν την σύνθεση του κεφαλαίου, τις εισφορές των εταίρων. Στόχος είναι η προσπάθεια βελτίωσης της πιστοληπτικής ικανότητας και της εικόνας της επιχείρησης όπως αυτή εμφανίζεται στις οικονομικές της καταστάσεις (ισολογισμός)²⁹».

«Αν η μείωση του κεφαλαίου αποβλέπει στην κάλυψη ζημιών, αν τα ποσοστά συμμετοχής των εταίρων στο κεφάλαιο και στα αποτελέσματα συμπίπτουν, αρκεί να χρεωθεί το εταιρικό κεφάλαιο με πίστωση του λογαριασμού στον οποίο εμφανίζονται οι προς κάλυψη ζημιές.

Έστω ότι η Ο.Ε. «Α & Β», με εταιρικό κεφάλαιο 200.000,00 € στο οποίο μετέχουν ο Α κατά 70% και ο Β κατά 30% αντίστοιχα, πραγματοποίησε ζημιές 30.000,00 €, οι οποίες αποφασίζεται να καλυφθούν με ισόποση μείωση του εταιρικού κεφαλαίου. Οι εταίροι μετέχουν στα αποτελέσματα με τα ποσοστά της κεφαλαιακής τους συμμετοχής. Η εγγραφή θα είναι:

40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο		30.000	
40.06.00	Κεφαλαιακή μερίδα εταίρου Α	21.000		
40.06.01	Κεφαλαιακή μερίδα εταίρου Β	9.000		
42.02	Υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων			30.000

Όταν όμως τα ποσοστά συμμετοχής στα αποτελέσματα διαφέρουν, τότε πρέπει να μεσολαβήσουν οι δοσοληπτικοί λογαριασμοί των εταίρων, μέσω των οποίων θα διακανονισθούν οι διαφορές που θα προκύψουν από την ανομοιομορφία των ποσοστών. Αν στο προηγούμενο παράδειγμά μας η συμμετοχή των εταίρων στα αποτελέσματα ήταν για τον

²⁹ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 93.

α 60% και για τον Β 40%, η σχετική λογιστική τακτοποίηση της μείωσης του κεφαλαίου θα ήταν:

40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο		30.000	
40.06.00	Κεφαλαιακή μερίδα εταίρου Α	21.000		
40.06.01	Κεφαλαιακή μερίδα εταίρου Β	9.000		
33.07	Δοσοληπτικοί λογ/σμοί εταίρων			30.000
33.07.00	Δοσοληπτικός λογ/σμός εταίρου Α	21.000		
33.07.01	Δοσοληπτικός λογ/σμός εταίρου Β	9.000		

33.07	Δοσοληπτικοί λογ/σμοί εταίρων		30.000	
33.07.00	Δοσοληπτικός λογ/σμός εταίρου Α	18.000		
33.07.01.	Δοσοληπτικός λογ/σμός εταίρου Β	12.000		
42.02	Υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων			30.000

Κατανομή ζημίας

Οι διαφορές που έχουν προκύψει στους δοσοληπτικούς λογαριασμούς διακανονίζονται ταμειακώς ή με οποιοδήποτε τρόπο έχουν συμφωνήσει οι εταίροι³⁰».

³⁰ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 87-88.

3.7.3. ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ ΕΤΑΙΡΟΥ ΜΕ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗ ΑΝΑΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΙΣΦΟΡΑΣ ΤΟΥ

«Κατά την αποχώρηση εταίρου ο αποχωρών δεν θα αναλάβει μόνο την εταιρική του μερίδα αλλά και το τμήμα της υπεραξίας (φήμης και πελατείας) στη δημιουργία του οποίου έχει συντελέσει. Δεδομένου ότι η υπεραξία που δεν αγοράστηκε αλλά δημιουργήθηκε από την ίδια την επιχείρηση δεν εμφανίζεται λογιστικώς, θα πρέπει να συνταχθεί ο ισολογισμός της Ο.Ε. κατά την ημέρα αποχώρησης του εταίρου, στον οποίο, εκτός από το ότι θα εμφανίζεται η κατά την εκτίμηση των εταίρων υπεραξία, τα περιουσιακά στοιχεία δεν θα αποτιμηθούν σύμφωνα με τις φορολογικές διατάξεις, αλλά στην τρέχουσα αξία τους, ώστε να προκύψει η πραγματική καθαρά θέση της Ο.Ε.

Ακόμα, αν η αποχώρηση του εταίρου γίνει στο μέσο της χρήσεως, θα πρέπει να υπολογισθούν τα αποτελέσματα από την αρχή της χρήσεως μέχρι την ημερομηνία συντάξεως του ισολογισμού. Ο εταίρος που αποχωρεί λαμβάνει:

- Την αρχική κεφαλαιακή του συμμετοχή.
- Τμήμα της συνολικής αυξήσεως της καθαρής θέσεως στην οποία συμπεριλαμβάνονται και τα κέρδη της τρέχουσας χρήσεως μέχρι την ημερομηνία αποχώρησης, υπολογιζόμενα με το ποσοστό συμμετοχής του στα κέρδη. Αν υπάρχει μείωση της καθαρής θέσεως ή αν το αποτέλεσμα της τρέχουσας χρήσεως είναι ζημία, τότε από την αρχική κεφαλαιακή του συμμετοχή αφαιρείται η συμμετοχή του στις ζημίες υπολογιζόμενη με το ποσοστό με το οποίο μετέχει σ' αυτές.

Στην πράξη συνήθως για φορολογικούς λόγους, η αποτίμηση της περιουσίας της Ο.Ε. γίνεται εξωλογιστικά και δεν αναπροσαρμόζονται με λογιστικές εγγραφές οι εμφανιζόμενες στα βιβλία αξίες των περιουσιακών στοιχείων. Λογιστική εγγραφή γίνεται μόνο για την επιστροφή της κεφαλαιακής μερίδας του αποχωρούντος εταίρου και όλες οι άλλες διαφορές διακανονίζονται ιδιαιτέρως μεταξύ των εταίρων.

Για να το ενισχύσουμε θα παραθέσουμε ένα παράδειγμα:

Έστω ο ισολογισμός της «Α και Σια Ο.Ε.» που ανήκει στους Α, Β, και Γ, είχε την 31.8.19XX ως εξής:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Ταμείο		110.000	Εταιρικό Κεφάλαιο	420.000
Αποθέματα		160.000		
Πάγια	200.000			
-Αποσβεσμένα	50.000	150.000		
		420.000		420.000

Οι κεφαλαιακές εισφορές των εταίρων ήταν: Α 220.000,00 €, Β 100.000,00 € και Γ 100.000,00 € και τα ποσοστά συμμετοχής στα αποτελέσματα 50%, 25% και 25% αντίστοιχα.

Κατά την αποτίμηση η οποία γίνεται στις 31.8 ενόψει αποχωρήσεως του Γ, έγιναν δεκτές από τους συνεταίρους οι ακόλουθες αξίες των περιουσιακών στοιχείων:

Αποθέματα	120.000,00 €	(αντί 160.000,00 €)
Πάγια	250.000,00 €	(αντί 200.000,00 €)
Αποσβέσεις	80.000,00 €	(αντί 50.000,00 €)

Από τις διαφορές αυτές προκύπτει μείωση της καθαρής θέσεως κατά 20.000,00 €.

Μείωση ΚΘ από μείωση αξίας αποθεμάτων	40.000 €
Μείωση ΚΘ από αύξηση αποσβέσεων	30.000 €
	<hr/>
	70.000 €
Αύξηση Κ.Θ. από αύξηση αξίας παγίων	50.000 €
	<hr/>
Τελική μείωση Κ.Θ.	20.000 €

Η τελική αυτή μείωση της Κ.Θ. θεωρούμενη αποτέλεσμα (αρνητικό) κατανέμεται μεταξύ των εταίρων με βάση τα ποσοστά κατανομής της ζημίας, δηλαδή:

Εταίρος Α,	50%	10.000 €
Εταίρος Β,	25%	5.000 €
Εταίρος Γ,	25%	5.000 €

Ο αποχωρών εταίρος Γ θα πρέπει να πάρει:

Την κεφαλαιακή του εισφορά	100.000 €
Μείον τη συμμετοχή του στη μείωση της Κ.Θ.	5.000 €
	<hr/>
Ποσό που δικαιούται	95.000 €

Αν αποφασισθεί τα σχετικά με την αποχώρηση του Γ να τακτοποιηθούν εξωλογιστικά, τότε στα βιβλία της Ο.Ε. θα γίνει μόνο η εγγραφή:

44.06	Εταιρικό κεφάλαιο	100.000	
44.06.02	Κεφαλαιακή μερίδα Γ		
38.00	Ταμείο		100.000

Ο Γ θα καταβάλλει ιδιαίτερος στους παλαιούς συνεταίρους το ποσό των 5.000 € κατά το οποίο έπρεπε να μειωθεί η μερίδα του και αυτοί θα το διανείμουν μεταξύ τους.

Αν όμως οι εταίροι θέλουν να υπάρξει πλήρης λογιστική απεικόνιση των παραπάνω, θα πραγματοποιηθούν οι ακόλουθες εγγραφές:

41.90	Διαφορές αποτιμήσεων περιουσιακών στοιχείων	40.000	
2X.XX	Αποθέματα		40.000

41.90	Διαφορές αποτιμήσεων περιουσιακών στοιχείων	30.000	
1X.XX	Αποσβεσμένα πάγια		30.000

33.07	Δοσοληπτ. λογαρ/σμοί εταίρων	20.000	
33.07.00	Δοσοληπτ. λογαρ/σμός εταίρου Α	10.000	
33.07.01	Δοσοληπτ. λογαρ/σμός εταίρου Β	5.000	
33.07.02	Δοσοληπτ. λογαρ/σμός εταίρου Γ	5.000	
41.90	Διαφορές αποτιμήσεων περιουσιακών στοιχείων		20.000

40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	100.000	
40.06.02	Κεφαλαιακή μερίδα εταίρου Γ		
33.07	Δοσοληπτικοί Λογ/σμοί εταίρων		100.000
33.07.02	Δοσοληπτικός λογ/σμός εταίρου Γ		

33.07	Δοσοληπτ. λογαρ/σμοί εταίρων	95.000	
33.07.02	Δοσοληπτικός λογ/σμός εταίρου Γ		95.000
38.00	Ταμείο		

Είναι δυνατό να υπάρξει αποχώρηση εταίρου χωρίς να υπάρξει μείωση του εταιρικού κεφαλαίου. Τούτο συμβαίνει όταν ένας νέος εταίρος υπεισέρχεται στη θέση του απερχόμενου. Συνήθως τότε ο απερχόμενος εταίρος διαπραγματεύεται με τον νέο την κεφαλαιακή του μερίδα και οι οποιεσδήποτε διαφορές που προκύπτουν αποτελούν αντικείμενο της ιδιωτικής των διαπραγματεύσεων. Η Ο.Ε. περιορίζεται λογιστικώς να απεικονίσει τη μεταβολή στα πρόσωπα των εταίρων, χρεώνοντας την κεφαλαιακή μερίδα του απερχόμενου εταίρου, με πίστωση της κεφαλαιακής μερίδας του εισερχόμενου³¹.

³¹ Σαρσέντη Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 88-92.

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Ε.Ε.)

4.1. Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ε.Ε.

«Σύμφωνα με τα άρθρα 23 και 26 του Εμπορικού νόμου, ετερόρρυθμη είναι η εμπορική εταιρία που έχει νομική προσωπικότητα και στην οποία ένας ή περισσότεροι εταίροι ευθύνονται προσωπικά, απεριόριστα και στο ολόκληρο (ομόρρυθμοι εταίροι) για τα εταιρικά χρέη, ενώ άλλοι, ένας ή περισσότεροι, ευθύνονται περιορισμένα (ετερόρρυθμοι εταίροι).

Η ετερόρρυθμη εταιρία υπάγεται στην έννοια της εταιρείας του αστικού κώδικα και αποτελεί παραλλαγή της ομόρρυθμης. Επομένως, όσον αφορά τη σύσταση, τη λειτουργία και τη λύση της ετερόρρυθμης εταιρείας, εφαρμόζονται οι ειδικές για την ομόρρυθμη εταιρία ρυθμίσεις του εμπορικού νόμου και οι σχετικές για τις εταιρείες διατάξεις του αστικού κώδικα³²».

Η επωνυμία της ετερόρρυθμης εταιρείας σχηματίζεται μόνο από τα ονόματα όλων, μερικών ή και ενός από τους ομόρρυθμους εταίρους³³.

³² Σερελέα Γ., (2000), «Στοιχεία εμπορικού δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις Σύγχρονη εκδοτική, σελ. 216-217.

³³ www.ele.wikipedia.org.

4.2. ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ Ε.Ε.

Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ετερόρρυθμης εταιρίας είναι τα εξής:

«Σύμφωνα με το άρθρο 26 του εμπορικού νόμου, στην ετερόρρυθμη εταιρία όλοι οι εταίροι δεν έχουν, όπως στην ομόρρυθμη, την ίδια νομική θέση. Στην ετερόρρυθμη υπάρχουν δύο είδη εταίρων:

- οι ομόρρυθμοι και
- οι ετερόρρυθμοι.

Οι ομόρρυθμοι ευθύνονται για τα εταιρικά χρέη απεριόριστα και στο ολόκληρο, δηλαδή, με την ατομική τους περιουσία και για ολόκληρο το εταιρικό χρέος, ενώ οι ετερόρρυθμοι ευθύνονται περιορισμένα και μάλιστα μέχρι το ποσό της εισφοράς που κατέβαλαν ή οφείλουν να καταβάλουν στην εταιρία. Η ύπαρξη εταίρων που ευθύνονται περιορισμένα είναι ένα στοιχείο που προσεγγίζει την ετερόρρυθμη με τις κεφαλαιουχικές εταιρίες³⁴». Η περιορισμένη ευθύνη των ετερόρρυθμων εταίρων συνεπάγει συνήθως και περιορισμό της ενεργούς ανάμιξης στις εταιρικές υποθέσεις.

Η ετερόρρυθμη εταιρεία δεν χρειάζεται συμβολαιογραφικό έγγραφο για την κατάρτισή της, αντιθέτως αρκεί ένα ιδιωτικό συμφωνητικό.

«Σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 2 του εμπορικού νόμου, η επωνυμία της ετερόρρυθμης εταιρίας σχηματίζεται μόνο από το όνομα ή τα ονόματα των ομόρρυθμων εταίρων. Το όνομα του ετερόρρυθμου εταίρου δεν μπορεί να μπει στην επωνυμία, σύμφωνα με το άρθρο 25 του εμπορικού νόμου. Ο νόμος δεν επιτρέπει να μπει στην εταιρική επωνυμία το όνομα του ετερόρρυθμου εταίρου, για να μη δημιουργήσει στους τρίτους την εντύπωση ότι είναι και αυτός ομόρρυθμος εταίρος οπότε ευθύνεται απεριόριστα για τα εταιρικά χρέη και οι τρίτοι, βασιζόμενοι στο γεγονός αυτό, συναλλάγουν με την εταιρία.

Επίσης, ο νόμος δεν προβλέπει τις συνέπειες, αν παρά την απαγόρευση μπει στην εταιρική επωνυμία το όνομα ετερόρρυθμου εταίρου. Έχει γίνει όμως δεκτό, ότι ο ετερόρρυθμος εταίρος, του οποίου το όνομα μπήκε στην εταιρική επωνυμία, μολονότι δεν γίνεται από το γεγονός αυτό ομόρρυθμος εταίρος, ευθύνεται απέναντι στους τρίτους σαν να ήταν ομόρρυθμος, επειδή δημιούργησε στους τρίτους την ψευδή εντύπωση ότι είναι

³⁴ Λεβαντής Ε., (1985), «Δίκαιο των εμπορικών εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης Ν. Αντώνης, σελ. 288.

ομόρρυθμος εταίρος³⁵». Τα ονόματα των ομορρύθμων εταίρων και τα ονόματα των ετερόρρυθμων εταίρων, που δεν γράφτηκαν στην επωνυμία αναπληρώνονται με τη φράση «και συντροφιά» ή «και Σια».

Η διοίκηση της ετερόρρυθμης εταιρίας ανήκει κατά βάση στους ομόρρυθμους εταίρους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του εμπορικού νόμου, απαγορεύεται να διοριστεί ετερόρρυθμος εταίρος διαχειριστής και εκπρόσωπος της εταιρίας. Έχει, γίνει δεκτό ότι η διάταξη αυτή αφορά μόνο την εξωτερική διαχείριση και εκπροσώπηση της εταιρίας. Ήθελε, προφανώς, ο νομοθέτης να μη δημιουργηθεί σύγχυση στους εταιρικούς δανειστές, σχετικά με την περιορισμένη ή απεριόριστη ευθύνη του εταίρου με τον οποίο συναλλάσσονται.

Αν παρά την απαγόρευση διοριστεί ετερόρρυθμος εταίρος ως εκπρόσωπος της εταιρίας, αυτός ευθύνεται απέναντι στους τρίτους με τους οποίους συναλλάσσεται ως ομόρρυθμος εταίρος.

Αντίθετα, όσον αφορά την εσωτερική διαχείριση της εταιρίας, ο ετερόρρυθμος εταίρος έχει τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις που έχει και ο ομόρρυθμος εταίρος, όπως π.χ. δικαίωμα ελέγχου, ψήφου, συμμετοχής στα κέρδη και στο προϊόν της εκκαθάρισης της εταιρικής περιουσίας, καθώς και υποχρέωση πίστεως προς την εταιρία και υποχρέωση συμμετοχής στην προώθηση του εταιρικού σκοπού.

Επομένως, μπορεί να ανατεθεί στον ετερόρρυθμο εταίρο είτε η αποκλειστική διαχείριση της εταιρίας είτε μαζί με ομόρρυθμο εταίρο. Οι λόγοι λύσεως της εταιρίας που αφορούν το πρόσωπο του εταίρου, π.χ. θάνατος, ισχύουν και προκειμένου για τον ετερόρρυθμο εταίρο.

Η συμμετοχή ως ετερόρρυθμος εταίρος στην εταιρία δεν προσδίδει την εμπορική ιδιότητα, όπως η συμμετοχή ομόρρυθμου εταίρου. Επομένως, για να συμμετέχει κάποιος σε ετερόρρυθμη εταιρία ως ετερόρρυθμος εταίρος, αρκεί το ότι έχει ικανότητα για να διενεργεί εμπορικές πράξεις³⁶».

³⁵ Ρόκας Ν., (2006), « Εμπορικές εταιρείες», Αθήνα, εκδόσεις Σάκουλας Αντώνιος, σελ. 84.

³⁶ Σερελέα Γ., (2000), «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις σύγχρονη εκδοτική, σελ. 218-219.

4.3. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ Ε.Ε.

«Το πρώτο ζήτημα που αντιμετωπίζεται λογιστικά είναι η εισφορά του κεφαλαίου από πλευράς των εταίρων. Αντικείμενο εισφοράς μπορεί να είναι, μετρητά εισφορές σε είδος, που αφορούν κάθε υλικό ή άυλο περιουσιακό στοιχείο π.χ. οικόπεδα, κτίρια μηχανήματα, απαιτήσεις, ή και δικαιώματα εκμετάλλευσης σήματος κ. ά. Οι εισφορές σε είδος (αποτιμώνται με συμφωνία των εταίρων) η χρήση πράγματος και η προσωπική εργασία ομόρρυθμου εταίρου, πνευματική ή χειρονακτική³⁷».

Στη συνέχεια θα παραθέσουμε ένα παράδειγμα εγγραφών ίδρυσης που αφορούν Ε.Ε.

Ο Βασιλείου Ηλίας και ο Γεωργίου Πέτρος αποφασίζουν να ιδρύσουν μια προσωπική εταιρεία η οποία θα ασχοληθεί με την συσκευασία και διάθεση ροδιών. Με στόχο τη συγκέντρωση μεγαλύτερου κεφαλαίου συμφώνησαν με τον κ. Νίκου Παύλο να εισφέρει ποσό 2.000,00 € αρκεί η ευθύνη του να περιορίζεται μέχρι το συγκεκριμένο ποσό. Για το σκοπό αυτό ιδρύεται Ε.Ε. με την επωνυμία «Γεωργίου Πέτρος και Σια Ε.Ε.» με εταιρικό κεφάλαιο 10.000,00 € που θα εισφέρουν κατά ένα μέρος σε είδος και το υπόλοιπο σε χρήμα. Η συμμετοχή του Βασιλείου Ηλία είναι 4.000,00 € και συμφωνήθηκε να εισφέρει ένα μηχάνημα που είχε αγοράσει προ 10 ετών και του οποίου η αξία εκτιμήθηκε από τον πραγματογνώμονα Κ. Κωνσταντίνου Εμμανουήλ σε 5.000,00 € πράγμα που έγινε δεκτό. Ο Γεωργίου Πέτρος συμφωνήθηκε να εισφέρει κεφάλαιο ύψους 4.000,00 € και αναλυτικά Η/Υ η αξία των οποίων υπολογίστηκε σε 2.000,00 €, Γραμμάτια Εισπρακτέα Ονομαστικής αξίας 1.200,00 €, η παρούσα αξία των οποίων αποτιμήθηκε σε 1.000,00 €. Η συμμετοχή του τρίτου εξ αυτών του Νίκου Παύλου περιλαμβάνει μετρητά ύψους 2.000,00 €. Εκτός αυτών συμφωνήθηκε ο Γεωργίου Πέτρος να εισφέρει την προσωπική του εργασία η οποία αποτιμήθηκε σε 1.000,00 € και ο Βασιλείου Ηλίας να εισφέρει τη χρήση χώρου που θα χρησιμοποιηθεί ως εργαστήριο και αποθήκη ιδιοκτησίας του για 3 χρόνια η οποία αποτιμήθηκε σε 2.000,00 €.

1) Εγγραφή κάλυψης του κεφαλαίου

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Π.Ε. ...	33 33.03 33.03.00	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ Εταίροι Λογ. Κάλυψης Κεφαλαίου Βασιλείου Ηλίας Λογ/σμός Εισφοράς Ομόρρυθμου Εταίρου	10.000,00 4.000,00	10.000,00	

³⁷ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 194.

33.03.01	Γεωργίου Πέτρος Λογ/σμός Εισφοράς Ομόρρυθμου Εταίρου	4.000,00	
33.03.02	Νίκου Παύλος Λογ/σμός Εισφοράς Ομόρρυθμου Εταίρου	2.000,00	
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		10.000,00
40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	10.000,00	
40.06.02	Οφειλόμενο εταιρικό κεφάλαιο	10.000,00	
40.06.02.00	Εταιρική Μερίδα Βασιλείου Ηλία (Ομόρρυθμου Εταίρου)	4.000,00	
40.06.02.01	Εταιρική Μερίδα Γεωργίου Πέτρου (Ομόρρυθμου Εταίρου)	4.000,00	
40.06.02.02	Εταιρική Μερίδα Νίκου Παύλου (Ομόρρυθμου Εταίρου)	2.000,00	
Σύσταση με βάση το Καταστατικό			

Με την εγγραφή αυτή γίνεται η ανάληψη της υποχρέωσης για την κάλυψη του κεφαλαίου, εμφανίζεται το ποσό της απαίτησης από κάθε εταίρο και ταυτόχρονα γίνεται η παρουσίαση της υποχρέωσης της εταιρείας προς τους εταίρους λόγω της εισφοράς τους (η εγγραφή γίνεται με Δελτίο Συμφητισμού).

Υπάρχει η δυνατότητα το τμήμα του κεφαλαίου που είναι καταβλητέο με βάση το καταστατικό ταυτόχρονα με την κάλυψη καθώς και το τμήμα που είναι καταβλητέο μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης να εμφανιστεί στο λογαριασμό 33.04.

Στην πράξη στις προσωπικές εταιρείες σε ελάχιστες περιπτώσεις εμφανίζεται τμηματική καταβολή και για το λόγο αυτή η χρήση του λογαριασμού 33.04 «Οφειλόμενο Κεφάλαιο» δεν κρίνεται υποχρεωτική. Μπορεί λοιπόν να χρησιμοποιηθεί μόνο ο λογαριασμός 33.03.

2) Με βάση το ύψος του κεφαλαίου προσδιορίζεται ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου (1%) και ακολουθεί η εγγραφή προσδιορισμού της υποχρέωσης για καταβολή. Η καταβολή του φόρου θα πρέπει να ακολουθήσει την καταβολή μετρητών στο ταμείο της επιχείρησης (εισφορά εταίρων) για να μη εμφανιστεί πιστωτικό υπόλοιπο στο λογαριασμό 33.00-Ταμείο.

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ & ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ		100,00	
...	16.10	Έξοδα ίδρυσης και α' εγκατάστασης	100,00		
	16.10.01	Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου	100,00		
	54	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ & ΤΕΛΗ			100,00

	54.09	Λοιποί φόροι και τέλη	100,00		
	54.09.99	Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου	100,00		
	Καταλογισμός υποχρέωσης για φόρο (1% * 10.000,00)				

3) Εισφορά του μηχανήματος από τον Βασιλείου Ηλία και των Η/Υ και των εμπορευμάτων και γραμματίων εισπρακτέων από τον Κ. Γκαντέμη.

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	12	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ-ΤΕΧΝ. ΕΓΑΚΤ. ΛΟΙΠΟΣ ΜΗΧ. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ		5.000,00	
...	12.00	Μηχανήματα	5.000,00		
	12.00.00	Μηχανήματα χχχχ	5.000,00		
	14	ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ		2.000,00	
	14.03	Η/Υ & ηλεκτρονικά συγκροτήματα	2.000,00		
	14.03.00	Η/Υ...	2.000,00		
	20	ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ		1.000,00	
	20.00	Είδος Α΄	1.000,00		
	20.00.00	Απόθεμα αρχής είδους Α΄ χχχχ	1.000,00		
	31	ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ		1.200,00	
	31.00	Γραμμάτια εισπρακτέα στο χραιοφυλάκιο	1.200,00		
	31.00.00	Γραμμάτιο ΧΧΧΧ	1.200,00		
	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			8.000,00
	33.03	Εταίροι Λογ. Κάλυψης Κεφαλαίου	8.000,00		
	33.03.00	Βασιλείου Ηλίας Λογ/σμός Εισφοράς Ομόρρυθμου Εταίρου	4.000,00		
	33.03.01	Γεωργίου Πέτρος Λογ/σμός Εισφοράς Ομόρρυθμου Εταίρου	4.000,00		
	53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			1.000,00
	53.14	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς εταίρους	1.000,00		
	53.14.00	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς Βασιλείου Ηλία	1.000,00		
	31	ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			200
	31.06	Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων	200,00		
	31.06.00	Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων ΧΧΧΧ	200,00		
Εισφορά από εταίρους του Κεφαλαίου σε είδος					

4) Εισφορά χρήσης Ακινήτου Βασιλείου Ηλία

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ. ...	04 04.00 04.00.00 08 08.00 08.00.00	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ Αξία εισφοράς χρήσης ακινήτων Αξία εισφοράς χρήσης ακινήτου Βασιλείου Ηλία ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ Δικαιούχοι εισφοράς χρήσης ακινήτων Βασιλείου Ηλίας	 2.000,00 2.000,00 2.000,00 2.000,00	2.000,00	2.000,00
Εισφορά χρήσης ακινήτου όπως ιδ. Συμφωνητικό...					

5) Εισφορά εργασίας Γεωργίου Πέτρου

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ. ...	04 04.01 04.01.00 08 08.01 08.01.00	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ Αξία εισφοράς εργασίας εταίρων Αξία εισφοράς εργασίας Βασιλείου Ηλία ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ Αξία εισφοράς εργασίας εταίρων Αξία εισφοράς εργασίας Γεωργίου Πέτρου	 1.000,00 1.000,00 1.000,00 1.000,00	1.000,00	1.000,00
Εισφορά εργασίας εταίρου					

6) Καταβολή των μετρητών από πλευράς του εταίρου Νίκου Παύλου στο ταμείο της εταιρείας λόγω της υποχρέωσης που ανέλαβε.

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Γ.Ε. ...	38 38.00 38.00.00 33 33.03 33.03.02	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ Ταμείο Μετρητά σε ευρώ ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ Εταίροι Λογ. Κάλυψης Κεφαλαίου Νίκου Παύλος Λογ/σμός Εισφοράς Ετερόρρυθμου Εταίρου	 2.000,00 2.000,00 2.000,00 2.000,00	2.000,00	2.000,00
Καταβολή από εταίρο του Κεφαλαίου					

Κλείνουν οι λογαριασμοί των απαιτήσεων από τους εταίρους για την καταβολή του κεφαλαίου.

7) Τακτοποίηση της εμφάνισης του κεφαλαίου (καταβεβλημένο).

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		10.000,00	
...	40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	10.000,00		
	40.06.02	Οφειλόμενο εταιρικό κεφάλαιο	10.000,00		
	40.06.02.00	Εταρική Μερίδα Βασιλείου Ηλία (Ομόρρυθμου Εταίρου)	4.000,00		
	40.06.02.01	Εταρική Μερίδα Γεωργίου Πέτρου (Ομόρρυθμου Εταίρου)	4.000,00		
	40.06.02.02	Εταρική Μερίδα Νίκου Παύλου (Ομόρρυθμου Εταίρου)	2.000,00		
	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ			10.000,00
	40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	10.000,00		
	40.06.00	Καταβεβλημένο εταιρικό κεφάλαιο	10.000,00		
	40.06.00.00	Εταρική Μερίδα Βασιλείου Ηλία (Ομόρρυθμου Εταίρου)	4.000,00		
	40.06.00.01	Εταρική Μερίδα Γεωργίου Πέτρου (Ομόρρυθμου Εταίρου)	4.000,00		
	40.06.00.02	Εταρική Μερίδα Νίκου Παύλου (Ομόρρυθμου Εταίρου)	2.000,00		
Σύσταση με βάση το καταστατικό					

8) Πληρωμή του φόρου συγκέντρωσης του κεφαλαίου

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Ε.Π.	54	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ			
...	54.09	% ΤΕΛΗ		100,00	
	54.09.99	Λοιποί φόροι και τέλη	100,00		
		Φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου	100,00		
	38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ			100,00
	38.00	Ταμείο	100,00		
	38.00.00	Μετρητά σε ευρώ	100,00		
Πληρωμή υποχρέωσης για φόρο (1% * 5.000,00)					

Αυτό που πρέπει να επισημάνουμε, σύμφωνα με τις παραπάνω εγγραφές είναι τα εξής:

- «Στους τίτλους των λογαριασμών που ανοίγονται στο όνομα των ετερόρρυθμων εταίρων πρέπει, για λόγους σαφήνειας και για την αποφυγή κάθε αμφιβολίας, να αναγράφεται η ιδιότητά τους αυτή: π.χ.

«Κεφαλαιακή μερίδα ετερόρρυθμου εταίρου Α», «Δοσοληπτικός λογαριασμός ετερόρρυθμου εταίρου Β» κ.λπ.

- Για τον προσδιορισμό του φόρου εισοδήματος που βαρύνει το νομικό πρόσωπο της Ε.Ε. δεν μπορεί να υπολογισθεί επιχειρηματική αμοιβή σε ετερόρρυθμο εταίρο.
- Κατά την κατανομή της ζημίας χρήσεως στους εταίρους, θα πρέπει να προσέξουμε ώστε τα ποσά ζημίας που θα καταλογίζονται στους ετερόρρυθμους εταίρους να μην υπερβαίνουν τα όρια της ευθύνης τους.

Ειδικότερα, αν τα αποτελέσματα μιας χρήσεως είναι αρνητικά θα διακρίνουμε δύο περιπτώσεις:

1. Η ζημία που αναλογεί στον ετερόρρυθμο εταίρο, με βάση το ποσοστό συμμετοχής του στο αποτέλεσμα, δεν υπερβαίνει το ποσό ευθύνης του. Σε αυτή την περίπτωση η ζημία καταλογίζεται σε όλους τους εταίρους με βάση τα προκαθορισμένα ποσοστά, χωρίς να δημιουργείται ιδιαίτερο πρόβλημα.
2. Η ζημία που αναλογεί στον ετερόρρυθμο εταίρο, με βάση το ποσοστό συμμετοχής του στο αποτέλεσμα, υπερβαίνει το ποσό ευθύνης του. Τότε στον εταίρο αυτόν καταλογίζεται ποσό ζημίας ίσο με το ποσό για το οποίο ευθύνεται. Το υπόλοιπο της ζημίας που δεν καλύπτει ο ετερόρρυθμος εταίρος αναλαμβάνεται από τους ομόρρυθμους κατ' αναλογία της συμμετοχής τους στις ζημίες.

Έστω ότι στην «Α και Σια, Ε.Ε.» μετέχουν οι Α και Β ως ομόρρυθμοι εταίροι και ο Γ ως ετερόρρυθμος με ποσό ευθύνης €20.000. Στα αποτελέσματα μετέχουν ο Α κατά 50%, ο Β κατά 30% και ο Γ κατά 20%. Αν σε κάποια χρήση η ζημία είναι €200.000 η κατανομή της θα γίνει ως εξής:

- Στον ετερόρρυθμο εταίρο Γ αναλογεί βάσει του ποσοστού του ζημία €200.000 * 20% = 40.000. Λόγω του περιορισμένου της ευθύνης του, θα του καταλογισθούν μόνο €20.000 όσο είναι το ποσό για το οποίο ευθύνεται.
- Απομένει, για να καταλογισθεί στους ομόρρυθμους εταίρους, ζημία €(200.000-20.000) = 180.000. Το ποσό αυτό θα μερισθεί σε μέρη ανάλογα των ποσοστών συμμετοχής των ομορρυθμών εταίρων στα αποτελέσματα. Έτσι θα επιβαρυνθούν:

ΟΑ με $180.000 \text{ €} * 50/80 = 112.500$

ΟΒ με $180.000 \text{ €} * 30/80 = 67.500$

180.000

Λόγω της ιδιομορφίας αυτής, στην Ε.Ε. δεν πρέπει να γίνεται συμψηφισμός κερδών και ζημιών πριν από τη διανομή τους στους εταίρους, αλλά θα πρέπει να γίνεται χωριστά διανομή και μεταφορά των ζημιών από τα κέρδη στους δοσοληπτικούς λογαριασμούς των εταίρων.

Ας υποθέσουμε ότι, στο προηγούμενο παράδειγμά μας οι εταίροι αποφάσισαν να μην κατανεύμουν τη ζημία κατά τη χρήση που πραγματοποιήθηκε, αλλά να την εμφανίσουν στον ισολογισμό για να συμψηφισθεί με κέρδη επόμενων χρήσεων. Έστω ότι, κατά την επόμενη χρήση, η εταιρία παρουσίασε κέρδη €300.000. Αν γινόταν συμψηφισμός της ζημίας πριν από την κατανομή της, πράγμα στο οποίο θα μπορούσε να μας παρασύρει το γεγονός ότι οι εταίροι μετέχουν με τα ίδια ποσοστά στα κέρδη και τις ζημίες, θα είχαμε:

Κέρδη χρήσεως		€	300.000
Μείον ζημία προηγούμενης χρήσεως		€	200.000
Κέρδη για κατανομή		€	100.000
Κατανομή κερδών:			
Α €	$100.000 * 50\%$	€	50.000
Β €	$100.000 * 30\%$	€	30.000
Γ €	$100.000 * 20\%$	€	20.000
			100.000

Η κατανομή όμως αυτή είναι εσφαλμένη γιατί έχει αγνοήσει τον περιορισμό της ευθύνης του ετερόρρυθμου εταίρου. Η σωστή ενέργεια θα ήταν³⁸:

	A		B		Γ
Κατανομή κέρδους € 300.000	150.000		90.000		60.000
Κατανομή ζημίας € 200.000	112.500		67.500		20.000
Δικαιούμενα κέρδη € 100.000	37.500		22.500		40.000

³⁸ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 122-123.

4.4. ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

Στη διάρκεια της ζωής της Ε.Ε. είναι πιθανό να υπάρξουν μεταβολές στο εταιρικό κεφάλαιο. Επίσης είναι προφανές ότι δημιουργούνται δοσοληπτικές σχέσεις με τα μέλη της και οι οποίες αφορούν αναλήψεις χρημάτων, λήψη ή χορήγηση δανείων ή πληρωμές για λογαριασμό της εταιρείας από τους εταίρους κ.ά. Ο τρόπος αντιμετώπισης όλων αυτών των περιπτώσεων είναι ίδιος με αυτός της Ο.Ε.³⁹ Εμείς αναφερθήκαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο σε αυτόν.

³⁹ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 202.

5° ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΑΦΑΝΗΣ Ή ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΚΑΙ **Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**

5.1.ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΦΑΝΗΣ **Ή ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ**

«Αφανής Εταιρεία ή συμμετοχική ή μετοχική ονομάζεται η εταιρεία στην οποία μετέχουν δύο ή και περισσότερα πρόσωπα (φυσικά ή νομικά) με σκοπό τη διενέργεια μιας ή και περισσότερων εμπορικών πράξεων οι οποίες ενεργούνται στο όνομα ενός εταίρου (εμφανής εταίρος), αλλά αφορούν και τους λοιπούς συμμετέχοντες που δεν εμφανίζονται (είναι αφανείς εταίροι).

Με βάση τον Εμπορικό Νόμο, άρθρο 48, η εταιρεία χαρακτηρίζεται ως «μετοχική εμπορική εταιρεία», με βάση όμως την νομολογία και την βιβλιογραφία την συναντάμε και με το όνομα «συμμετοχική» που αντιπροσωπεύει ίσως καλύτερα το περιεχόμενό της.

Ο όρος «Αφανής Εταιρεία» δεν σημαίνει ότι υποχρεωτικά ότι η εταιρεία είναι απόλυτα μυστική. Έχει την έννοια ότι η διενέργεια των πράξεων ανατίθεται από τους υπόλοιπους σε έναν εταίρο ο οποίος εμφανίζεται προς τους τρίτους να λειτουργεί για λογαριασμό του και όχι ως εκπρόσωπος της εταιρείας.

Η μορφή αυτή της εταιρείας δεν παρέμεινε στατική από νομική άποψη αλλά εξελίχθηκε δεχόμενη επιδράσεις από το διεθνές δίκαιο, την νομολογία και τις ανάγκες που προέκυψαν κατά την εφαρμογή του θεσμού⁴⁰».

«Το χαρακτηριστικό γνώρισμα της εταιρίας είναι ότι παραμένει αφανής απέναντι στους τρίτους. Ένας μόνο συνέταιρος (εμφανής εταίρος) μετά από εξουσιοδότηση των άλλων συναλλάσσεται με τους τρίτους με το δικό του όνομα και όχι ως εκπρόσωπος της εταιρίας ή των άλλων εταίρων, που παραμένουν αφανείς απέναντι στους τρίτους⁴¹».

«Η αφανής εταιρία, που ονομάζεται και συμμετοχική, δεν υποβάλλεται σε διατυπώσεις δημοσιότητας, όπως τα άλλα είδη των εμπορικών εταιριών.

Δεν έχει την εμπορική ιδιότητα λόγω του γεγονότος ότι στερείται νομικής προσωπικότητας και κατά συνέπεια δεν έχει περιουσία, επωνυμία, κατοικία, ιθαγένεια⁴²».

⁴⁰ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 217-218.

⁴¹ Σερελέα Γ., (2000), «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις σύγχρονη εκδοτική, σελ. 220.

⁴² Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 219.

«Οι εισφορές των συμμετόχων για την πραγματοποίηση του εταιρικού σκοπού δεν αποτελούν εταιρικό κεφάλαιο. Οι τρίτοι διασφαλίζονται χάρη στην προσωπική φερεγγυότητα του συμμετόχου με τον οποίο σύναψαν τη συναλλαγή. Βέβαια, το εταιρικό συμφωνητικό είναι ισχυρό για τις μεταξύ των εταίρων σχέσεις και βάση αυτού ο εταίρος που βρέθηκε π.χ. αναγκασμένος να ικανοποιήσει εξ ιδίων του έναν πιστωτή της εταιρείας μπορεί να επιρρίψει σε βάρος των άλλων συμμετόχων τα ποσά τα οποία τους αναλογούν⁴³».

«Η εταιρία υφίσταται μεταξύ των συνεταίρων ως απλή ενοχική σχέση. Για τη σύστασή της απαιτείται σύμβαση (άτυπος), από την οποία πρέπει να προκύπτει η βούληση των συμβαλλομένων για την πραγμάτωση του κοινού σκοπού. Η αφανής εταιρία διέπεται από τις διατάξεις του αστικού κώδικα «περί εταιριών», εφόσον η εφαρμογή τους δεν αντίκειται στον αφανή χαρακτήρα της εταιρίας.

Για την εκπλήρωση των εταιρικών υποχρεώσεων προς τους τρίτους ευθύνεται μόνο ο εμφανής εταίρος, ο οποίος καθίσταται κύριος των πραγμάτων που αγόρασε ή απέκτησε, έστω και με κοινά χρήματα. Οι σχέσεις μεταξύ των εταίρων, εμφανών-αφανών ρυθμίζονται με ιδιαίτερες συμφωνίες που έχουν συνάψει οι εταίροι μεταξύ τους. Σύμφωνα όμως με τη νομολογία, ο εμφανής εταίρος εξομοιώνεται προς εντολοδόχο και υποχρεώνεται να καταστήσει κοινό όλων των υπολοίπων εταίρων, κατ' αναλογία της εταιρικής μερίδας καθενός, οτιδήποτε απέκτησε κατά τη διάρκεια της διαχείρισης και να τους μεταβιβάσει με άλλη δικαιοπραξία την κυριότητα πράγματος.

Η αφανής εταιρία λύεται για τους ίδιους λόγους για τους οποίους λύεται και κάθε προσωπική εταιρία. Αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία ο θάνατος, η πτώχευση, η απαγόρευση κάποιου εταίρου, η πάροδος του χρόνου ή η καταγγελία από την πλευρά ενός συνεταίρου λύνει την εταιρία. Τη λύση της εταιρίας δεν ακολουθεί η διαδικασία της εκκαθάρισης της εταιρικής περιουσίας, αφού στην αφανή εταιρία δεν υπάρχει εταιρική περιουσία που πρέπει να διανεμηθεί⁴⁴».

⁴³ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 129.

⁴⁴ Σερελέα Γ., (2000), «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις σύγχρονη εκδοτική, σελ. 220-221.

5.2. ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΤΑΙΡΩΝ, ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ, ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ ΤΗΣ ΑΦΑΝΗΣ Ή ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

«Τα στοιχεία που αφορούν την εταιρεία ρυθμίζονται με βάση τις μεταξύ των εταίρων συμφωνίες, σύμφωνα με το άρθρο 48 του εμπορικού νόμου.

Οι εισφορές των εταίρων θεωρούνται θεμελιώδες στοιχείο για τη σύσταση κάθε εταιρείας, στην περίπτωση της Αφανούς Εταιρείας η οποία στερείται εταιρικής περιουσίας κάθε εταίρος αυτές μεταβιβάζει στον εμφανή εταίρο κατά χρήση ή κυριότητα. Τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν ανήκουν στο εμφανή εταίρο, που είναι και ο διαχειριστής της εταιρείας, η Αφανής Εταιρεία χαρακτηρίζεται ως εταιρεία «ενοχικής περιουσιακής βάσης». Για ακίνητα που μεταβιβάζονται συμβολαιογραφικά κατά πλήρη κυριότητα στον εμφανή εταίρο, λόγω εισφοράς, ο αφανής χάνει το δικαίωμα της διεκδίκησης ή της διάθεσης. Στην περίπτωση που μεταβιβάστηκαν περιουσιακά στοιχεία στον εμφανή εταίρο ή αν αποκτήθηκαν από αυτόν κατά την διάρκεια λειτουργίας της εταιρείας και εξαιτίας της δράσης της, αντικαταστατά πράγματα από τα χρήματα και τα κέρδη της εταιρείας, αυτά δεν υποχρεώνεται να τα επιστρέψει ο εμφανής εταίρος κατά τη διάρκεια της εταιρείας. Μετά τη λύση της εταιρείας όμως είναι υποχρεωμένος έναντι του αφανούς να του αποδώσει το μερίδιό του από το προϊόν της εκκαθάρισης με βάση την αναλογία συμμετοχής του. Έχει γίνει δεκτό ότι ο αφανής έχει δικαίωμα να ζητήσει και απόδοση αυτούσιων πραγμάτων από τον εμφανή μετά τη λύση ανάλογα με τη μερίδα του. Ο εμφανής εταίρος μπορεί να διαθέσει ότι αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια της εταιρείας με χρήματα των συνεταίρων και αυτά μπορούν να κατασχεθούν από τους δανειστές του. Σε περίπτωση πτώχευσης του εμφανούς εταίρου οι αφανείς συμμετέχουν στην ομάδα των δανειστών ως «ανέγγυοι πιστωτές». Ο εμφανής εταίρος ως κύριος των πραγμάτων που αποκτά φέρει και τον κίνδυνο από την απώλεια ή την καταστροφή τους, εκτός αν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά. Δεν μπορεί, όπως προαναφέραμε, να γίνει αποκλεισμός εμφανούς εταίρου ενώ μπορεί να έχουμε αποκλεισμό αφανούς με την προϋπόθεση να υπάρχουν περισσότεροι από έναν αφανείς εταίροι. Ο αφανής εταίρος έχει τα δικαιώματα του εταίρου προσωπικής εταιρείας, εκτός του δικαιώματος της εκπροσώπησης και της διαχείρισης. Η διανομή κερδών γίνεται με βάση τη συμφωνία μεταξύ των εταίρων και προβλέπεται ότι κάθε εταίρος συμμετέχει ανάλογα με τη μερίδα του στα κέρδη και τις ζημιές⁴⁵».

⁴⁵ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 220-221

5.3. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

«Με βάση το άρθρο 741 του Αστικού Κώδικα «Με τη σύμβαση της εταιρείας δύο ή περισσότεροι έχουν αμοιβαίως υποχρέωση να επιδιώκουν με κοινές εισφορές κοινό σκοπό και ιδίως οικονομικό».

Οικονομικός σκοπός δεν είναι απαραίτητα εμπορικός και σε ότι αφορά τις αστικές εταιρείες μπορούμε να τις διακρίνουμε με κριτήριο το είδος του σκοπού που επιδιώκουν σε:

- Αυτές που επιδιώκουν οικονομικό σκοπό αλλά δεν ασκούν εμπορία, μπορούν δε να επιδιώκουν το κέρδος ή να μην το επιδιώκουν.
- Όσες δεν επιδιώκουν οικονομικό σκοπό αλλά, επιστημονικό, μορφωτικό, φιλανθρωπικό κ.λπ.

Οι εταιρείες που επιδιώκουν οικονομικό σκοπό ανεξάρτητα από το αν αυτός είναι κερδοσκοπικός αντιμετωπίζονται από την νομοθεσία ως επιτηδευματίες⁴⁶».

⁴⁶ Όπως παραπάνω, σελ. 580.

5.4. Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η σύσταση του νομικού προσώπου αποδεικνύεται με την σύνταξη ενός εγγράφου που ονομάζεται καταστατικό. Το έγγραφο αυτό είναι στις περισσότερες περιπτώσεις ένα ιδιωτικό συμφωνητικό αρκεί η κατάθεση της περίληψης του καταστατικού στο γραφείο του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρείας εντός προθεσμίας 15 ημερών από τη χρονολογία σύνταξής του.

Στο άρθρο 784 του αστικού κώδικα προβλέπει ότι η εταιρεία του κεφαλαίου αυτού επιδιώκει οικονομικό σκοπό αποκτά νομική προσωπικότητα εφόσον τηρηθούν οι όροι της δημοσιότητας που ο νόμος τάσσει για το σκοπό αυτό στις ομόρρυθμες εμπορικές εταιρείες. Με τον τρόπο αυτό η αστική εταιρεία αποκτά νομική προσωπικότητα η οποία διαρκεί μέχρι το τέλος της εκκαθάρισης.

Ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο είναι το γεγονός ότι τα μέλη της Αστικής Εταιρείας δεν έχουν προσωπική ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας τα οποία βαρύνουν αποκλειστικά το νομικό πρόσωπο και αυτό αποτελεί ένα σημαντικό πλεονέκτημα έναντι των προσωπικών εταιρειών. Σε ότι αφορά όμως τα πρόστιμα του Κ.Β.Σ. αυτά επιβάλλονται σε βάρος των εταιρειών κοινοποιούνται στα μέλη τους και κάθε μέλος ευθύνεται απεριόριστα και στο σύνολο για τα πρόστιμα αυτά.

Η εταιρεία διοικείται και αντιπροσωπεύεται από έναν ή περισσότερους εταίρους, με βάση αυτά που προβλέπονται στο καταστατικό της. Σε περίπτωση που στο καταστατικό της δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη τότε αυτή ασκείται από κοινού από όλους του εταίρους και για κάθε πράξη χρειάζεται η συναίνεση όλων των εταίρων.

Αν κατά την εταιρική σύμβαση η απόφαση λαμβάνεται κατά πλειοψηφία, σε περίπτωση αμφιβολίας η πλειοψηφία υπολογίζεται με βάση το συνολικό αριθμό των εταίρων. Ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του διαχειριστή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 714 έως 723 του αστικού κώδικα για την εντολή.

Ο διαχειριστής έχει δικαίωμα να αμειφθεί για τη διαχείριση εκτός αν υπάρχει αντίθετη συμφωνία. Μπορεί να γίνει ανάκληση αλλά και παραίτηση διαχειριστή για σπουδαίο λόγο. Κάθε εταίρος έχει δικαίωμα να πληροφορείται αυτοπροσώπως για την πορεία των εταιρικών

υποθέσεων, να εξετάζει τα βιβλία και τα έγγραφα, καθώς και να καταρτίζει περίληψη της περιουσιακής κατάστασης. Κάθε αντίθετη συμφωνία είναι άκυρη.

Δικαιώματα στις εισφορές και τα αποκτήματα έχουν όλοι οι εταίροι και αυτά ανήκουν σε όλους κατά το λόγο της εταιρικής μερίδας καθενός. Κάθε τι που ο διαχειριστής εταίρος απέκτησε στο όνομά του αντιπροσωπεύοντας την εταιρεία, έχει υποχρέωση να το καταστήσει κοινό όλων των εταίρων κατά το λόγο της εταιρικής μερίδας καθενός.

6^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Α.Ε.)

6.1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο νόμος 2190/20 δεν παρέχει ρητά την έννοια της ανώνυμης εταιρείας παρά μόνο στο άρθρο 1 αναφέρεται ότι η Α.Ε. είναι εμπορική. Εντούτοις, από το όλο νομοθέτημα (143 άρθρα) προκύπτει με σαφήνεια η έννοια αυτή⁴⁷. Επίσης στο άρθρο 3 του Νόμου 3604/2007 αναφέρεται ότι κάθε ανώνυμη εταιρεία είναι εμπορική, έστω και αν ο σκοπός της δεν είναι η άσκηση εμπορικής επιχείρησης⁴⁸. Συνεπώς, η Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.) είναι κεφαλαιουχική εταιρεία, με νομική προσωπικότητα, για τα χρέη της οποίας ευθύνεται μόνο η ίδια με την περιουσία της και της οποίας το κεφάλαιό της είναι διαιρεμένο σε μετοχές.

Για την σύσταση της πρέπει να είναι συγκεντρωμένο το κατώτατο όριο μετοχικού κεφαλαίου των 60.000 ευρώ⁴⁹.

Για την ανάπτυξη της ανώνυμης εταιρείας συμβάλλουν οι εξής παράγοντες:

- Η ανάγκη συγκεντρώσεως κεφαλαίων σημαντικού ύψους.
- Η ανάγκη διασποράς και περιορισμού του κινδύνου που προέρχεται από τη συγκέντρωση αυτή των κεφαλαίων.
- Η ανάγκη να μεταβιβάζεται με ευχέρεια η ιδιότητα του κεφαλαιούχου-εταίρου (μετόχου) ώστε αυτός να μπορεί να αποδεσμεύει εύκολα τα κεφάλαιά του από μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα.

Η Ανώνυμη εταιρεία είναι ένα νομικό πρόσωπο που έχει ως επί το πλείστον κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Το εταιρικό κεφάλαιό της διαιρείται σε ισόποσα τμήματα που ενσωματώνονται σε έγγραφα, τις μετοχές. Οι μετοχές είναι αξιόγραφα που μπορούν να μεταβιβάσθουν εύκολα. Αν είναι ανώνυμες μεταβιβάζονται, όπως κάθε κινητό πράγμα. Αν είναι ονομαστικές, απαιτείται και εγγραφή στα βιβλία της εταιρείας, στηριζόμενη σε γραπτή συμφωνία μεταβιβάσεως της κυριότητας. Συνέπεια της εύκολης μεταβιβάσεως των μετοχών είναι ότι μετά την ίδρυση της Α.Ε. μπορεί να αλλάξουν μερικοί ή και όλοι οι μέτοχοι. Το κυριότερο πλεονέκτημά της είναι ότι οι συμμετέχοντες σ' αυτή, δηλαδή οι μέτοχοι, ευθύνονται μόνο μέχρι του ποσού της εισφοράς τους που έχουν μπει σε αυτήν.

⁴⁷ Πετάλας Κ., (2004), «Γνωρίζοντας την Ανώνυμη Εταιρεία», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε., σελ. 79.

⁴⁸ Νόμος 3604/2007, άρθρο 3

⁴⁹ www.elwikipedia.org.

Για την ίδρυση μιας Α.Ε. είναι απαραίτητη η συμμετοχή δύο ιδρυτών - φυσικών ή νομικών προσώπων ή ακόμα και ενός ή να καταστεί μονοπρόσωπη με τη συγκέντρωση όλων των μετοχών σε ένα μόνο πρόσωπο. Η ίδρυση ανώνυμης εταιρείας ως μονοπρόσωπης ή η συγκέντρωση όλων των μετοχών της σε ένα μόνο πρόσωπο, καθώς και τα στοιχεία του μοναδικού μετόχου της, υπόκεινται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 7β του νόμου 3604/2007.

6.2. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ Α.Ε.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που έχουν μορφή Α.Ε. είναι τα εξής:

- 1) Αποτελεί τη σοβαρότερη μορφή επιχειρηματικής δράσεως με το νομικό τύπο της εταιρείας. Ο νόμος ορίζει για την ίδρυσή της μεγάλο σχετικά κεφάλαιο. Σήμερα ανέρχεται στο ποσό των 60.000 € ως κατώτατο όριο γενικώς, ενώ υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που ο νόμος απαιτεί πολύ μεγαλύτερο ποσό κεφαλαίου. Αλλά και η φύση της ανώνυμης εταιρείας ευνοεί τη συγκέντρωση, συνήθως, πολύ ανώτερων από το νόμιμο όριο, κεφαλαίων⁵⁰.
- 2) Η καθαρή περιουσία, δηλ. το ίδιο κεφάλαιο της επιχειρήσεως, διαχωρίζεται σε μετοχικό κεφάλαιο και σε μη μετοχικό κεφάλαιο (αποθεματικά, διαφορές υπέρ το άρτιο, ποσά προοριζόμενα για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, κέρδη εις νέο κ.λπ.) και διαιρείται σε ίσα μερίδια, που ενσωματώνονται σε έγγραφα, τις μετοχές. Οι μετοχές είναι αξιόγραφα, που μεταβιβάζονται εύκολα. Αν είναι ανώνυμες, έχουν δηλαδή εκδοθεί στον κομιστή, μεταβιβάζονται, όπως άλλωστε και κάθε κινητό πράγμα, δηλαδή με παράδοση της νομής και συμφωνία των μερών ότι μεταβιβάζεται και η κυριότητα. Αν είναι ονομαστικές, απαιτείται και εγγραφή στο ειδικό βιβλίο μετόχων της εταιρείας και γραπτή συμφωνία μεταβιβάσεως της κυριότητας.
- 3) Φορείς του κεφαλαίου των Α.Ε. είναι οι κάτοχοι των τίτλων μετοχών (μέτοχοι) οι οποίοι διατηρούν ενοχικό και όχι εμπράγματο δικαίωμα επί της περιουσίας της Α.Ε. Οι μέτοχοι δεν έχουν τα δικαιώματα εταίρου προσωπικής εταιρίας και πολλές φορές δεν έχουν τη συνείδηση επιχειρηματία αλλά μάλλον του κεφαλαιούχου - επενδυτή.
- 4) Η ιδιότητα του μετόχου μεταβιβάζεται με τη μεταβίβαση του τίτλου της μετοχής.
- 5) Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις κάθε μετόχου εξαρτώνται από το ύψος της κεφαλαιακής του συμμετοχής, γι' αυτό η Α.Ε. χαρακτηρίζεται ως κεφαλαιουχική ή κεφαλαιακή εταιρία και όχι ως προσωπική.

⁵⁰ Λεοντάρη Μ., (2009), «Ανώνυμες Εταιρείες», Αθήνα, εκδόσεις Πάμισος, σελ. 12.

- 6) «Για τη σύσταση της Α.Ε. απαιτούνται αυστηροί όροι δημοσιότητας, δηλαδή συμβολαιογραφικό έγγραφο, έγκριση της εποπτεύουσας αρχής (νομάρχη) και δημοσίευση του καταστατικού της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Αλλά και σ' ολόκληρη τη διάρκεια της ζωής της, η δημοσιότητα είναι απαραίτητα (δημοσίευση σε πολλές εφημερίδες του ετήσιου ισολογισμού, της ανακοινώσεως των μελών του διοικητικού συμβουλίου, της μεταβολής της έδρας και των προσώπων που αποτελούν τη διοίκηση της εταιρείας κ.ά.). επίσης, ο έλεγχος της εποπτεύουσας αρχής (νομαρχίας) είναι συνεχής, αφού παρακολουθεί τα πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου και των γενικών συνελεύσεων, τα μεγέθη και τα αποτελέσματα των ισολογισμών κ.ά.
- 7) Η διάρκεια της Α.Ε. ορίζεται μακρά, συνήθως 50 ετών. Καταγγελία της Α.Ε. πριν από τη λήξη της δεν επιτρέπεται, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες. Επιτρέπεται, βεβαίως, η λύση της Α.Ε. με απόφαση της πλειοψηφίας των μετόχων αυτής στη γενική συνέλευση, οπωσδήποτε όμως, είναι αδύνατος ο αιφνιδιασμός εκ μέρους της μειοψηφίας. Έτσι, η σταθερότητα και η συνέχεια της Α.Ε. είναι εξασφαλισμένες.
- 8) Η ευθύνη των μετόχων της Α.Ε. είναι περιορισμένη και φθάνει μέχρι το ποσό της εισφοράς τους. Οι μέτοχοι δεν ευθύνονται προσωπικά με την ατομική τους περιουσία για τις υποχρεώσεις της εταιρείας. Η ευθύνη τους περιορίζεται στην εκπλήρωση της υποχρέωσης που ανέλαβαν για την καταβολή της εισφοράς τους.
- 9) Οι αποφάσεις στην Α.Ε. παίρνονται κατά πλειοψηφία. Οι αποφάσεις για τα τρέχοντα ζητήματα και για την όλη διοίκηση και διαχείριση της εταιρικής περιουσίας είναι αρμοδιότητα του διοικητικού συμβουλίου και οι σοβαρότερες αποφάσεις (διορισμός διοικητικού συμβουλίου, αύξηση κεφαλαίου, αλλαγή σκοπού, διάλυση της εταιρείας κ.ά.) είναι αρμοδιότητα της γενικής συνελεύσεως των μετόχων. Στη γενική συνέλευση έχουν δικαίωμα να παραστούν και να ψηφίσουν όλοι οι μέτοχοι. Κάθε μετοχή αντιπροσωπεύει μια ψήφο. Στην Α.Ε. η πλειοψηφία είναι πανίσχυρη και αποφασίζει για κάθε ζήτημα. Η μειοψηφία δεν έχει παρά μόνο κάποιες ασθενείς δυνατότητες ελέγχου. Όπως γίνεται αντιληπτό, αυτό εξασφαλίζει στην Α.Ε. σταθερότητα διοικήσεως και απόλυτη ευχέρεια χειρισμών στη λειτουργία της.

- 10) Η Α.Ε., λόγω της σοβαρότητάς της (μεγάλα κεφάλαια, πλήρες λογιστήριο, δημοσιότητα κ.λπ.) παρέχει πλεονεκτήματα που καμιά άλλη μορφή επιχειρήσεως δεν μπορεί να εξασφαλίσει. Στις αρχές, τις τράπεζες και την αγορά γενικώς αντιμετωπίζεται με μεγαλύτερη εμπιστοσύνη. Σ' αυτό συντελεί και ο εύκολος τρόπος μεταβίβασης των μετοχών, που μπορούν να δοθούν ως ενέχυρο για εξασφάλιση μιας συναλλαγής ή και να μετεβιβασθούν για να επιτευχθεί η είσοδος νέων προσώπων στην εταιρεία. Παράλληλα, οι τράπεζες και το κράτος, πολλές φορές, προκειμένου να χρηματοδοτήσουν μια επένδυση, απαιτούν να περιβληθεί αυτή τον τύπο της ανώνυμης εταιρείας. Επίσης, στο Χρηματιστήριο Αξιών γίνονται δεκτές μόνο Α.Ε.
- 11) Η Α.Ε., όπως έχει διαμορφωθεί αυτή στο εξωτερικό και κυρίως στην Αμερική και όπως την προβλέπει και η δική μας νομοθεσία, είναι η εταιρεία με το μεγάλο κεφάλαιο, που ανήκει στο πολύ, το ευρύ, το ανώνυμο κοινό. Ωστόσο, στην πράξη έχει διαμορφωθεί στη χώρα μας ένας ιδιαίτερος τύπος ανώνυμης εταιρείας, αυτός της οικογενειακής ανώνυμης εταιρείας, που αποτελεί και τη μεγάλη πλειοψηφία. Στην οικογενειακή ανώνυμη εταιρεία οι ιδρυτές και μοναδικοί μέτοχοι είναι τα μέλη μιας οικογένειας, που για πολλά χρόνια παραμένουν μέτοχοι με μικρές σε αριθμό και όχι συχνές μεταβιβάσεις μετοχών⁵¹».
- 12) Η Α.Ε. αποτελεί νομικό πρόσωπο του οποίου τα δικαιώματα και υποχρεώσεις απορρέουν από το νόμο και το καταστατικό.
- 13) Η Α.Ε. έχει την εμπορική ιδιότητα κατά το τυπικό κριτήριο. Το άρθρο 1 του νόμου 2190/20 ορίζει ότι: «Πάσα ανώνυμος εταιρεία είναι εμπορική και εάν ο σκοπός αυτής δεν είναι εμπορική επιχείρησις⁵²».

⁵¹ Λεοντάρη Μ., (2009), «Ανώνυμες Εταιρείες», Αθήνα, εκδόσεις Πάμισος, σελ. 13-14.

⁵² ΦΕΚ. 37/Α' / 30-3-63.

6.3. ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ Α.Ε.

«Το νομικό πλαίσιο που διέπει τις Α.Ε. στη χώρα μας άργησε να διαμορφωθεί. Για σειρά ετών ο θεσμός της Α.Ε. ρυθμιζόταν εντελώς ανεπαρκώς από ολιγάριθμα άρθρα του εμπορικού κώδικα και μόνο το 1918 ψηφίσθηκε ο νόμος 1348 με τον οποίο επιχειρήθηκε η επιβολή διοικητικής εποπτείας στις Α.Ε., καθορίστηκαν κάποιες υποχρεώσεις σχετικά με τη σύνταξη του ισολογισμού και θεσπίστηκαν ορισμένες ποινικές διατάξεις. Ο νόμος αυτός υπήρξε ατελής και γι' αυτό σύντομα αντικαταστάθηκε από τον νεότερο νόμο 2190/1920 ο οποίος αποτελεί, ακόμη και σήμερα, έπειτα από συμπληρώσεις και τροποποιήσεις, τον βασικό πυρήνα της περί Α.Ε. νομοθεσίας μας, κωδικοποιημένος με το Β. Δ. 174/1963.

Ωστόσο, νεότερες ριζικές τροποποιήσεις και συμπληρώσεις έγιναν με τα Προεδρικά Διατάγματα 409/1986 και 498/1987 με τα οποία προσαρμόστηκε η περί Α.Ε. νομοθεσία μας προς τις οδηγίες της Ε.Ο.Κ. 1η, 2η, 3η, 4η, 6η και 7η, καθώς και με σειρά πιο πρόσφατων νομοθετημάτων, κυριότερα από τα οποία είναι ο Νόμος 2339/1995 και το Προεδρικό Διάταγμα 367/1994. Επιπλέον υπάρχει διοικητική κωδικοποίηση που καταρτίστηκε με τη φροντίδα του Υπουργείου Εμπορίου το Φεβρουάριο του 1988, η οποία όμως, σε ορισμένα σημεία, έχει τροποποιηθεί στο μεταξύ. Αλλά και σε άλλα νομοθετήματα με τα οποία ρυθμίζονται η λειτουργία του Χρηματιστηρίου και διάφορα φορολογικά θέματα, υπάρχουν διατάξεις που ενδιαφέρουν τις Α.Ε.

Η Ανώνυμη Εταιρεία πρέπει να διατηρεί ορισμένες διατυπώσεις δημοσιότητας, οι οποίες προστατεύουν τους καλόπιστους τρίτους και τους συναλλασσόμενους. Μέσα σε αυτές είναι η δημοσίευση των ετήσιων αποτελεσμάτων κατά ορισμένο τρόπο (δηλ. τον Ισολογισμό, τα Αποτελέσματα Χρήσεως και Αποτελέσματα Διαθέσεως τηρώντας το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο) στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και σε μία πολιτική εφημερίδα. Στις Α.Ε. το εταιρικό κεφάλαιο διαιρείται σε ίσα μέρη, τις μετοχές, οι οποίες είναι ανώνυμες ή ονομαστικές, και μεταβιβάζονται ελεύθερα, εκτός αν το καταστατικό υποβάλλει το μεταβιβαστό σε ορισμένους περιορισμούς («δεσμευμένες μετοχές»)⁵³.

⁵³ www.elwikipedia.gr

6.4. ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ Α.Ε.

«Οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την σύσταση της Α.Ε. είναι:

- 1) Σύναψη καταστατικού
- 2) Ανάληψη μετοχών
- 3) Έγκριση του καταστατικού και άδεια λειτουργίας της Α.Ε. από τη διοίκηση
- 4) Τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας που προβλέπει ο νόμος.

Ειδικότερα:

Το καταστατικό είναι το έγγραφο στο οποίο περιέχονται οι εταιρικές συμφωνίες που καθορίζουν τα ειδικά στοιχεία για τη συγκρότηση, λειτουργία και λύση της εταιρείας. Αποτελεί συστατικό έγγραφο και πρέπει να περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου. Η δικαιοπραξία που συντελείται με την κατάρτιση του καταστατικού καλείται ίδρυση της Α.Ε. Για την ίδρυση απαιτούνται τουλάχιστον δύο πρόσωπα που υπογράφουν το καταστατικό της και καλούνται ιδρυτές της Α.Ε.

Το καταστατικό πρέπει να περιέχει τα παρακάτω ουσιώδη στοιχεία, που η έλλειψη έστω και του ενός καθιστά την εταιρεία άκυρη:

- Εταιρική επωνυμία,
- Σκοπός της εταιρείας
- Έδρα της εταιρείας
- Διάρκεια της εταιρείας
- Το ποσό και ο τρόπος καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου
- τον αριθμό και
- τον τρόπο εκδόσεων των μετοχών.

Εκτός από αυτά τα στοιχεία το καταστατικό μπορεί να περιέχει και άλλες διατάξεις που θα ρυθμίζουν θέματα σχετικά με τη σύγκληση, συγκρότηση και αρμοδιότητα του διοικητικού συμβουλίου και της γενικής συνέλευσης, τους ελεγκτές, τα δικαιώματα των μετόχων, τον ισολογισμό και τη διάθεση των κερδών και τη λύση της Α.Ε. και την εκκαθάριση της περιουσίας της.

Η ανάληψη μετοχών, δηλαδή η κάλυψη του εταιρικού κεφαλαίου, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την έγκυρη σύσταση της εταιρείας. Η κάλυψη του κεφαλαίου πρέπει να είναι ολοσχερής. Η μη έγκαιρη κάλυψη του εταιρικού κεφαλαίου έχει ως συνέπεια την ανάκληση της σχετικής άδειας της διοίκησης.

Ο νόμος 2190 απαιτεί για τη σύσταση και λειτουργία της Α.Ε. προηγούμενη **έγκριση του καταστατικού από τη διοίκηση και χορήγηση σχετικής άδειας**. Η άδεια είναι πράξη της διοίκησης με την οποία συναινεί στη σύσταση της εταιρείας, ενώ η έγκριση είναι η διοικητική πράξη με την οποία βεβαιώνεται ότι το καταστατικό έχει συνταχθεί σύμφωνα με το νόμο.

Διατυπώσεις δημοσιότητας. Μετά την έγκριση του καταστατικού και τη χορήγηση της σχετικής άδειας λειτουργίας της Α.Ε., η αρμόδια υπηρεσία της νομαρχίας εγγράφει τη νεοϊδρυθείσα εταιρεία στο ειδικό μητρώο ανώνυμων εταιρειών που τηρείται στη νομαρχία και αποστέλλει για δημοσίευση στην εφημερίδα της κυβερνήσεως ανακοίνωση ότι συστήθηκε η Α.Ε. και ότι καταχωρήθηκε το καταστατικό της στο μητρώο Α.Ε. Με τη δημοσίευση στο Φ.Ε.Κ. ολοκληρώνεται η διαδικασία συστάσεως της Α.Ε. Έγκριση και άδεια από τη διοίκηση απαιτείται και για κάθε τροποποίηση του καταστατικού, η οποία υπόκειται στην ίδια δημοσιότητα⁵⁴.

⁵⁴ Σερελέα Γ., (2000), «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις σύγχρονη εκδοτική, σελ. 227-231.

6.5. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ Α.Ε.

«Κατά το Ε.Γ.Λ.Σ. το κεφάλαιο Ανωνύμων Εταιρειών αντιπροσωπεύει την ονομαστική αξία των μετοχών. Το μετοχικό κεφάλαιο της ανώνυμης εταιρείας διαιρείται σε μετοχές που δίνονται στους μετόχους της. Το κεφάλαιο αυτό σχηματίζεται από:

- 1) Τις εισφορές των μετόχων που καταβάλλονται κατά τη σύσταση της εταιρείας για να συγκροτηθεί το αρχικό κεφάλαιο της, καθώς και μεταγενέστερα για την αύξησή του και
- 2) Τη διάθεση αποθεματικών ή αδιανέμητων καθαρών κερδών, εφόσον η διάθεση αυτή αποφασίζεται και πραγματοποιείται για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

Η κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου κατά τη σύσταση ανώνυμης εταιρείας, καθώς και σε μεταγενέστερες αυξήσεις, γίνεται με πίστωση των οικείων υπολογαριασμών του 40 και με αντίστοιχη χρέωση του λογαριασμού 33.03 «μέτοχοι λογαριασμός καλύψεως κεφαλαίου». Ειδικότερα για την κάλυψη και καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

1. Η κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου απεικονίζεται με χρέωση του λογαριασμού 33.03 και με πίστωση του λογαριασμού 40.02 «οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο κοινών μετοχών» ή 40.03 «οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο προνομιούχων μετοχών». Οφειλόμενο κεφάλαιο είναι το μέρος του μετοχικού κεφαλαίου που οι μέτοχοι οφείλουν να καταβάλουν για να εξοφληθεί η αξία των μετοχών τους, στην περίπτωση ανώνυμης εταιρείας.

Σε περίπτωση που προκύπτει διαφορά υπέρ το άρτιο, γίνεται χρήση των λογαριασμών 41.00 «Καταβλημένη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο» και 41.01 «Οφειλόμενη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο».

2. Επακολουθεί η πίστωση του λογαριασμού 33.03, με χρέωση του λογαριασμού 33.04 «οφειλόμενο κεφάλαιο», με το τμήμα το οποίο είναι καταβλητέο συγχρόνως με την κάλυψη, καθώς και με το τμήμα που έχει κληθεί να καταβληθεί και είναι καταβλητέο σε δόσεις οι οποίες λήγουν μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσεως. Το τμήμα που δεν έχει κληθεί να καταβληθεί και οι δόσεις που λήγουν μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού 18.12 «οφειλόμενο κεφάλαιο». Από το λογαριασμό αυτό μεταφέρονται στο τέλος κάθε χρήσεως στη χρέωση του λογαριασμού 33.04, από το κεφάλαιο

που έχει κληθεί να καταβληθεί, οι δόσεις που πρέπει να καταβληθούν μέσα στην επόμενη χρήση. Με τις εγγραφές αυτές ο λογαριασμός 33.03 εξισώνεται. Διευκρινίζεται ότι στο λογαριασμό 33.04 απεικονίζεται το κεφάλαιο που είναι καταβλητέο συγχρόνως με την κάλυψη και από το κεφάλαιο που είναι καταβλητέο σε δόσεις μόνο οι δόσεις εκείνου που έχει κληθεί να καταβληθεί, εφόσον οι δόσεις αυτές λήγουν μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσεως. Το κεφάλαιο που δεν έχει κληθεί να καταβληθεί και οι δόσεις εκείνου που έχει κληθεί να καταβληθεί, εφόσον λήγουν μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως, απεικονίζονται στο λογαριασμό 18.12. Καταβλημένο κεφάλαιο ανώνυμης εταιρείας είναι το μέρος της ονομαστικής αξίας των μετοχών της που έχει εισπραχθεί.

Η καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου παρακολουθείται στο λογαριασμό 33.04, ο οποίος πιστώνεται με τις εκάστοτε καταβολές, με χρέωση των οικείων λογαριασμών. Σε περίπτωση που οποιαδήποτε ληξιπρόθεσμη δόση δεν καταβάλλεται εμπρόθεσμα, η δόση αυτή μεταφέρεται από το λογαριασμό 33.04 στον 33.05 «δόσεις μετοχικού κεφαλαίου σε καθυστέρηση», με τον οποίο παρακολουθείται η παραπέρα τύχη τους, σύμφωνα με όσα προβλέπονται από το καταστατικό και τη νομοθεσία που ισχύει κάθε φορά.

Μόλις το μετοχικό κεφάλαιο καταβληθεί ολόκληρο ή, σε περίπτωση που η καταβολή του γίνεται με δόσεις, μόλις καταβληθεί οποιαδήποτε από τις δόσεις με την πίστωση του λογαριασμού 33.04 γίνεται και ισόποση με την καταβολή μεταφορά από το λογαριασμό 40.02 ή 40.03 στο λογαριασμό 40.00 ή 40.01, κατά περίπτωση. Αν η καταβολή περιλαμβάνει και διαφορά υπέρ το άρτιο, γίνεται ισόποση με την καταβολή της διαφοράς αυτής μεταφορά από το λογαριασμό 41.01 «οφειλόμενη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο» στο λογαριασμό 41.00 «καταβλημένη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο». Διευκρινίζεται ότι η μεσολάβηση του λογαριασμού 41.01 είναι πρόσκαιρη και γίνεται για την απεικόνιση της καλύψεως της διαφοράς από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο, δεδομένου ότι δεν επιτρέπεται καταβολή της διαφοράς αυτής σε δόσεις.

Επί του εισφερόμενου κεφαλαίου επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου με συντελεστή 1%. Ο φόρος επιβάλλεται τόσο επί του αρχικού κεφαλαίου των εμπορικών εταιρειών (Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ο.Ε., Ε.Ε. και ετερόρρυθμες κατά μετοχές), όσο και επί του κεφαλαίου που συνεισφέρεται μεταγενέστερα για την αύξησή του. Μόνο στην περίπτωση αύξησης του κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση κερδών ή αποθεματικών δεν επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου, γιατί τα κέρδη και τα αποθεματικά έχουν ήδη φορολογηθεί.

Τα γενόμενα κατά την φάση ίδρυσης της εταιρείας έξοδα, ονομάζονται «έξοδα πρώτης εγκατάστασης» περιλαμβάνουν τις δαπάνες που ενεργούνται στο προκαταρκτικό στάδιο της επιχείρησης και μέχρι την έναρξη της λειτουργίας αυτής και καταβάλλονται εφάπαξ με σκοπό τη δημιουργία και ανάπτυξη της επιχείρησης.

6.6. ΤΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

«Το κεφάλαιο της Α.Ε. αναλαμβάνεται από δύο τουλάχιστον ιδρυτές που μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα και διαιρείται σε μετοχές που μπορεί να είναι:

- ανώνυμες ή
- ονομαστικές

και ενσωματώνονται σε τίτλους μιας ή περισσοτέρων μετοχών. Οι ανώνυμες μετοχές δεν αναγράφουν το όνομα του δικαιούχου, ο κομιστής του τίτλου είναι και ο μέτοχος. Αντίθετα, στις ονομαστικές μετοχές αναγράφεται το όνομα του δικαιούχου.

Το μετοχικό κεφάλαιο σχηματίζεται από τις εισφορές των μετόχων που καταβάλλονται κατά τη σύσταση της εταιρείας για να συγκροτηθεί το αρχικό κεφάλαιό της, καθώς και μεταγενέστερα για την αύξησή της⁵⁵».

«Ο λογαριασμός «Μετοχικό Κεφάλαιο» των Α.Ε. εκφράζει ένα ποσό αξίας που διαμορφώθηκε κατά καιρούς από τις εισφορές των μετόχων κατά τη σύσταση της εταιρείας και κατά μεταγενέστερες ουσιαστικές αυξήσεις, καθώς και με κεφαλαιοποιήσεις διαφόρων ποσών που προέρχονται από αποθεματικά ή από αναπροσαρμογή της ιστορικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων, ιδίως των παγίων, της εταιρείας ή από υποχρεώσεις της προς τρίτους. Το ποσό αυτό κατανέμεται σε ίσα μέρη, τις μετοχές, που λόγω της αρχής της σταθερότητας του κεφαλαίου, το Μετοχικό Κεφάλαιο δεν μπορεί να μεταβληθεί χωρίς να υπάρξει προηγουμένως τροποποίηση του καταστατικού της εταιρείας⁵⁶».

Τα δικαιώματα των μετόχων καθορίζονται αποκλειστικά από το ποσοστό συμμετοχής τους στο κεφάλαιο. Επίσης είναι δυνατό το καταστατικό της Α.Ε. να προβλέπει τη δυνατότητα αποσβέσεως του Μετοχικού Κεφαλαίου, δηλαδή της επιστροφής μέρους ή και όλης της ονομαστικής αξίας των μετοχών, χωρίς από την πράξη αυτή να επέρχεται μείωση του λογιστικού μεγέθους που χαρακτηρίζεται ως Μετοχικό Κεφάλαιο.

Μέχρι και το 1955 δεν υπήρχε ορισμένο κανένα κατώτερο όριο κεφαλαίου για τις Α.Ε. Σήμερα το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου ορίζεται στο ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000,00 €), ολοσχερώς καταβεβλημένο κατά τη σύσταση της εταιρείας.

⁵⁵ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 324.

⁵⁶ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 243.

Ως προς το κληθέν Μετοχικό Κεφάλαιο, δεν παρακολουθείται με ιδιαίτερο λογαριασμό, αλλά, εφόσον υπάρχει η περίπτωση, παρέχεται σχετική διευκρίνιση στον ισολογισμό, όπου κάτω από τους λογαριασμούς 40.02 και 40.03 του οφειλόμενου κεφαλαίου αναγράφεται σε παρένθεση η σημείωση: (από το οποίο έχει κληθεί να καταβληθεί ποσό €).

Το Μετοχικό Κεφάλαιο είναι μέγεθος τυπικά σταθερό, αλλά είναι φανερό ότι με την πάροδο του χρόνου η αξία του παύει να εκφράζει μια οικονομική πραγματικότητα εφόσον βασικά στοιχεία του ενεργητικού, και κυρίως τα πάγια, εξακολουθούν να εμφανίζονται με τις ιστορικές τιμές κτήσεώς του ενώ, ιδίως σε περιόδους έντονων νομισματικών μεταβολών, η αγοραία αξία των έχει καταστεί τελείως διαφορετική. Η αναπροσαρμογή της αξίας των ενεργητικών αυτών στοιχείων είτε με νομοθετική επιταγή είτε – πολύ σπάνια – με πρωτοβουλία της ίδιας της Α.Ε. οδηγεί σε μεταβολή του Μετοχικού Κεφαλαίου η οποία όμως δεν είναι ουσιαστική αλλά αποτελεί λογιστική διόρθωση του μεγέθους του η οποία τείνει να το επαναφέρει στην πραγματική του διάσταση.

Το Μετοχικό Κεφάλαιο πολύ σπάνια ταυτίζεται, έστω και τυπικά, με τα ίδια κεφάλαια της Α.Ε. Συνήθως αποτελεί τμήμα των ιδίων κεφαλαίων τα οποία επιπλέον περιλαμβάνουν αποθεματικά, αδιανέμητα κέρδη, ποσά προς κεφαλαιοποίηση, διαφορές αποτιμήσεων κ.λπ. Δεν αποκλείεται όμως και η αντίθετη περίπτωση, να είναι δηλαδή τα ίδια κεφάλαια μικρότερα του μετοχικού, πράγμα που συμβαίνει όταν στον ισολογισμό της ΑΕ. εμφανίζονται ζημίες της κλειόμενης και προηγούμενων χρήσεων μεγαλύτερες συνολικά από τα πέρα του Μετοχικού Κεφαλαίου ποσά ιδίου κεφαλαίου (αποθεματικά κ.λπ.).

Από το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, κατά ρητή διάταξη του ΕΓΛΣ, αφαιρείται η αξία κτήσεως των μετοχών που ενδεχομένως κατέχει η επιχείρηση, εφόσον δεν έχει σχηματισθεί αποθεματικό ισόποσο με την αξία αυτή. Διαφορετικά, εφόσον υπάρχει τέτοιο αποθεματικό, οι ίδιες μετοχές εμφανίζονται στο ενεργητικό του ισολογισμού ως χρεόγραφα.

Το μετοχικό κεφάλαιο δεν μπορεί να μειωθεί πέρα από το κατώτατο όριο, εκτός αν η απόφαση για τη μείωση προβλέπει την ταυτόχρονη αύξηση του κεφαλαίου, τουλάχιστον μέχρι το κατώτατο όριο. Η ονομαστική αξία εκάστης μετοχής δεν μπορεί να ορισθεί κατώτερη των τριάντα λεπτών (0,30) του ευρώ και ανωτέρα των 100,00 €. Επιπλέον επιτρέπεται η εισφορά είδος κατά τη σύσταση ή κάθε αύξηση κεφαλαίου, αρκεί να είναι εφικτή η χρηματική αποτίμηση της εισφοράς αυτής⁵⁷.

⁵⁷ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 325-326.

Το ύψος του Μετοχικού Κεφαλαίου, πέρα από τα κατώτατα όρια που ορίζει ο νόμος, αποτελεί συνάρτηση πολλών παραγόντων. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- 1) Οι ανάγκες χρηματοδότησεως των εργασιών της Α.Ε.
- 2) Το ύψος των προβλεπόμενων κερδών σε συνδυασμό με την επιθυμητή πολιτική μερίσματος. Αν δηλαδή τα κέρδη προβλέπονται χαμηλά, το Μετοχικό Κεφάλαιο πρέπει να καθορισθεί σε χαμηλό επίπεδο ώστε να μη προκύψει περίπτωση διανομής πολύ χαμηλού μερίσματος κατά μετοχή.
- 3) Η ευχέρεια δανειακής χρηματοδότησεως της Α.Ε.

6.6.1. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

«Η αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου αποφασίζεται από καταστατική Γενική Συνέλευση η οποία συνεδριάζει έγκυρα με αυξημένη απαρτία και αποφασίζει με αυξημένη πλειοψηφία, εκτός αν πρόκειται για αύξηση προβλεπόμενη από το καταστατικό, οπότε αρκούν η συνηθισμένη απαρτία και απόλυτη πλειοψηφία των παρισταμένων κεφαλαίων.

Η αύξηση διακρίνεται σε:

- ουσιαστική, όταν θα γίνει με εισφορές των μετόχων οι οποίες θα αποτελέσουν για την Α.Ε. εισροή αγοραστικής δύναμews
- ή τυπική, όταν πρόκειται να χαρακτηρισθούν ως μετοχικό κεφάλαιο τμήματα του ιδίου κεφαλαίου όπως αποθεματικά, διαφορά της υπέρ το άρτιο εκδόσεως κ.λπ. ή όταν αναπροσαρμόζεται η αξία περιουσιακών στοιχείων και κεφαλαιοποιείται η διαφορά προσαρμογής⁵⁸».

«Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να γίνει:

- προαιρετικά: λόγω επέκτασης π.χ. της επιχειρηματικής δράσης και της ανάγκης αυτοχρηματοδότησης των απαραίτητων κεφαλαίων, ή εισόδου νέων μετόχων.
- Υποχρεωτικά: όταν π.χ. το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας γίνει κατώτερο από το μισό και η εταιρεία λύεται ή προβαίνει σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου⁵⁹».

«Οι λόγοι για τους οποίους αποφασίζεται η αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου μπορεί να είναι:

- Η ανάγκη να συγκεντρωθεί αγοραστική δύναμη για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων αναπτύξεως της Α.Ε.
- Η ανάγκη αυξήσεως του κεφαλαίου κινήσεως.
- Η ανάγκη να αυξηθεί η πιστοληπτική ικανότητα της Α.Ε.
- Η πολιτική κερδών και μερισμάτων.

⁵⁸ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 246.

⁵⁹ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 332.

Στις δύο πρώτες περιπτώσεις πρόκειται για ουσιαστική αύξηση. Η τρίτη περίπτωση μπορεί να οδηγήσει σε τυπική αύξηση επειδή το Μετοχικό Κεφάλαιο αποτελεί εγγύηση της Α.Ε. προς τους δανειστές της, αλλά ο επιδιωκόμενος σκοπός εξυπηρετείται αποτελεσματικότερα με ουσιαστική αύξηση. Τέλος η τέταρτη περίπτωση οδηγεί συνήθως σε τυπική αύξηση επειδή επιδίωξή της είναι να προσαρμόσει τον αριθμό των μετοχών σε μια σχέση προς τα προβλεπόμενα κέρδη τέτοια ώστε το κατά μετοχή μέρισμα να μην αυξηθεί υπέρμετρα αν τα συνολικά κέρδη προβλέπονται αυξημένα⁶⁰».

⁶⁰ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 247.

6.7. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

«Οι πιο συνηθισμένοι τρόποι αύξησης του Μετοχικού Κεφαλαίου είναι:

- 1) Νέες εισφορές μετόχων.
- 2) Μετατροπή ομολογιών ή άλλων υποχρεώσεων της Α.Ε. σε μετοχές.
- 3) Μετατροπή υποχρεώσεως της Α.Ε. από εξαγορά ιδρυτικών τίτλων.
- 4) Κεφαλαιοποίηση αποθεματικών.
- 5) Κεφαλαιοποίηση πληρωτέων μερισμάτων.
- 6) Κεφαλαιοποίηση της πιστωτικής διαφοράς από αναπροσαρμογή των αξιών του ισολογισμού.
- 7) Απορρόφηση άλλης εταιρίας⁶¹».

Στη συνέχεια θα αναλύσουμε την κάθε μία εγγραφή αύξησης μετοχικού κεφαλαίου ξεχωριστά.

⁶¹ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 332.

6.7.1. ΝΕΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΜΕΤΟΧΩΝ

Οι εγγραφές είναι όμοιες με εκείνες της συστάσεως. Έστω ότι το μετοχικό κεφάλαιο της Α.Ε. «ΕΡΜΗΣ Α.Ε.» που έχει οριστεί σε 1.000.000,00 € αναλαμβάνεται εξολοκλήρου από τους τρεις συμβαλλόμενους και είναι καταβλητέο ολόκληρο κατά τη σύσταση της εταιρείας κατά το ½ σε μετρητά και το ½ με εισφορά σε είδος (μηχανήματα). Οι ιδρυτές ανέλαβαν: ο Α 450.000,00 €, ο Β 300.000,00 € και ο Γ 250.000,00 €.

Εκδόθηκαν 40.000 μετοχές ονομαστικής αξίας 25 € η κάθε μία. Τα εισφερόμενα μηχανήματα αποτιμήθηκαν από την ειδική επιτροπή του άρθρου 9 του νόμου 2190, σε 500.000,00 €

Θα πραγματοποιηθούν οι ακόλουθες εγγραφές:

A1

33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		1.000.000	
33.03	Μέτοχοι, λ/σμός καλύψεως Κεφαλαίου			
33.03.000	Μέτοχος Α	450.000		
33.03.01	Μέτοχος Β	300.000		
33.03.02	Μέτοχος Γ	250.000		
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ			1.000.000
40.02	Οφειλόμενο μετοχικό κεφάλαιο κοινών μετοχών			
Κάλυψη μετοχικού κεφαλαίου				

A2

33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		1.000.000	
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο			
33.04.00	Μέτοχος Α	450.000		
33.04.01	Μέτοχος Β	300.000		
33.04.02	Μέτοχος Γ	250.000		1.000.000
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			
33.03	Μέτοχοι, λ/σμός καλύψεως Κεφαλαίου			
33.03.00	Μέτοχος Α	450.000		
33.03.01	Μέτοχος Β	300.000		
33.03.02	Μέτοχος Γ	250.000		

Μεταφορά στον λ/σμό 33.04 των βραχυπρόθεσμα καταβλητέων ποσών

A3

38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		500.000	
38.00	Ταμείο			
12	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ		500.000	
12.00	Μηχανήματα (Ανάπτυξη σύμφωνα με τις ανάγκες της επιχειρήσεως)			
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			1.000.000
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο			
33.04.00	Μέτοχος Α	450.000		
33.04.01	Μέτοχος Β	300.000		
33.04.02	Μέτοχος Γ	250.000		

A4

40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		1.000.000	
40.02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών			
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ			
40.00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών			1.000.000

Για την εμφάνιση του κεφαλαίου ως καταβλημένου

6.7.2. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ Ή ΑΛΛΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΣΕ

ΜΕΤΟΧΕΣ

Έστω ότι κεφαλοποιείται ομολογιακό δάνειο ύψους 4.000,00 € που είχε συνάψει η Α.Ε.

33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	4.000.000	
33.03	Μέτοχοι - Λ/σμός Κεφαλαίου		
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		4.000.000
40.00	Καταβεβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών		
ή κατά περίπτωση:			
40.01	Καταβεβλημένο Μ.Κ. προνομιούχων μετοχών		

45	ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	4.000.000	
45.01	Ομολογιακά δάνεια σε € μετατρέψιμα		
53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		4.000.000
53.04	Ομολογίες πληρωτέες		

53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	4.000.000	
53.04	Ομολογίες πληρωτέες		
33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		4.000.000
33.03	Μέτοχοι - Λ/σμός Κεφαλαίου		

«Από τις προηγούμενες εγγραφές:

- Η πρώτη απεικονίζει την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και την υποχρέωση των ομολογιούχων που θα μετατραπούν οι ομολογίες τους σε μετοχές για καταβολή του σχετικού ποσού, σύμφωνα με τους όρους του ομολογιακού δανείου.
- Η δεύτερη εγγραφή απεικονίζει την απαίτηση των ομολογιούχων της Α.Ε. που δημιουργήθηκε από το γεγονός ότι αποσύρθηκαν οι ομολογίες οι οποίες θα μετατραπούν σε μετοχές.
- Με την τρίτη, τέλος, εγγραφή επέρχεται ο συμψηφισμός της απαιτήσεως και της υποχρέωσης των ομολογιούχων μετόχων, με τον οποίο τακτοποιείται πλήρως η λογιστική απεικόνιση της αυξήσεως του κεφαλαίου.

Είναι ευνόητο ότι θα μπορούσε να παραλειφθεί η παρεμβολή του λογαριασμού «Ομολογίες πληρωτές», οπότε οι δύο τελευταίες εγγραφές ανάγονται σε μία, κατά την οποία, με χρέωση του λογαριασμού του δανείου πιστώνεται ο λογαριασμός των μετόχων προς τακτοποίηση.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ΕΓΛΣ, αν η πρώτη εγγραφή πραγματοποιείται σε προγενέστερη ημερομηνία από την τρίτη, αντί των λογαριασμών 40.00 ή 40.01 που αφορούν σε καταβλημένο κεφάλαιο, θα έπρεπε να πιστωθούν οι λογαριασμοί 40.02 ή 40.03 οφειλόμενων κεφαλαίων. Σ' αυτή την περίπτωση, μετά την ολοκλήρωση της αυξήσεως του κεφαλαίου πρέπει να ακολουθήσει και η εγγραφή μεταφοράς από το οφειλόμενο στο καταβλημένο Μετοχικό κεφάλαιο. Ανάλογες είναι οι εγγραφές κεφαλαιοποιήσεως και των λοιπών υποχρεώσεων της Α.Ε.⁶²».

⁶² Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 248-249.

6.7.3. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΗΣ Α.Ε. ΑΠΟ ΕΞΑΓΟΡΑ

ΙΔΡΥΤΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ

«Οι ιδρυτικοί τίτλοι, τόσοι οι κοινοί όσο και οι εξαιρετικοί, δεν έχουν ονομαστική αξία ούτε αντιπροσωπεύουν συγκεκριμένη υποχρέωση της Α.Ε. προς τους κομιστές τους, μέχρι να ληφθεί η απόφαση της εξαγοράς τους. Συνεπώς η λογιστική απεικόνισή τους κατά την έκδοση, μόνο με λογαριασμούς τάξεως και με χρήση λογιστικού ισοτίμου μπορεί να πραγματοποιηθεί. Στο ανοιγόμενο ζεύγος λογαριασμών, ο χρεωστικός απεικονίζει τις υπηρεσίες των ιδρυτών, ενώ ο πιστωτικός τους τίτλους που εκδόθηκαν. Κατά την εφαρμογή του ΕΓΛΣ οι σχετικοί λογαριασμοί θα ενταχθούν ως δευτεροβάθμιοι των 04 και 08, διαφόρων λογαριασμών πληροφοριών.

Έστω ότι η Α.Ε. «ΕΡΜΗΣ» εξέδωσε και παρέδωσε στους ιδρυτές 200 Κ.Ι.Τ. Επίσης εξέδωσε και 500 Ε.Ι.Τ. τους οποίους χορήγησε σε άτομα που εισέφεραν τη χρήση μηχανημάτων. Οι εγγραφές τάξεως κατά την έκδοση και την παράδοση θα είναι οι εξής:

4	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ	200	
04.XX	Υπηρεσίες Ιδρυτών		
8	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ		200
08.XX	Κοινοί Ιδρυτικοί Τίτλοι		

Έκδοση και χορήγηση στους ιδρυτές 200 Κ.Ι.Τ.

4	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ	500	
04.XX	Εξαιρετικές Υπηρεσίες Ιδρυτών		
8	ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ		500
08.XX	Εξαιρετικοί Ιδρυτικοί Τίτλοι		

Έκδοση και χορήγηση στους κ.κ.... 500 Ε.Ι.Τ. λόγω εισφοράς από μέρος τους της χρήσεως μηχανημάτων

Ως προς την εξαγορά των Κ.Ι.Τ., ως υποθέσουμε, συμπληρώνοντας τα δεδομένα του παραδείγματός μας, ότι η Α.Ε. «ΕΡΜΗΣ» αποφάσισε να την πραγματοποιήσει καταβάλλοντας στους ιδρυτές το 80% της ανώτατης αξίας που προβλέπει ο νόμος. Η Α.Ε.,

κατά τα τρία προηγούμενα έτη, είχε διανείμει σ' αυτούς ως μέρισμα 2,6 €, 2,8 € και 3,6 € κατά τίτλο. Συνεπώς:

Μέσο μέρισμα τελευταίας τριετίας:

$$\text{€}(2,6 + 2,8 + 3,6) : 3 = 3 \text{ €}$$

Κεφαλαιοποίηση προς 15%:

$$X = 3X 100:15 = 20$$

Ανώτατη αξία εξαγοράς του συνόλου των Κ.Ι.Τ.:

$$20 \text{ €} * 200 = 4.000 \text{ €}$$

Αποφασισθείσα αξία εξαγοράς:

$$4.000 \text{ €} * 80\% = 3.200 \text{ €}$$

Εγγραφές:

81.00	Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	3.200	
81.00.XX	Αξία εξαγοραζόμενων Κ.Ι.Τ.		
53.98	Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις δε ευρώ		3.200
53.98.XX	Δικαιούχοι αξίας Κ.Ι.Τ.		

Αποφασισθείσα εξαγορά Κ.Ι.Τ.

53.98	Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις δε ευρώ	3.200	
53.98.XX	Δικαιούχοι αξίας Κ.Ι.Τ.		
38.00	Ταμείο		3.200

Καταβολή αξίας εξαγοράς Κ.Ι.Τ.

08.XX	Κοινοί Ιδρυτικοί Τίτλοι	200	
04.XX	Υπηρεσίες Ιδρυτών		200

Αντιλογισμός εγγραφής τάξεως έπειτα από την εξαγορά των Κ.Ι.Τ.

Σημειώνεται ότι ο λογαριασμός «Αξία εξαγοραζόμενων Κ.Ι.Τ.» μπορεί να πάρει κωδικό αριθμό στην περιοχή 81.00.90 ως 81.00.98 και ο λογαριασμός «Δικαιούχοι αξίας Κ.Ι.Τ.», στην περιοχή 53.98.00 ως 53.98.99.

Η παραπάνω λογιστική απεικόνιση προϋποθέτει ότι η εξαγορά γίνεται σε βάρος των αποτελεσμάτων της χρήσεως μέσα στην οποία πραγματοποιείται. Πράγματι, ο λογαριασμός 81 με τους υπολογαριασμούς του θα καταλήξει στη χρέωση του λογαριασμού 86 «Αποτελέσματα Χρήσεως» και θα μειώσει το ποσό που μεταφέρεται στον λογαριασμό 88 «Αποτελέσματα προς διάθεση».

Όταν για την εξαγορά χρησιμοποιείται αποθεματικό σχηματισμένο σε προηγούμενες χρήσεις, ανακύπτει φορολογικό θέμα. Αν π.χ. στο παράδειγμά μας υπήρχε σχηματισμένο κατά το 1990 αποθεματικό, το οποίο είχε φορολογηθεί προς 40%, θα έπρεπε να καταβληθεί φόρος με συντελεστή 5% επί του ποσού κερδών από τα οποία είχε προκύψει το αποθεματικό. Θα έχουμε:

- Αναγωγή του λαμβανόμενου αποθεματικού:

$$3.200 \text{ €} (1 - 0,40) + 5.333,33$$

- Φόρος:

$$5.333,33 \text{ €} * 5\% = 266,67$$

Στις προηγούμενες εγγραφές του παραδείγματός μας θα έπρεπε να προστεθεί και η ακόλουθη:

08.08	Φόρος εισοδήματος	266,67	
88.08.XX	Φόρος διαθέσεως αποθεματικών		
54.09	Λοιποί φόροι - τέλη		266,67
54.09.XX	Φόρος διαθέσεως αποθεματικών		

*Φόρος επί αποθεματικών που χρησιμοποιήθηκαν για
εξαγορά Κ.Ι.Τ.*

Αν τέλος η εξαγορά πρόκειται να γίνει με τη δημιουργία λογαριασμού εξόδου πολυετούς αποσβέσεως, τότε θα έχουμε:

16.19	Λοιπά έξοδα πολυετούς αποσβέσεως	3.200	
16.19.XX	Αξία εξαγοράς Κ.Ι.Τ.		
53.98	Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		3.200
53.98.XX	Δικαιούχοι αξίας Κ.Ι.Τ.		

Αποφασισθείσα εξαγορά Κ.Ι.Τ.

53.98	Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	3.200	
53.98.XX	Δικαιούχοι αξίας Κ.Ι.Τ.		
38.00	Ταμείο		3.200

Καταβολή αξίας εξαγοράς Κ.Ι.Τ.

08.XX	Κοινοί Ιδρυτικοί Τίτλοι	200	
04.XX	Υπηρεσίες Ιδρυτών		200

Αντιλογισμός εγγραφής τάξεως

Στην περίπτωση αυτή και επί μία πενταετία θα πραγματοποιείται η τμηματική κατ' έτος απόσβεση του ποσού κατά το 1/5 αυτού, με την εγγραφή:

85.05	Αποσβέσεις ασώματων ακινητοποιήσεων και εξόδων πολυετούς αποσβέσεως	640	
85.05.19	Αποσβέσεις λοιπών εξόδων πολυετούς αποσβέσεως		
16.99	Αποσβεσμένες ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως		640
16.99.19	Αποσβεσμένα λοιπά έξοδα πολυετούς αποσβέσεως		

Απόσβεση 1/5 αξίας εξαγοράς Κ.Ι.Τ.

Κατά την εξαγορά των Ε.Ι.Τ. συνήθως προσδιορίζεται αξία εξαγοράς τέτοια που να υπερκαλύπτει την αξία των περιουσιακών στοιχείων τα οποία ήδη μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στην Α.Ε. Με την αξία των περιουσιακών στοιχείων θα χρεωθούν οι αντίστοιχοι

λογαριασμοί ενεργητικού, ενώ ο λογαριασμός «Αξία εξαγοραζόμενων Ε.Ι.Τ.» θα χρεωθεί με τη διαφορά που ενδεχομένως θα καταβληθεί πέρα από την αξία με την οποία εισάγονται ήδη στο ενεργητικό της Α.Ε. τα σχετικά περιουσιακά στοιχεία.

Έστω π.χ. ότι τα μηχανήματα των οποίων είχε εισφερθεί η χρήση μεταβιβάζονται ήδη κατά κυριότητα στην Α.Ε. και αποτιμώνται σε 200.000 € ενώ καθορίζεται αξία εξαγοράς των Ε.Ι.Τ. το ποσό των 240.000 €. Οι σχετικές εγγραφές θα έχουν ως εξής:

12.00	Μηχανήματα	200.000	
81.00	Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	40.000	
81.00.XX	Αξία εξαγοραζόμενων Ε.Ι.Τ.		
53.98	Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		240.000
53.98.XX	Δικαιούχοι αξίας Ε.Ι.Τ.		

Αποφασισθείσα εξαγορά Ε.Ι.Τ.

53.98	Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	240.000	
53.98.XX	Δικαιούχοι αξίας Ε.Ι.Τ.		
38.00	Ταμείο		240.000

Καταβολή αξίας εξαγοράς Ε.Ι.Τ.

08.XX	Εξαιρετικοί Ιδρυτικοί Τίτλοι	500	
04.XX	Εξαιρετικές Υπηρεσίες Ιδρυτών		500

Αντιλογισμός εγγραφής τάξεως

Με τις παραπάνω εγγραφές η εξαγορά γίνεται σε βάρος των αποτελεσμάτων χρήσεως, ως προς το ποσό κατά το οποίο η αξία εξαγοράς υπερβαίνει την αξία των αποκτώμενων στοιχείων. Θα μπορούσε το ποσό αυτό να καλυφθεί από αποθεματικά ή να θεωρηθεί έξοδο πολυετούς αποσβέσεως⁶³.

⁶³ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 305-310.

6.7.4. ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΩΝ

«Όταν η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου γίνεται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών, δημιουργούνται ορισμένα φορολογικά προβλήματα. Με το φορολογικό καθεστώς το οποίο ίσχυε πριν από την έκδοση του Νόμου 2065/1992 τόσο η κεφαλαιοποίηση όσο και η διανομή αποθεματικού στους μετόχους φορολογικώς θεωρούνταν ως διανομή μερίσματος από τούς μετόχους και γινόταν παρακράτηση του αναλογούντος φόρου επί διανεμόμενων μερισμάτων, ο οποίος αποδιδόταν στο δημόσιο.

Από την άλλη μεριά όμως, αν τα αποθεματικά αυτά είχαν υποβληθεί κατά το σχηματισμό τους σε φόρο εισοδήματος, η εταιρία είχε το δικαίωμα να απαιτήσει από το δημόσιο την επιστροφή του φόρου που είχε καταβληθεί κατά το σχηματισμό των αποθεματικών. Ο χειρισμός αυτός στηριζόταν στην αντίληψη του φορολογικού νομοθέτη, ο οποίος θεωρούσε τα διανεμόμενα κέρδη (μερίσματα, αμοιβές Δ.Σ. κ.λπ.) ως εισοδήματα των προσώπων που τα εισέπρατταν και φορολογούσε τα πρόσωπα αυτά, ενώ το νομικό πρόσωπο της εταιρίας φορολογούταν μόνο για τα μη διανεμόμενα κέρδη (αποθεματικά, κέρδη εις νέο).

Ο Νόμος 2065/1992 εισήγαγε μία νέα αντίληψη, σύμφωνα με την οποία φορολογείται το νομικό πρόσωπο της Α.Ε. για το σύνολο των κερδών, είτε διανέμονται είτε όχι. Με τον φόρο εισοδήματος της Α.Ε., ο οποίος επιβάλλεται επί του συνόλου των κερδών της με συντελεστή 35%, εξαντλείται η σχετική φορολογική υποχρέωση και συνεπώς ο παραπάνω χειρισμός δεν έχει νόημα, εφόσον τόσο ο σχηματισμός του αποθεματικού όσο και η κεφαλαιοποίηση ή διανομή του πραγματοποιήθηκαν μετά την ισχύ του Νόμου αυτού (30.6.1992). Προβλήματα όμως ανακύπτουν όταν ο σχηματισμός του αποθεματικού είχε πραγματοποιηθεί με το φορολογικό καθεστώς που ίσχυε μέχρι πρότινος.

Οι βασικές ρυθμίσεις που εισάγονται με τις μεταβατικές διατάξεις του Νόμου 2065/1992 (άρθρο 42) για τα μερίσματα που σχηματίστηκαν στο παρελθόν, έχουν ως εξής:

- 1) Αδιανεμήτα κέρδη (άρα και αποθεματικά) που έχουν σχηματισθεί μέχρι 29.6.1992 και φορολογηθεί στο όνομα του νομικού προσώπου, αν διανεμηθούν με οποιαδήποτε μορφή ή κεφαλαιοποιηθούν υπόκεινται σε φορολογία με συντελεστή φόρου 5% χωρίς να επιστρέφεται ή να συμψηφίζεται ο φόρος εισοδήματος που είχε καταβληθεί κατά το χρόνο που προέκυψαν αυτά τα κέρδη. Κατά την αντίληψη του Υπουργείου Οικονομικών, ο φόρος επιβάλλεται στο ποσό που προκύπτει αν στα διανεμόμενα ή

κεφαλαιοποιούμενα ποσά προστεθεί ο φόρος που είχε καταβληθεί κατά το χρόνο που προέκυψαν. Φορολογείται δηλαδή το κέρδος από το οποίο προήλθαν αυτά τα ποσά. Έτσι, π.χ. αν πρόκειται να κεφαλαιοποιηθεί ή διανεμηθεί αποθεματικό €52.824,65 που είχε προκύψει από μετατροπή σε € αποθεματικών δρχ. 18.000.000 τα οποία σχηματίστηκαν από κέρδη φορολογημένα με συντελεστή 40%, ο φόρος θα υπολογισθεί ως εξής:

- Αναγωγή του κεφαλαιοποιούμενου ποσού:

$$52.824,65 \text{ €} : (1 - 0,40) = 88.041,08 \text{ €}$$

- Φόρος:

$$88.041,08 \text{ €} * 5\% = 4.402,05 \text{ €}$$

Με την καταβολή του φόρου προς 5% εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση. Πάντως είναι συζητήσιμο αν ευσταθεί η άποψη της επιβολής του φόρου όχι στο διανεμόμενο ή κεφαλαιοποιούμενο ποσό, αλλά ο εκείνο που προκύπτει με αναγωγή στο κέρδος από το οποίο προήλθε.

Ο φόρος αυτός, θεωρούμενος φόρος εισοδήματος, δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της Α.Ε. και για τον λόγο αυτό δεν φέρεται σε λογαριασμό εξόδου της ομάδας 6 του ΕΓΛΣ αλλά στον λογαριασμό 88.08 «Αποτελέσματα προς διάθεση / Φόρος εισοδήματος» με αντίστοιχη πίστωση κατάλληλου δευτεροβάθμιου του λογαριασμού 54 «Υποχρεώσεις από Φόρους - Τέλη».

Κατά τη γνώμη μας καταλληλότερος είναι ο λογαριασμός 54.09 «Λοιποί Φόροι - Τέλη» με τριτοβάθμιο 54.09.XX «Φόρος κεφαλαιοποιήσεως αποθεματικών οφειλόμενος».

- 2) Αν τα κεφαλαιοποιούμενα ή διανεμόμενα αποθεματικά ήταν αφορολόγητα κατά το σχηματισμό τους, τότε φορολογούνται αυτοτελώς κατά το χρόνο διανομής ή κεφαλαιοποιήσεώς των με τον συντελεστή φορολογίας κερδών που ισχύει κατά τη στιγμή της διαλύσεως του αποθεματικού.
- 3) Ειδικές ρυθμίσεις προβλέπονται για την περίπτωση κεφαλαιοποιήσεως ή διανομής αποθεματικών που κατά το σχηματισμό τους, είχαν φορολογηθεί με ειδικό τρόπο.

Παραθέτουμε τις εγγραφές κεφαλαιοποίησης έκτακτου αποθεματικού 161.408,65 € το οποίο προήλθε από μετατροπή σε € αποθεματικών 55.000.000 δρχ. που φορολογήθηκαν κατά το σχηματισμό τους στο παρελθόν με συντελεστή 45%:

- Αναγωγή του κεφαλαιοποιούμενου ποσού για τον υπολογισμό του φόρου:

$$161.408,65 \text{ €} : (1 - 0,45) = 293.470,28 \text{ €}$$

- Φόρος κεφαλαιοποίησης:

$$293.470,28 \text{ €} * 5\% - 14.673,51 \text{ €}$$

- Εγγραφές:

33.03	Μέτοχοι, Λ/σμός καλύψεως Μ.Κ.	161.408,65	
40.02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών		161.408,65

41.05	Έκτακτα αποθεματικά	161.408,65	
88.07	Λογαριασμός αποθεματικών προς διάθεση		161.408,65

88.07	Λογαριασμός αποθεματικών προς διάθεση	161.408,65	
33.03	Μέτοχοι, Λ/σμός καλύψεως Μ.Κ.		161.408,65

40.02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών	161.408,65	
40.00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών		161.408,65

88.08	Φόρος εισοδήματος	14.673,51	
88.08.XX	Φόρος κεφαλαιοποίησης αποθεματικών		
54.09	Λοιποί φόροι - τέλη (υποχρέωση)		14.673,51
54.09.XX	Φόρος κεφαλαιοποίησης αποθεματικών οφειλόμενος		

Στη συνέχεια παραθέτουμε επεξηγήσεις των παραπάνω εγγραφών:

Εγγραφή 1. Πρόκειται για την εγγραφή καλύψεως της αύξησεως του μετοχικού κεφαλαίου. Υποθέτουμε ότι η αύξηση γίνεται με έκδοση κοινών μετοχών.

Εγγραφή 2. Το προς κεφαλαιοποίηση ποσό μεταφέρεται σε πίστωση του λογαριασμού 88.07 «Λογαριασμός αποθεματικών προς διάθεση», ο οποίος είναι δευτεροβάθμιος του 88 «Αποτελέσματα προς διάθεση». Η διέλευση αυτή από τον λογαριασμό 88 είναι απαραίτητη κάθε φορά που διατίθενται αποθεματικά.

Εγγραφή 3. Το προς κεφαλαιοποίηση ποσό μεταφέρεται σε εξόφληση της υποχρεώσεως των μετοχών από την κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου. Σημειώνεται ότι, κατά μια ακριβέστερη εφαρμογή του ΕΓΛΣ, θα έπρεπε να υπάρχει διέλευση από τον λογαριασμό 53.01 «Μερίσματα Πληρωτέα», (τριτοβάθμιος 53.01.XX «Διανεμόμενα αποθεματικά για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου»). Τότε αντί της εγγραφής 3 θα είχαμε τις δύο επόμενες:

88.07 Λογαριασμός αποθεματικών προς κάλυψη μετοχικού κεφαλαίου.

53.01 Μερίσματα πληρωτέα

και

53.01 Μερίσματα πληρωτέα

33.03 Μέτοχοι, λογαριασμός καλύψεως μετοχικού κεφαλαίου.

Η χρησιμοποίηση του λογαριασμού 53.01 δικαιολογείται από την αντίληψη ότι η κεφαλαιοποίηση αποθεματικού ισοδυναμεί με διανομή μερίσματος. Κατά τη γνώμη μας, η αντίληψη αυτή που την δικαιολογούσαν φορολογικοί λόγοι όταν ο φόρος μερισμάτων επιβάρυνε τους μετόχους, δεν δικαιολογείται στα πλαίσια του σημερινού καθεστώτος φορολογήσεως του συνόλου των κερδών στο όνομα του νομικού προσώπου της εταιρίας.

Εγγραφή 4. Το μέχρι αυτή τη στιγμή οφειλόμενο κεφάλαιο χαρακτηρίζεται πια ως καταβλημένο.

Εγγραφή 5. Με τη χρέωση του λογαριασμού 88.08 μειώνονται τα προς διάθεση αποτελέσματα χρήσεως κατά τον φόρο κεφαλαιοποιήσεως αποθεματικών, ενώ η πίστωση του λογ. 54.09.XX παρουσιάζει την οφειλή προς το δημόσιο. Ο τελευταίος αυτός λογαριασμός θα κλείσει με την καταβολή του σχετικού ποσού, η οποία πρέπει να πραγματοποιηθεί μέσα σε ένα μήνα από την έγκριση της Γενικής Συνελεύσεως για την κεφαλαιοποίηση.

Η περίπτωση κεφαλαιοποίησης διαφοράς από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο είναι απλούστατη, επειδή η διαφορά εκδόσεως έχει σχηματισθεί από εισφορές των μετόχων και όχι από κέρδη, συνεπώς δεν προκύπτουν φορολογικά θέματα. Επειδή, κατά το νόμο, απαγορεύεται η χρησιμοποίηση της διαφοράς αυτής προς πληρωμή μερισμάτων, η κεφαλαιοποίησή της πρέπει να γίνει με άμεση μεταφορά της στο μετοχικό κεφάλαιο:

41.00	Καταβλημένη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	XX	
40.00	Καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο κοινών μετοχών		XX
	ή/ και		
40.01	Καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο προνομιούχων μετοχών		XX

Με την κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή της διαφοράς εκδόσεως μετοχών υπέρ το άρτιο επέρχεται τυπική και όχι ουσιαστική αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου. Με το κεφαλαιοποιούμενο ποσό είναι δυνατό να αυξηθεί η ονομαστική αξία των υαρχουσών μετοχών ή να εκδοθούν νέες μετοχές που θα διανεμηθούν δωρεάν στους μετόχους κατ' αναλογία των μετοχών που καθένας τους κατέχει. Μπορεί επίσης να υπάρξει συνδυασμός των δύο τρόπων⁶⁴».

⁶⁴ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ.249-253.

6.7.5. ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΛΗΡΩΤΕΩΝ ΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ

«Αύξηση του κεφαλαίου μπορεί να γίνει και με την κεφαλαιοποίηση πληρωτέων μερισμάτων, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις που συνδέονται με τις ισχύουσες διατάξεις περί διανομής κερδών.

Επειδή η ολοκλήρωση των διαδικασιών για την κεφαλαιοποίηση του μερίσματος δεν θα πραγματοποιηθεί κατά τη χρήση στην οποία αφορά το μέρισμα, αλλά κατά την επόμενη οπότε καταβάλλεται, με το κλείσιμο της χρήσεως το μέρισμα που προτείνεται να κεφαλαιοποιηθεί μεταφέρεται από τον λογαριασμό 53.01 «Μερίσματα πληρωτέα» στον λογαριασμό 43.02 «Διαθέσιμα μερίσματα χρήσεως για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου» ο οποίος δεν αποτελεί λογαριασμό υποχρεώσεως αλλά λογαριασμό καθαρής θέσεως υπαγόμενο στην κατηγορία των ιδίων κεφαλαίων που χαρακτηρίζονται ως ποσά προορισμένα για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

Έστω, π.χ. ότι η εταιρία «ΕΡΜΗΣ» έχει υπολογίσει να διανείμει ως μέρισμα ποσό €150.000 και αποφασίζει τμήμα του, €60.000, να δοθεί στους μετόχους με έκδοση 4.000 νέων κοινών μετοχών ονομαστικής αξίας €15. Υποθέτουμε ότι στο τέλος της χρήσεως έχει γίνει η εγγραφή διαθέσεως κερδών και το μέρισμα εμφανίζεται στην πίστωση του λογαριασμού «Μερίσματα πληρωτέα».

Στη χρήση που κλείνει θα γίνει ακόμα η εγγραφή:

53.01	Μερίσματα πληρωτέα	60.000	
43.02	Διαθέσιμα μερίσματα χρήσεως για αύξηση Μ.Κ.		60.000
<i>Μεταφορά μερίσματος προορισμένου για αύξηση Μ.Κ.</i>			

Στην επόμενη χρήση και αφού ολοκληρωθούν οι διατυπώσεις για την αύξηση του κεφαλαίου, θα γίνει η εγγραφή:

43.02	Διαθέσιμα μερίσματα χρήσεως για αύξηση Μ.Κ.	60.000	
40.00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών		60.000

Ο λογαριασμός 43.00 «Μέτοχοι-Λογαριασμός Κεφαλαίου» δεν χρειάζεται να δημιουργηθεί, με αντίστοιχη πίστωση του Μετοχικού Κεφαλαίου, επειδή το προς κεφαλαιοποίηση μέρισμα ήδη βρίσκεται σε λογαριασμό καθαρής θέσεως και αρκεί η εγγραφή μεταφοράς του στο μετοχικό κεφάλαιο.

Στη διανομή μετοχών αντί μερίσματος, προσφεύγουν πολλές φορές οι Α.Ε. για λόγους διατηρήσεως ρευστότητας ώστε να αποφεύγεται εκταμίευση μετρητών, κυρίως όταν αντιμετωπίζεται επέκταση των δραστηριοτήτων της εταιρίας ή νέες επενδύσεις⁶⁵».

⁶⁵ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ.254-255.

6.7.6. ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΑΠΟ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΞΙΩΝ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

«Κατά καιρούς, έπειτα από νομοθετική επιταγή, οι Α.Ε. αναπροσαρμόζουν τις αξίες των παγίων κυρίως στοιχείων, επειδή οι ιστορικές ή οι αξίες που είχαν προκύψει από προηγούμενη, πριν από χρόνια, προσαρμογή δεν έχουν πια καμία σχέση με τη διαμορφωμένη οικονομική πραγματικότητα. Τέτοια νομοθετικά κείμενα έχουν εκδοθεί κατά καιρούς και καθορίζουν την έκταση των αναπροσαρμογών, τις λεπτομέρειες υπολογισμού, τη φορολογική μεταχείριση και την τύχη των διαφορών που θα προκύψουν.

Η λογιστική τεχνική των αναπροσαρμογών είναι απλή. Οι λογαριασμοί των στοιχείων που αναπροσαρμόζονται χρεώνονται με τις διαφορές που είναι απαραίτητες για να φθάσουν στην αναπροσαρμοσμένη τους αξία, με πίστωση λογαριασμού ο οποίος έχει τον τίτλο «Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας περιουσιακών στοιχείων» (στο ΕΓΛΣ ο λογαριασμός αυτός έχει τον κωδικό αριθμό 41.07).

Παράλληλα, αν τα αναπροσαρμοζόμενα στοιχεία υπόκεινται σε απόσβεση, θα γίνει και αναπροσαρμογή των ήδη σωρευμένων αποσβέσεων οπότε θα χρεωθεί ο λογαριασμός διαφορών αναπροσαρμογής με πίστωση των αντίθετων λογαριασμών στους οποίους εμφανίζονται οι σωρευμένες αποσβέσεις, ώστε και αυτές να φθάσουν στην αναπροσαρμοσμένη αξία τους.

Συνήθως ο νόμος παρέχει την ευχέρεια της κεφαλαιοποίησης του πιστωτικού υπολοίπου του λογαριασμού «Διαφορές αναπροσαρμογής» είτε με έκδοση νέων μετόχων που διανέμονται δωρεάν στους παλαιούς μετόχους κατ' αναλογία των μετοχών που ήδη διαθέτουν, είτε με αύξηση της Ο.Α. των παλαιών μετοχών, είτε με μικτό τρόπο. Η κεφαλαιοποίηση απεικονίζεται λογιστικά με την εγγραφή:

41.07	Διαφορές από αναπροσαρμογή	XXX	
40.00	Καταβλημένο Μ.Κ. κόνων μετοχών		XXX
	ή/και		
40.01	Καταβλημένο Μ.Κ. προνομιούχων μετοχών		XXX

6.7.7. ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΑΛΛΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Έστω ότι έχουμε δύο εταιρείες «ΕΡΜΗΣ Α.Ε.» και «ΔΙΑΣ Α.Ε.», οι οποίες θα συγχωνευτούν με απορρόφηση. Απορροφούσα θα είναι η «ΕΡΜΗΣ Α.Ε.» η οποία θα εκδώσει νέες πρόσθετες μετοχές Ο.Α. 15 € εκάστη, δηλαδή την ίδια Ο.Α. που έχουν οι υπάρχουσες μετοχές της, αλλά η τιμή εκδόσεώς τους θα είναι υπέρ το άρτιο, ίση με την εσωτερική αξία της μετοχής της. Δοθέντος ότι η καθαρή θέση της «ΔΙΑΣ Α.Ε.» ανέρχεται σε 51.000.000 € θα εκδοθούν:

$$51.000.000 : 20,50 = 2.487.804,90 = (\text{περίπου}) 2.400.000 \text{ μετοχές.}$$

Οι μετοχές αυτές αντιπροσωπεύουν:

Αύξηση Μ.Κ. της «ΕΡΜΗΣ Α.Ε.»

$$2.400.000 * 15 = 36.000.000$$

Διαφορά υπέρ το άρτιο:

$$2.400.000 * 5,50 = 143.200.000$$

Αύξηση καθαρής θέσεως της "ΕΡΜΗΣ Α.Ε."	49.200.000
Καθαρή θέση εισφερόμενων στοιχείων της "ΔΙΑΣ Α.Ε."	51.000.000
Διαφορά καταβλητέα σε μετρητά	1.800.000

Η «ΕΡΜΗΣ Α.Ε.» θα διενεργήσει εγγραφές αυξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου της, θεωρώντας ότι η κάλυψη της αυξήσεως γίνεται από τους μετόχους της «ΔΙΑΣ Α.Ε.» οι οποίοι και θα καταστούν δικοί της μέτοχοι. Θα διενεργηθεί επίσης και εγγραφή τάξεως για τις μετοχές που η «ΕΡΜΗΣ Α.Ε.» θα αποδώσει, μέσω της απορροφούμενης «ΔΙΑΣ Α.Ε.», στους μετόχους της τελευταίας.

33.03	Μέτοχοι, λογαριασμός καλύψεως αυξήσεως Μ.Κ.	49.200.000	
33.03.00	"ΕΡΜΗΣ Α.Ε.", λογ/σμός κεφαλαίου		
40.02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών		36.000.000
	<i>Μετοχές 2.400.000 * 15</i>		
41.01	Οφειλόμενη διαφορά εκδόσεως υπέρ το άρτιο		13.200.00
	<i>Μετοχές 2.400.000 * 5,50</i>		
	<i>Αύξηση Μ.Κ. λόγω απορροφήσεως της "ΔΙΑΣ Α.Ε."</i>		

33.04	Οφειλόμενο κεφάλαιο	49.200.000	
33.04.00	"ΔΙΑΣ Α.Ε.", οφειλόμενο κεφάλαιο		
33.03	Μέτοχοι, λογαριασμός καλύψεως αυξήσεως Μ.Κ.		49.200.000
33.03.00	"ΔΙΑΣ Α.Ε.", λ/σμός κεφαλαίου		
<i>Μεταφορά σε λογαριασμό οφειλόμενου κεφαλαίου:</i>			
<i>Μετοχικό Κεφάλαιο</i>		<i>36.000.000</i>	
<i>Διαφορά υπέρ το άρτιο</i>		<i>13.200.000</i>	

04.XX	Μετοχικοί τίτλοι προς παράδοση	24.000	
	2.400.000 μετοχές εκδόσεώς μας		
08.XX	Μέτοχοι, λογαριασμός μετοχικών τίτλων		24.000
08.XX.00	"ΔΙΑΣ Α.Ε." λογ. Τίτλων		
<i>Εγγραφή τάξεως για τους παραδοτέους στους μετόχους της "ΔΙΑΣ Α.Ε." 2.400.000 μετοχικούς τίτλους εκδόσεώς μας, λογιστικό ισότιμο 0,01€ κατά τίτλο</i>			

1X.XX	Πάγια	52.000.000	
2X.XX	Αποθέματα	28.000.000	
3X.XX	Απαιτήσεις	8.000.000	
38.XX	Διαθέσιμα	11.000.000	
53.98	Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		99.000.000
53.98.00	"ΔΙΑΣ Α.Ε." λογαριασμός απορροφήσεως		
<i>Παραληφθέντα ενεργητικά στοιχεία απορροφούμενης "ΔΙΑΣ Α.Ε."</i>			

53.98	Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	48.000.000	
53.98.00	"ΔΙΑΣ Α.Ε." λογαριασμός απορροφήσεως		
44.XX	Δάνεια		35.000.000
5X.XX	Πιστωτές διάφοροι		13.000.000
<i>Ανάληψη υποχρώσεων της "ΔΙΑΣ Α.Ε."</i>			

53.98	Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	49.200.000	
53.98.00	"ΔΙΑΣ Α.Ε." λογαριασμός απορροφήσεως		
33.04	Οφειλόμενο Κεφάλαιο		49.200.000
33.04.00	"ΔΙΑΣ Α.Ε." οφειλόμενο κεφάλαιο		
<i>Διακανονισμός οφειλομένου κεφαλαίου</i>			

40.02	Οφειλόμενο Μ.Κ. κοινών μετοχών	36.000.000	
41.01	Οφειλόμενη διαφορά εκδόσεως υπέρ το άρτιο	13.200.000	
40.00	Καταβλημένο Μ.Κ. κοινών μετοχών		36.000.000
41.00	Καταβλημένη διαφορά εκδόσεως υπέρ το άρτιο		13.200.000
<i>Μεταφορά στους λογαριασμούς καταβληθέντων</i>			

53.98	Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.800.00	
43.98.00	"ΔΙΑΣ Α.Ε." λογαριασμός απορροφήσεως		
38.00	Ταμείο		1.800.000
<i>Καταβολή χρηματικής διαφοράς προς τακτοποίηση της ανταλλαγής των μετοχών της απορροφούμενης</i>			

08.XX	Μέτοχοι, λογαριασμός μετοχικών τίτλων	24.000	
08.XX.00	"ΔΙΑΣ Α.Ε." λογαριασμός τίτλων		
04.XX	Μετοχικοί τίτλοι προς παράδοση		24.000
<i>Παράδοση στην "ΔΙΑΣ Α.Ε." 2.400.000 μετοχικών τίτλων εκδόσεώς μας για να αποδοθούν στους μετόχους της (αντιλογισμός προηγηθείσας εγγραφής τάξεως)</i>			

Με την παράδοση των τίτλων και την καταβολή της χρηματικής διαφοράς ολοκληρώθηκαν οι εγγραφές της «ΕΡΜΗΣ Α.Ε.» που σχετίζονται με την απορρόφηση.

6.8. ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

«Η μείωση του Μετοχικού Κεφαλαίου λόγω της ιδιαίτερης σημασίας που παρουσιάζει ως προς τη διασφάλιση των δανειστών της εταιρίας, υπόκειται σε αυστηρότερες διατυπώσεις από την αύξηση. Έτσι δεν αρκεί η λήψη της σχετικής αποφάσεως από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων να ληφθεί με πλειοψηφία των 2/3 των ψήφων που εκπροσωπούνται στη συνέλευση, της οποίας η απαρτία είναι αυξημένη, αλλά πρέπει επί πλέον:

- ✓ η πρόσκληση για τη σύγκληση της Γενικής Συνελεύσεως καθώς και η απόφασή της για τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου να ορίζει, με ποινή ακυρότητας, το σκοπό της μειώσεως καθώς και τον τρόπο πραγματοποιήσεώς της.
- ✓ η απόφαση να συνοδεύεται από έκθεση Ορκωτών Ελεγκτών στην οποία να βεβαιώνεται η ικανότητα της εταιρείας να ικανοποιήσει τους δανειστές της. Ο αρμόδιος Νομάρχης δεν εγκρίνει την απόφαση για μείωση αν, βασιζόμενος στην έκθεση αυτή, κρίνει ότι μετά από τη μείωση δεν απομένουν αρκετές εγγυήσεις για την ικανοποίηση των δανειστών.

Η μείωση του κεφαλαίου διακρίνεται σε υποχρεωτική και εκούσια.

Υποχρεωτική μείωση έχουμε όταν, στην περίπτωση υπερημερίας μετόχου, η εταιρεία δεν κατορθώσει να πουλήσει τις μετοχές του υπερήμερου μετόχου. Επίσης όταν, κατά την έκδοση των μετοχών, δεν επιτευχθεί η κάλυψη ολόκληρου του Μετοχικού Κεφαλαίου⁶⁶».

«Μια Α.Ε. θα καταφύγει σε μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου στις εξής περιπτώσεις:

- 1) **Λόγω συσσωρευμένων ζημιών:** με τη μείωση επιτυγχάνεται η εξάλειψη των ζημιών από τον ισολογισμό. Σε αυτή την περίπτωση η μείωση του κεφαλαίου είναι λογιστική εφόσον η πραγματική περιουσιακή κατάσταση της εταιρείας και τα ίδια κεφάλαια είχαν ήδη μειωθεί εξαιτίας των ζημιών. Συνηθίζεται σε τέτοιες περιπτώσεις της μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου να ακολουθεί αύξηση του για να ενισχυθεί κεφαλαιακά η εταιρεία.

⁶⁶ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ.256-257.

2) **Υπάρχει πλεονάζων μετοχικό κεφάλαιο:** Οι πρακτικές που ακολουθούνται για την μείωση του μετοχικού κεφαλαίου είναι:

- Μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών.
- Μείωση του αριθμού των μετοχών.
- Με αγορά μετοχών και ακύρωσή τους.

Σε περίπτωση μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου, ή οποία γίνεται πάντα με τροποποίηση του καταστατικού, η πρόσκληση για τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης και η απόφασή της για τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου πρέπει, με ποινή ακυρότητας, να ορίζει το σκοπό της μείωσης καθώς και τον τρόπο πραγματοποίησής της.

Η απόφαση αυτή πρέπει να συνοδεύεται από έκθεση ορκωτού ελεγκτή, στην οποία να βεβαιώνεται η δυνατότητα της εταιρείας να ικανοποιήσει τους δανειστές της, εκτός αν η απόφαση για τη μείωση προβλέπει την ταυτόχρονη ισόποση, τουλάχιστον, αύξηση του κεφαλαίου με ολική καταβολή του ποσού αυτής ή η μείωση του κεφαλαίου γίνεται προς συμψηφισμό ζημιών ή επιβάλλεται από το νόμο.

Ο Υπουργός Εμπορίου δεν εγκρίνει την απόφαση για μείωση, αν θεωρεί, με βάση την έκθεση του ορκωτού ελεγκτή, ότι μετά τη μείωση δεν απομένουν ικανές εγγυήσεις για την ικανοποίηση των δανειστών.

Εάν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών, κάθε απόφαση της γενικής συνέλευσης, που αφορά τη μείωση του κεφαλαίου, τελεί υπό την έγκριση της κατηγορίας ή των κατηγοριών μετόχων, τα δικαιώματα των οποίων θίγονται από την απόφαση αυτή⁶⁷».

«Η μείωση του Μετοχικού Κεφαλαίου συνδυάζεται κάποτε με ταυτόχρονη ουσιαστική αύξησή του. Τούτο κυρίως γίνεται όταν πρόκειται για μείωση που αποβλέπει στην απόσβεση ζημιών. Επειδή, εφόσον αναγράφονται ζημίες στον ισολογισμό της εταιρείας, δεν επιτρέπεται η διανομή μερισμάτων μέχρι την πλήρη απόσβεση των ζημιών, η οποία αν πρόκειται να συντελεσθεί από τα ετήσια κέρδη μπορεί να καθυστερήσει, η εταιρεία αποσβένει τη ζημία με μείωση κεφαλαίου και ταυτόχρονα, με ουσιαστική αύξηση, αποκαθιστά το κεφάλαιο στο προηγούμενο ή και σε διαφορετικό ύψος, ώστε να συντελεσθεί ουσιαστικά η χρηματοοικονομική εξυγίανσή της.

Πρακτικά η μείωση του Μετοχικού Κεφαλαίου μπορεί να πραγματοποιηθεί:

⁶⁷ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 336.

1. Με μείωση του αριθμού των μετοχών που μπορεί να γίνει είτε:
 - με αντικατάσταση των μετοχών με μικρότερο αριθμό νέων, που δίδονται στους παλαιούς μετόχους κατ' αναλογία των παλαιών μετοχών οι οποίες αποσύρονται,
 - με συνένωση περισσότερων μετοχών και αντικατάστασή τους με μία νέα της οποίας η ονομαστική αξία είναι μικρότερη από το σύνολο των ονομαστικών αξιών των μετοχών που συνενώνονται (π.χ. 3 μετοχές Ονομαστικής Αξίας €6 εκάστη αντικαθίστανται με μία νέα μετοχή Ονομαστικής Αξίας. €15).
2. Με ισόποση μείωση της ονομαστικής αξίας όλων των μετοχών.
3. Με αγορά αριθμού μετοχών που η ονομαστική τους αξία αντιπροσωπεύει το ποσό μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου.

Όλες αυτές οι μετοχές αυτές, μετά την απόκτησή τους, ακυρώνονται.

Κατά τη μείωση του Μετοχικού Κεφαλαίου το ύψος του δεν θα πρέπει να κατέλθει κάτω από το κατώτατο όριο που ορίζει ο νόμος (€60.000 ή €300.000, κατά περίπτωση) εκτός αν η μείωση συνδυάζεται με ταυτόχρονη αύξηση που επαναφέρει το Μετοχικό Κεφάλαιο στο παραπάνω όριο. Επίσης, όταν η αύξηση γίνεται με μείωση της ονομαστικής αξίας, η νέα Ονομαστική Αξία των μετοχών δεν θα πρέπει να πέσει κάτω των €0,30, που σύμφωνα με το νόμο αποτελούν το κατώτατο όριο ονομαστικής αξίας της μετοχής⁶⁸».

«Περίπτωση αύξησης ή μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου υπήρξε πρόσφατα κατά την μετατροπή του μετοχικού κεφαλαίου σε ευρώ, υφισταμένων Ανωνύμων Εταιρειών με κεφάλαιο εκφρασμένο σε δραχμές. Η μετατροπή και η στρογγυλοποίηση της ονομαστικής αξίας της μετοχής, έγινε με αύξηση ή μείωση του μετοχικού κεφαλαίου και τροποποίηση των σχετικών άρθρων του καταστατικού, που αποφασίζεται, παρά κάθε αντίθετη διάταξη του καταστατικού, από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου πραγματοποιήθηκε με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή και με καταβολή μετρητών. Οι Α.Ε. που προβαίνουν σε μείωση του μετοχικού κεφαλαίου με σκοπό την κάλυψη ζημιών, δεν δικαιούται να μεταφέρουν για συμψηφισμό το ποσό της ζημιάς αυτής στα επόμενα χρόνια, γιατί θεωρείται ότι η ζημιά έχει μετακυλίσει στους μετόχους από την εταιρεία⁶⁹».

⁶⁸ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ.257-258.

⁶⁹ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 337.

6.9. Η ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.

Η ανώνυμη εταιρεία, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου 3604/2007, μπορεί να ιδρυθεί από ένα ή περισσότερα πρόσωπα ή να καταστεί μονοπρόσωπη με τη συγκέντρωση όλων των μετοχών σε ένα μόνο πρόσωπο. Η ίδρυση ανώνυμης εταιρείας ως μονοπρόσωπης ή η συγκέντρωση όλων των μετοχών της σε ένα μόνο πρόσωπο, καθώς και τα στοιχεία του μοναδικού μετόχου της, υπόκεινται στις διατυπώσεις δημοσιότητας του Άρθρου 7β.

Η δημοσιότητα δηλαδή, σύμφωνα πάντα με τον παραπάνω Νόμο πραγματοποιείται:

- 1) Με την καταχώριση, ύστερα από έλεγχο, των πράξεων και στοιχείων στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών, που τηρείται στην υπηρεσία του Υπουργείου Εμπορίου της νομαρχίας όπου έχει την έδρα της η εταιρεία.
- 2) Με τη δημοσίευση, με επιμέλεια της αρμόδιας υπηρεσίας και με δαπάνες της ενδιαφερόμενης εταιρείας, στο τεύχος Ανωνύμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδας της Κυβέρνησης, ανακοίνωσης για την καταχώριση στο οικείο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών των Πράξεων και των στοιχείων που υποβάλλονται σε δημοσιότητα, τροποποιούμενης ανάλογα της παρ. 3 του άρθρου 21 του Ν. 1599/86 «Σχέσεις Κράτους - πολίτη, καθιέρωση νέου τύπου ταυτότητας και άλλες διατάξεις⁷⁰».
- 3) Ειδικά για συστατικές πράξεις, η παραπάνω δημοσίευση πραγματοποιείται με επιμέλεια και με δαπάνες της ενδιαφερόμενης εταιρείας. Η σχετική ανακοίνωση αποστέλλεται προς το Εθνικό Τυπογραφείο υπογεγραμμένη από την εποπτεύουσα αρχή και θεωρημένη από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. για την καταβολή όλων των σχετικών τελών. Αποδεικτικό της παραπάνω δημοσίευσης προσκομίζεται στην εποπτεύουσα αρχή εντός μηνός από την εγγραφή της εταιρείας στο οικείο μητρώο, επί ποινή διαγραφής της εταιρείας από το μητρώο.

Η εταιρεία αποκτά νομική προσωπικότητα με την καταχώριση στο οικείο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της ιδρυτικής πράξης με το καταστατικό, μαζί με τη διοικητική απόφαση για τη σύσταση της εταιρείας και την έγκριση του καταστατικού της, όπου απαιτείται.

⁷⁰ ΦΕΚ Α' 75/1986

Η τροποποίηση καταστατικού συντελείται με την καταχώριση στο οικείο Μητρώο Ανώνυμων Εταιρειών της σχετικής απόφασης του αρμόδιου εταιρικού οργάνου μαζί με ολόκληρο το νέο κείμενο του καταστατικού, και, όπου απαιτείται, τη διοικητική απόφαση για την έγκριση της τροποποίησης. Το νέο κείμενο του καταστατικού υπογράφεται υποχρεωτικά από τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου ή το νόμιμο αναπληρωτή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

7.1. Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

«Ο θεσμός της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) εισήχθη στην Ελλάδα με τον Νόμο 3190/1955, προκειμένου να υπάρξει ένας τύπος εταιρίας που να προσφέρεται σε μεσαίες κυρίως επιχειρήσεις για τις οποίες τόσο η μορφή της προσωπικής εταιρείας όσο και της κεφαλαιουχικής (Α.Ε.) παρουσιάζουν σοβαρά μειονεκτήματα.

Πράγματι, το απεριόριστο της ευθύνης των ομορρύθμων εταίρων στις προσωπικές εταιρίες, καθώς και η εξάρτηση της τύχης των επιχειρήσεων που έχουν περιβληθεί τύπο Ο.Ε. ή Ε.Ε. από τα πρόσωπα των εταίρων, αποτελούν σοβαρά αντικίνητρα για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας σε περιπτώσεις που η εταιρία προβλέπεται να έχει διαστάσεις οι οποίες θα ξεπερνούν αισθητά το μικρό μέγεθος.

Αλλά και ο τύπος της Α.Ε. μπορεί να μην είναι ο ενδεδειγμένος, όχι τόσο επειδή το ελάχιστο όριο κεφαλαίου που επιβάλλει ο νόμος είναι κατά πολύ υψηλότερο από εκείνο των προσωπικών εταιριών, όσο κυρίως επειδή η Α.Ε. έχει δομή προσανατολισμένη στην εξυπηρέτηση των μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων και υπόκειται σε έντονο κρατικό έλεγχο και εποπτεία που αποβλέπουν στην προστασία των πιστωτών και των μετόχων της μειοψηφίας.

Αυτές τις περιπτώσεις όπου καθίσταται αισθητή η ανάγκη να υπάρξει ένας ενδιάμεσος τύπος εταιρίας που να μπορεί να παρεμβληθεί μεταξύ προσωπικών και Α.Ε., θέλησε να εξυπηρετήσει ο νομοθέτης, εισάγοντας το θεσμό της Ε.Π.Ε. στην οποία αμβλύνεται χωρίς όμως και να εξαφανίζεται, το προσωπικό στοιχείο, ενώ ταυτόχρονα ο κεφαλαιουχικός χαρακτήρας δεν είναι ιδιαίτερα έντονος⁷¹».

Η παράγραφος 1 του άρθρου 1 του Ν. 3190/55 ορίζει ότι στις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης για τις εταιρικές υποχρεώσεις ευθύνεται μόνο η εταιρεία με την περιουσία της. Με τη διάταξη αυτή καθιερώνεται η περιορισμένη (μέχρι του ύψους της εισφοράς τους) ευθύνη των εταίρων της Ε.Π.Ε. Η αρχή αυτή αποτελεί την κυριότερη ομοιότητα της Ε.Π.Ε. προς την ανώνυμη εταιρεία, αλλά ταυτόχρονα και το μεγαλύτερο πλεονέκτημα των εταίρων της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης -πλεονέκτημα που έχουν όλοι οι εταίροι.

⁷¹ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ.2429-430.

Στην Ε.Π.Ε. δεν υπάρχουν εταίροι ευθυνόμενοι για τα χρέη της εταιρείας με ολόκληρη την ατομική τους περιουσία αλληλεγγύως, όπως συμβαίνει με τους ομόρρυθμους εταίρους στις Ο.Ε. και Ε.Ε.

Έτσι, με τη διάταξη της §1 του άρθρου Ν. 3190/55, προσδιορίζεται η έννοια της Ε.Π.Ε. ως εταιρείας με περιορισμένη ευθύνη των μελών της, χωρίς να δίδεται πλήρης ορισμός αυτής.

7.2. Η ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ Ε.Π.Ε.

Η δημοσιότητα της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης περιλαμβάνει δυο χωριστές ενέργειες:

- 1) Στο Πρωτοδικείο: Το άρθρο 8 του Ν. 3190/55, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 4 του Π.Δ. 419/86, προβλέπει τη σύσταση Μητρώου εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης στα πρωτοδικεία, όπου θα καταχωρούνται οι συστατιζόμενες Ε.Π.Ε. Τα μητρώα αυτά δεν έχουν συσταθεί μέχρι σήμερα. Εξακολουθεί, λοιπόν, να εφαρμόζεται ο παλαιός τρόπος δημοσιότητας με την υποβολή ενός καταστατικού (συστατικού εγγράφου) της Ε.Π.Ε. στο Πρωτοδικείο για να καταχωρηθεί στα βιβλία εταιρειών.
- 2) Στην Εφημερίδα της κυβερνήσεως: Με επιμέλεια κάθε εταίρου ή διαχειριστή και με δαπάνες της ενδιαφερόμενης εταιρείας δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε.) ανακοίνωση για την καταχώρηση στο οικείο Μητρώο Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης που περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία της εταιρικής συμβάσεως (ιδρυτές, κεφάλαιο, έδρα, σκοπό, διαχειριστές κ.λπ.). Αυτό ορίζει η §2 του άρθρου 8 του Ν. 3190/55.

Επειδή μέχρι σήμερα δεν υλοποιήθηκε ο θεσμός του Μητρώου Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης (Μ.Ε.Π.Ε.), δεν γίνεται η καταχώρηση σ' αυτό των διάφορων εγγραφών που προβλέπουν οι διατάξεις του Ν. 3190/55, «όπως τροποποιήθηκαν από το Π.Δ. 419/86. Συνεπώς, η ανακοίνωση συστάσεως της εταιρείας κατά τα άνω θα γίνει απευθείας από τους ενδιαφερόμενους με κατάθεσή της στην αρμόδια υπηρεσία του Εθνικού Τυπογραφείου.

Μόνο μετά από τις ανωτέρω δημοσιεύσεις στο πρωτοδικείο και την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η εταιρεία αποκτά νομική προσωπικότητα. Πριν από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της ανακοινώσεως περί συστάσεως της Ε.Π.Ε. (κατά την §2 του άρθρου 8 του Ν. 3190/55), οι συμβληθέντες επ' ονόματι της εταιρείας ευθύνονται απεριορίστως και σε ολόκληρο. Δηλαδή, από την ημερομηνία συντάξεως του συμβολαίου συστάσεως της Ε.Π.Ε. και μέχρι συντελεσθούν οι κατά το άρθρο 8 δημοσιεύσεις, αυτή λειτουργεί σαν ομόρρυθμη εταιρεία. Ευθύνεται, όμως μόνη η εταιρεία για της πράξεις που έγιναν ρητώς επ' ονόματι αυτής πριν από το χρόνο δημοσιεύσεως, εάν εντός τριών (3) μηνών

από τη δημοσίευση ανελήφθησαν απ' αυτήν (την εταιρεία) οι εν λόγω υποχρεώσεις (άρθρο 9 Ν. 3190/55).

7.3. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ Ε.Π.Ε.

«Η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης είναι μια εμπορική εταιρεία και ανήκει στις μεικτές εταιρείες με έντονα τα χαρακτηριστικά των κεφαλαιουχικών εταιρειών. Έχει νομική προσωπικότητα και για όλες τις εταιρικές υποχρεώσεις ευθύνεται μόνον η εταιρεία με την περιουσία της. Οι εταίροι απολαμβάνουν την «περιορισμένη ευθύνη» που περιλαμβάνει αυτός ο τύπος των εταιρειών και που εξαντλείται έως του ποσού της εισφοράς τους στο εταιρικό κεφάλαιο. Το κεφάλαιό της διαιρείται σε ίσα τμήματα, τα εταιρικά μερίδια τα οποία δεν μπορούν να παρασταθούν με μετοχές όπως συμβαίνει στις Ανώνυμες Εταιρείες.

Η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης είναι εμπορική ακόμη και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορικός. Απαγορεύεται στις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης η άσκηση επιχειρήσεων, για τις οποίες έχει οριστεί από τον νόμο άλλος αποκλειστικός εταιρικός τύπος (π.χ. Τραπεζικές ή Ασφαλιστικές εταιρείες).

Η επωνυμία της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων εταίρων, είτε προσδιορίζεται από το αντικείμενο της επιχειρήσεως. Στην επωνυμία της εταιρείας πρέπει να περιέχονται οι ολογράφως οι λέξεις Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης», σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 του Νόμου 390/055, ενώ οι λέξεις Ανώνυμη Εταιρεία μπορούν να συντμηθούν σε Α.Ε. χωρίς αυτό να δημιουργεί πρόβλημα ούτε στην πρακτική ούτε στα δικαστήρια, στις Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης απαγορεύεται ρητά σύντμηση του όρου σε Ε.Π.Ε.

Τα βασικά χαρακτηριστικά των Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης είναι:

- 1) Η διαίρεση του κεφαλαίου σε «μερίδες συμμετοχής» κάθε μία εκ των οποίων αποτελείται από εταιρικά μερίδια, από τα οποία το καθένα δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 30,00 ευρώ.
- 2) Συγκεκριμένοι όροι δημοσιότητας κατά την ίδρυσή της αλλά και καθόλη τη διάρκεια της ζωής της.
- 3) Η ορισμένη διάρκειά της (αν και η παράλειψη αναγραφής της διάρκειας δεν αποτελεί λόγο ακυρότητας της εταιρείας).
- 4) Η περιορισμένη ευθύνη των εταίρων.
- 5) Η λήψη αποφάσεων κατά πλειοψηφία πλέον του μισού του όλου αριθμού των εταίρων, που εκπροσωπούν πλέον του μισού του όλου εταιρικού κεφαλαίου.

- 6) Η ύπαρξη δύο οργάνων διοίκησης, της Γενικής Συνέλευσης των εταίρων και του διαχειριστή ή διαχειριστών.

Αν και οι βασικές διατάξεις που καθορίζουν τις Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης την κατατάσσουν στις κεφαλαιουχικές εταιρείες, υπάρχουν αρκετές διατάξεις που τις συναντάμε μόνο στις προσωπικές εταιρείες, όπως:

- Για να ληφθούν αποφάσεις στην συνέλευση των εταίρων δεν απαιτείται μόνο πλειοψηφία του εκπροσωπούμενου κεφαλαίου αλλά και πλειοψηφία των εταίρων.
- Το καταστατικό μπορεί να περιλαμβάνει διατάξεις για το δικαίωμα των εταίρων να εξέλθουν από την εταιρεία, υπό ορισμένες προϋποθέσεις.
- Με αίτηση του διαχειριστή ή εταίρου, το Δικαστήριο μπορεί να αποκλείσει από την εταιρεία έναν ή περισσότερους των εταίρων, εφόσον υπάρχει σοβαρός λόγος.
- Η δυνατότητα να συμπεριληφθούν στο καταστατικό διατάξεις που χαρακτηρίζουν τις προσωπικές εταιρείες, όπως η λύση της εταιρείας λόγω θανάτου εταίρου.
- Η εταιρεία εκπροσωπείται και διοικείται από ή τον ή τους διαχειριστές (όταν στις ανώνυμες εταιρείες τον σκοπό αυτό επιτελεί το Διοικητικό Συμβούλιο).

Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης που είναι καθαρά κεφαλαιουχικά είναι:

A. Η καταβολή ελάχιστου κεφαλαίου.

B. Για της υποχρεώσεις της εταιρείας ευθύνεται απεριόριστα το νομικό πρόσωπο.
Η ευθύνη των εταίρων εξαντλείται στο ποσό της συμμετοχής τους στο εταιρικό κεφάλαιο.

Γ. Το ανώτερο βουλευτικό όργανο της εταιρείας είναι η συνέλευση των εταίρων.

Για τους παραπάνω λόγους στην βιβλιογραφία οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης χαρακτηρίζονται ως «μικτές εταιρείες». Ο νόμος που διέπει την λειτουργία των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης είναι ο 3190 του 19553. Ακόμη, ισχύουν και μερικά από τα άρθρα το Κ Ν. 2190/ 1920 για τις Ανώνυμες εταιρείες όπως τα άρθρα 90-109 για την τις ενοποιημένες

οικονομικές καταστάσεις, το άρθρο 67 για την μετατροπή των εταιρειών περιορισμένη ευθύνης σε ανώνυμες εταιρείες κ.λπ.

Από το 1955 έως σήμερα ο αρχικός νόμος τροποποιήθηκε αρκετές φορές όπως για παράδειγμα το 1993 με το ΠΔ 279/27-7-1993 για την εναρμόνιση της νομοθεσίας με την δωδέκατη κοινοτική οδηγία του 1989 για τις μονοπρόσωπες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, και το 1998 με τον Ν. 2842/2000 για την προσαρμογή του κεφαλαίου σε ευρώ. Σε σύγκριση με τον θεσμό της Ανώνυμης εταιρείας που εισήχθηκε στην Ελλάδα το 1920, παρατηρείται μια μεγάλη χρονική καθυστέρηση, εφόσον από το 1892 είχε εισαχθεί στο Γερμανικό Δίκαιο⁷²».

⁷² Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 230-232.

7.4. ΤΟ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Το εταιρικό κεφάλαιο της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 2α' του νόμου 3661/2008, δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τεσσάρων χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ (4.500,00 €) ολοσχερώς καταβεβλημένο κατά την κατάρτιση της εταιρικής σύμβασης⁷³.

Η καταβολή του κεφαλαίου θα πρέπει να βεβαιώνεται και από το ίδιο το καταστατικό⁷⁴. «Στις Α.Ε. σε μια προσπάθεια να εξαλειφθούν τα κρούσματα πολυάριθμων καταχρήσεων από τα ιδρυτικά μέλη των Α.Ε. τόσο κατά την φάση της σύστασης της εταιρίας, όσο και σε κάθε αύξηση, η κατάθεση της συμμετοχή των μετόχων θα πρέπει να γίνει σε ειδικό λογαριασμό που τηρεί η εταιρεία σε τράπεζα της Ελλάδας, στα δε παραστατικά που θα εκδοθούν από την τράπεζα πρέπει να αναφέρονται τα ονόματα των μετόχων που πραγματοποιούν την κατάθεση. Η κατάχρηση συνίσταται στο ότι η καταβολή του κεφαλαίου μπορεί να είναι εικονική, δηλαδή να μην υπάρχουν τα απαραίτητα κεφάλαια από τους μετόχους και ως εκ τούτου να μην γίνει και η καταβολή τους.

Το ίδιο πρόβλημα υφίσταται και στις Ε.Π.Ε. στις οποίες επιβάλλεται κατά την ίδρυσή τους βεβαίωση των ιδρυτών για την ολική καταβολή του κεφαλαίου της. Παρόμοια διάταξη με αυτή των Α.Ε. δεν έχει εισαχθεί ακόμη. Το περιεχόμενο της εταιρικής σύμβασης πρέπει να περιέχει εκτός των άλλων και βεβαίωση των ιδρυτών για την καταβολή του εταιρικού κεφαλαίου.

Δεν υπάρχει η δυνατότητα κάλυψης και μετέπειτα καταβολής του κεφαλαίου εντός δύο μηνών όπως στις ανώνυμες εταιρείας. Τμηματική καταβολή δεν μπορεί να γίνει, μπορεί να υπάρξει όμως εκτός των εισφορών σε χρήμα και εισφορά σε είδος από τα ιδρυτικά μέλη. Σε αυτή την περίπτωση το μισό τουλάχιστον του ποσού του ελάχιστου κεφαλαίου των 4.500,00 πρέπει να είναι καταβεβλημένο σε μετρητά. Οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που είχαν κεφάλαιο κατώτερο των τεσσάρων χιλιάδων πεντακοσίων (4.500,00) ευρώ, υποχρεώθηκαν να αυξήσουν το κεφάλαιό τους, μέχρι του ορίου αυτού και με απόκλιση έως μείον 2,5% το αργότερο μέχρι 30/9/2004. Δεν μπορεί να υπάρξει δημόσια εγγραφή όπως στις Ανώνυμες εταιρείες.

⁷³ Νόμος 3661/2008, ΦΕΚ Α 89/19-5-2008.

⁷⁴ Νόμος 3190/1955, άρθρο 6 παράγραφος 2

Το κεφάλαιο διαιρείται σε ισόποσα τμήματα, τα εταιρικά μερίδια. Κάθε εταίρος στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης μπορεί να κατέχει ένα ή και περισσότερα εταιρικά μερίδια, τα οποία αποτελούν την μερίδα συμμετοχής του στην εταιρεία.

Τα εταιρικά μερίδια του εταίρου πρέπει να οριστούν τουλάχιστον στο ποσό των τριάντα (30,00) ευρώ ή πολλαπλάσιο του ποσού αυτού. Κάθε εταίρος μετέχει στην εταιρεία μόνον με μια μερίδα συμμετοχής (που αποτελείται από πολλά εταιρικά μερίδια) που εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής στην εταιρεία και ενσωματώνει την εταιρική ιδιότητα (δικαιώματα και υποχρεώσεις του εταίρου).

Το εταιρικό μερίδιο ή τα εταιρικά μερίδια κάθε εταίρου αποτελούν την μερίδα συμμετοχής αυτού. Τα εταιρικά μερίδια δεν μπορούν να παρασταθούν με μετοχές. Η μερίδα συμμετοχής μπορεί να μεταβιβαστεί συνολικά (όλα τα τυχόν μερίδια που περιλαμβάνει) ή μερικά (μέρος μόνο από τα εταιρικά μερίδια που περιλαμβάνει). Στην δεύτερη περίπτωση, έχουμε δημιουργία νέας μερίδας συμμετοχής.

Αντικείμενο της εταιρικής εισφοράς μπορεί να είναι και είδος, εφόσον όμως το εισφερόμενο είδος αποτελεί περιουσιακό αγαθό που να μπορεί να εμφανιστεί στον ισολογισμό. Σε αντίθεση με τις προσωπικές εταιρείες, η προσωπική εργασία των εταίρων δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εισφοράς στο εταιρικό κεφάλαιο.

Η αποτίμηση της αξίας των εισφορών σε είδος κατά την σύσταση της εταιρείας, όπως και σε κάθε αύξηση του κεφαλαίου της γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920 για τις Ανώνυμες Εταιρείες (άρθρο 9, γνωμοδότηση τριμελούς επιτροπής εμπειρογνομόνων).

Η παραπάνω διάταξη εφαρμόζεται και για απόκτηση από την εταιρεία ακινήτων ή άλλων αντικειμένων, με σκοπό την πάγια εκμετάλλευσή τους, εφόσον αυτοί που τα μεταβιβάζουν είναι εταίροι ή διαχειριστές ή συγγενείς αυτών μέχρι και του δευτέρου βαθμού. Σε περίπτωση μη τήρησης της διατάξεως αυτής η σύμβαση είναι άκυρη.

Από τον νόμο ορίζεται ότι σε κάθε έντυπο της εταιρείας, πρέπει απαραίτητα να αναφέρονται η επωνυμία της, το εταιρικό κεφάλαιο, το Μητρώο Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης όπου έχει καταχωρηθεί η εταιρεία, ο αριθμός μητρώου της εταιρείας, καθώς και η έδρα της.

Σύμφωνα με την αρχή της Σταθερότητας των Κεφαλαίων, δεν επιτρέπεται καμία μεταβολή (αύξηση ή μείωση), του ποσού του εταιρικού κεφαλαίου. Η μεταβολή του κεφαλαίου είναι δυνατή, μόνο αφού προηγηθεί η τροποποίηση της εταιρικής συμβάσεως,

κατόπιν αποφάσεως της συνελεύσεως των εταίρων, κατά πλειοψηφία, σύμφωνα με το άρθρο 40 του Νόμου 3190/1955.

Στο καταστατικό μπορεί να περιλαμβάνονται διατάξεις για συμπληρωματικές εισφορές των εταίρων, μόνον για την κάλυψη ζημιών που είναι βεβαιωμένες στον ισολογισμό. Οι διατάξεις του καταστατικού για συμπληρωματικές εισφορών είναι ισχυρές, μόνον εάν προσδιορίζεται και το μέγεθος αυτών στο καταστατικό. Η απόφαση των εταίρων για καταβολή συμπληρωματικών εισφορών λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία. Οι συμπληρωματικές εισφορές καταβάλλονται από όλους τους εταίρους με το λόγο της συμμετοχής του καθένα, μέσα σε ένα μήνα από την έγγραφη πρόσκληση.

Εάν δεν καταβληθεί από κάποιο εταίρο μέσα στην προκαθορισμένη προθεσμία η συμπληρωματική εισφορά, ο Πρόεδρος των Πρωτοδικών τον αποκλείει από την εταιρεία και εκποιεί την εταιρική του μερίδα. Εκτός των προαιρετικών εισφορών σε είδος που μπορούν να οριστούν στο καταστατικό, μπορεί να οριστεί ακόμη υποχρέωση των εταίρων για παρεπόμενες παροχές όπως παροχή υπηρεσιών, χρήση ακινήτου κ.λπ.

Το εταιρικό μερίδιο ή τα εταιρικά μερίδια κάθε εταίρου αποτελούν την μερίδα συμμετοχής αυτού. Μόνον για ολόκληρη την μερίδα συμμετοχής μπορεί να εκδοθεί έγγραφο από την εταιρεία, το οποίο αποτελεί απόδειξη της εταιρικής ιδιότητας. Στην απόδειξη πρέπει να αναγράφονται με κεφαλαία οι λέξεις «Απόδειξη που δεν έχει τον χαρακτήρα αξιόγραφου». Σε περίπτωση που το εταιρικό μερίδιο περιέλθει εις πολλούς, τότε αυτοί θα πρέπει να υποδείξουν εγγράφως προς την εταιρεία κοινό εκπρόσωπο. Εάν δεν υποδειχθεί ο εκπρόσωπος, τότε οι ανακοινώσεις της εταιρείας σε έναν από τους μεριδιούχους, θεωρείται ότι καλύπτει και τους υπόλοιπους.

Σε περίπτωση εισφορών σε είδος, εάν η αποτίμηση της εισφοράς είναι κατώτερη των τριάντα (30,00) ευρώ ή πολλαπλάσια αυτού του ποσού, συμπληρώνεται μέχρι του ποσού των τριάντα (30,00) ευρώ.

Για παράδειγμα, Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης με εταιρικό κεφάλαιο 60.000,00 ευρώ, διαιρούμενο σε 2.000 εταιρικά μερίδια των 30,00 ευρώ το καθένα ή Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης με εταιρικό κεφάλαιο 60.000,00 ευρώ, διαιρούμενο σε 1.000 εταιρικά μερίδια των 60,00 ευρώ το καθένα.

Το κατώτερο όριο κεφαλαίου στις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης είναι:

- Για εταιρείες που ιδρύονται από 1/1/2002 το ποσό των 4.500,00 ευρώ.

- Το ίδιο όριο ισχύει και για τις μονοπρόσωπες Ε.Π.Ε. που ιδρύονται από 1/1/2002.

Εταιρείες που στις 1/1/2002 είχαν εταιρικό κεφάλαιο μικρότερο των 4.500,00 ευρώ, είναι υποχρεωμένες να αυξήσουν το κεφάλαιο τους μέχρι του ποσού αυτού με μια επιτρεπτή απόκλιση έως μείον 2,5%. Ο χρόνος προσαρμογής ορίζεται μέχρι 30/9/2004. Η ίδια ρύθμιση ισχύει και για τις μονοπρόσωπες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης.

Από 1/1/2002 η αξία της μερίδας συμμετοχής σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (εταιρική μερίδα) δεν μπορεί να οριστεί κατώτερη των 30,00 ευρώ (έναντι των 10.000 δρχ. που ίσχυε μέχρι 31.12.2001) ή πολλαπλασίου του ποσού των 30,00 ευρώ.

Η ίδια ρύθμιση ισχύει και για τις μονοπρόσωπες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης.

Σε περίπτωση εισφοράς σε είδος, εάν η αποτίμηση της εισφοράς είναι κατώτερη των 30,00 ευρώ ή πολλαπλάσια αυτού του ποσού, τότε συμπληρώνεται με ευρώ.

Η απόφαση για μετατροπή και στρογγυλοποίηση της αξίας της εταιρικής μερίδας και των εταιρικών μεριδίων σε ευρώ, λαμβάνεται παρά κάθε αντίθετη διάταξη του καταστατικού της, από τη συνέλευση των εταίρων, με τη συνήθη απαρτία και πλειοψηφία, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 13 του Ν. 3190/1955.

Η μετατροπή και στρογγυλοποίηση της αξίας της εταιρικής μερίδας και των εταιρικών μεριδίων σε ευρώ, γίνεται με αύξηση ή μείωση του εταιρικού κεφαλαίου και τροποποίηση των οικείων άρθρων του καταστατικού της εταιρείας. Σε περίπτωση ανάγκης αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου, αυτό πραγματοποιείται με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών ή την καταβολή μετρητών.

Σε περίπτωση ανάγκης μείωσης του εταιρικού κεφαλαίου, το ποσό που αντιστοιχεί στη μείωση χαρακτηρίζεται από ως αποθεματικό και καταχωρίζεται σε ειδικό αποθεματικό «Διαφορά από μετατροπή εταιρικού κεφαλαίου σε ευρώ» και κεφαλαιοποιείται σε μελλοντική αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου⁷⁵».

⁷⁵ Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks, σελ. 241-245.

7.4.1. ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

«Κάθε μεταβολή στο εταιρικό κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. γίνεται έπειτα από τροποποίηση του καταστατικού και υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας. Το κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. μπορεί να αυξηθεί:

- 1) Με αύξηση του αριθμού των εταιρικών μεριδίων.
- 2) Με αύξηση της ονομαστικής αξίας των εταιρικών μεριδίων. Η νέα αξία της κάθε εταιρικής μερίδας θα πρέπει πάντα να είναι ακέραιο πολλαπλάσιο των 30€
- 3) Με απορρόφηση άλλης εταιρείας.
- 4) Με κεφαλαιοποίηση αποθεματικού.
- 5) Με κεφαλαιοποίηση της πιστωτικής διαφοράς που προκύπτει από αναπροσαρμογή της αξίας περιουσιακών στοιχείων.

Από τις περιπτώσεις αυτές οι τρεις πρώτες είναι πραγματικές, ενώ οι δύο τελευταίες συνιστούν λογιστική αύξηση του κεφαλαίου. Οι περιπτώσεις α, β και γ απεικονίζονται λογιστικά με εγγραφές όμοιες με εκείνες της συστάσεως:

33.03	Εταίροι, λ/καλύψεως αυξήσεως κεφαλαίου
40.06	Εταιρικό κεφάλαιο
XX.XX	Λ/σμοί εισφερομένων στοιχείων
33.03	Εταίροι, λ/καλύψεως αυξήσεως κεφαλαίου

Για την κεφαλαιοποίηση αποθεματικού θα έχουμε:

33.03	Εταίροι, λ/καλύψεως αυξήσεως κεφαλαίου
40.06	Εταιρικό κεφάλαιο
41.05	Έκτακτα αποθεματικά
30.03	Εταίροι, λ/καλύψεως αυξήσεως κεφαλαίου

Σημειώνουμε ότι το τακτικό αποθεματικό, έχοντας σχηματισθεί με ειδικό προορισμό την κάλυψη μελλοντικών ζημιών, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αύξηση κεφαλαίου. Κατά την επικρατέστερη άποψη, η δέσμευση αυτή υφίσταται ακόμα και ως προς το ποσό κατά το οποίο το ύψος του έχει υπερβεί το ελάχιστο όριο που ορίζεται από το νόμο ή το καταστατικό. Η προαιρετική υπέρβαση του ελάχιστου ορίου μπορεί να θεωρηθεί ότι εκφράζει επιθυμία της εταιρείας για περισσότερη εξασφάλιση έναντι ζημιών.

Η κεφαλαιοποίηση των διαφορών αναπροσαρμογής αντιμετωπίζεται όπως και η κεφαλαιοποίηση αποθεματικού⁷⁶».

Στη συνέχεια θα παραθέσουμε ένα παράδειγμα αύξησης εταιρικού κεφαλαίου Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης με έκδοση νέων εταιρικών μεριδίων. Έστω ότι ο Γιώτης Νίκος και ο Παππάς Πέτρος συμμετέχουν ισόποσα σε Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης που έχει κεφάλαιο 30.000,00 € και 1.000 εταιρικά μερίδια των 30,00 € το καθένα. Λόγω επέκτασης των δραστηριοτήτων και έλλειψης κεφαλαίων κίνησης αποφασίστηκε στην γενική συνέλευση των εταίρων η αύξηση του κεφαλαίου κατά 15.000,00 € με την έκδοση 500 νέων εταιρικών μεριδίων που θα αναληφθούν ισομερώς από τους υφισταμένους εταίρους. Η αύξηση θα πραγματοποιηθεί με καταβολή μετρητών.

Πίνακας 15: Κάλυψη εταιρικού κεφαλαίου λόγω αύξησης

ΠΑΡ/ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		15.000,00	
...	33.03	Εταίροι Λογ. Κάλυψης Κεφαλαίου	15.000,00		
	33.03.00	Γιώτης	7.500,00		
	33.03.01	Παππάς	7.500,00		
	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ			15.000,00
	40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	15.000,00		
	40.06.00	Γιώτης	7.500,00		
	40.06.01	Παππάς	7.500,00		
	Κάλυψη εταιρικού κεφαλαίου λόγω αύξησης				

⁷⁶ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 437-438.

Πίνακας 16: Καταβολή εταιρικού κεφαλαίου λόγω αύξησης

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		15.000,00	
	38.00	Ταμείο	15.000,00		
	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			15.000,00
	33.03	Εταίροι, λογ/σμός κάλυψης κεφαλαίου			
	33.03.00	Γιώτης	7.500,00		
	33.03.01	Παππάς	7.500,00		
		Καταβολή εταιρικού κεφαλαίου λόγω αύξησης			

Ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου θα καταβληθεί στο δημόσιο μέσα σε 5 ημέρες από την ημερομηνία σύνταξης του σχετικού εγγράφου για την αύξηση του κεφαλαίου.

Στη συνέχεια θα παραθέσουμε ένα παράδειγμα αύξησης εταιρικού κεφαλαίου Ε.Π.Ε. με αύξηση της ονομαστικής αξίας των παλιών εταιρικών μεριδίων. Έστω ότι ο Γιώτης Νίκος και ο Παππάς Πέτρος συμμετέχουν ισόποσα σε Ε.Π.Ε. που έχει κεφάλαιο 30.000,00 € και 1.000 εταιρικά μερίδια των 30,00 € το καθένα. Λόγω επέκτασης των δραστηριοτήτων και έλλειψης κεφαλαίων κίνησης αποφασίστηκε στην γενική συνέλευση των εταίρων η αύξηση του κεφαλαίου κατά 30.000,00 € με αύξηση της αξίας των μεριδίων από 30,00 € που ήταν σε 60,00 €. Μετά την αύξηση, τα 1.000 μερίδια θα έχουν αξία 60,00 € έκαστο. Η αύξηση θα πραγματοποιηθεί με καταβολή μετρητών από τους υφισταμένους εταίρους ισόποσα.

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		30.000,00	
...	33.03	Εταίροι Λογ. Κάλυψης Κεφαλαίου	30.000,00		
	33.03.00	Γιώτης	15.000,00		
	33.03.01	Παππάς	15.000,00		
	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ			30.000,00
	40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	15.000,00		
	40.06.00	Γιώτης	15.000,00		
	40.06.01	Παππάς	15.000,00		
		Κάλυψη εταιρικού κεφαλαίου λόγω αύξησης			

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		30.000,00	
	38.00	Ταμείο	30.000,00		
	33	ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			30.000,00
	33.03	Εταίροι, λογ/σμός κάλυψης κεφαλαίου	30.000,00		
	33.03.00	Γιώτης	15.000,00		
	33.03.01	Παππάς	15.000,00		
		Καταβολή εταιρικού κεφαλαίου λόγω αύξησης			

7.4.2. ΜΕΙΩΣΗ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

«Η μείωση του εταιρικού κεφαλαίου διακρίνεται σε:

- 1) **Προαιρετική**, που μπορεί να αποβλέπει:
 - i. Στην κάλυψη ζημίας
 - ii. Στο να αποσυρθούν πλεονάζοντα κεφάλαια.
- 2) **Υποχρεωτική**, λόγω:
 - i. Απώλειας του 50% του εταιρικού κεφαλαίου
 - ii. Εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου.

Κατ' αναλογία με τα ισχύοντα στις Α.Ε., η μείωση του εταιρικού κεφαλαίου μπορεί να γίνει:

- 1) με μείωση του αριθμού των εταιρικών μεριδίων,
- 2) με μείωση της ΟΑ των μεριδίων,
- 3) με συνδυασμό των παραπάνω τρόπων.

Σε όλες τις περιπτώσεις μείωσης του εταιρικού κεφαλαίου θα πρέπει το εταιρικό κεφάλαιο που θα απομείνει να μην είναι κατώτερο των δεκαοχτώ χιλιάδων ευρώ (18.000,00 €). Επίσης, όταν η μείωση του εταιρικού κεφαλαίου πραγματοποιείται με μείωση της ΟΑ των μεριδίων, η απομένουσα αξία κάθε μεριδίου δεν θα πρέπει να γίνει μικρότερη των 30,00€

Ως προς την υποχρεωτική μείωση σημειώνουμε τα εξής:

Ο νόμος ορίζει (αρθρ. 45) ότι σε περίπτωση απώλειας του 1/2 του εταιρικού κεφαλαίου, οι διαχειριστές υποχρεώνονται να συγκαλέσουν την Συνέλευση των Εταίρων για να αποφασίσει περί της διαλύσεως της εταιρίας ή περί της μείωσης του εταιρικού κεφαλαίου. Η διατύπωση αυτή του νόμου είναι ασαφής και υποστηρίζεται ότι η διάταξη αυτή πρέπει να εφαρμόζεται εφόσον σε κάποια χρήση θα προκύψει ζημία, είτε προερχόμενη από τη χρήση αυτή, είτε αθροιστικά με ακάλυπτες ζημίες προηγούμενων χρήσεων, που θα είναι μεγαλύτερη του εταιρικού κεφαλαίου, ανεξάρτητα από το αν υπάρχουν ή όχι αποθεματικά κεφάλαια. Υποστηρίζεται όμως και η άποψη, που κατά τη γνώμη μας είναι ορθότερη, ότι θα πρέπει πρώτα να μεταφερθούν σε ελάττωση της ζημίας όσα αποθεματικά μπορούν να

χρησιμοποιηθούν για το σκοπό αυτό και μόνο αν απομείνει ακάλυπτη ζημία μεγαλύτερη από το 1/2 του εταιρικού κεφαλαίου να εφαρμοσθεί η διάταξη.

Σε περίπτωση εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου για σπουδαίο λόγο, η αξία του μεριδίου με την οποία αποζημιώνεται ο εξερχόμενος εταίρος προσδιορίζεται από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών.

Οι λογιστικές εγγραφές μείωσης του εταιρικού κεφαλαίου στις περιπτώσεις συμψηφισμού ζημίας ή επιστροφής στους εταίρους, θα είναι:

40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο
33.07	Δοσοληπτικοί Λογαριασμοί Εταίρων
33.07	<u>Δοσοληπτικοί Λογαριασμοί Εταίρων</u>
42.01	Υπόλοιπο ζημιών χρήσεων εις νέο (για την περίπτωση συμψηφισμού ζημίας) ή
38.00	Ταμείο (για την περίπτωση επιστροφής)

Αν η μείωση του κεφαλαίου γίνεται λόγω αποχωρήσεως εταίρου και ο Πρόεδρος των Πρωτοδικών καθόρισε αξία μεριδίου διαφορετική από την ονομαστική, θα προκύψει μία διαφορά, χρεωστική ή πιστωτική. Το ΕΓΛΣ δεν προσδιορίζει λογαριασμούς για τη διαφορά αυτή. Έχουμε τη γνώμη ότι, αν η διαφορά είναι χρεωστική, μπορεί να θεωρηθεί ως τμήμα της αξίας υπερπροσόδου της επιχειρήσεως και να εμφανισθεί σε χρέωση του λογαριασμού 16.00 «Υπεραξία επιχειρήσεως». Αν π.χ. εξέρχεται ο εταίρος Γ, κάτοχος 100 εταιρικών μεριδίων ονομαστικής αξίας 90,00 € καθένα (δηλαδή αξία εταιρικής μερίδας 9.000,00 €) και καθορισθεί από τον Πρόεδρο αξία μεριδίου 110,00 € θα έχουμε την εγγραφή:

40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	9.000
16.00	Υπεραξία επιχειρήσεως	2.000
33.03	Δοσοληπτικοί λ/σμοί Εταίρων	11.000
33.03.0X	<u>Δοσοληπτικός λ/σμός Εταίρου</u>	

Ο λογαριασμός 16.00 θα αποσβεσθεί όπως ορίζεται για την αξία υπερπροσόδου. Αν η διαφορά είναι πιστωτική, τότε κατά τη γνώμη μας θα πρέπει να εμφανισθεί σε κατάλληλο δημιουργούμενο υπολογαριασμό του 81.01 «Εκτακτα και ανόργανα έσοδα»⁷⁷.

Στη συνέχεια θα παραθέσουμε ένα παράδειγμα μείωσης εταιρικού κεφαλαίου Ε.Π.Ε. με μείωση εταιρικών μεριδίων. Οι Γιώτης Νίκος και Παππάς Πέτρος συμμετέχουν ισόποσα σε Ε.Π.Ε. που έχει κεφάλαιο 60.000,00 και 2.000 εταιρικά μερίδια των 30,00 ευρώ το καθένα. Λόγω πλεονασμού κεφαλαίων αποφασίστηκε στην γενική συνέλευση των εταίρων η μείωση του κεφαλαίου κατά 15.000,00 € με την μείωση των εταιρικών μεριδίων κατά 500 και ισόποσα να αποδοθεί το ποσό στους δύο εταίρους.

Με την μείωση το εταιρικό κεφάλαιο θα ανέρχεται σε 45.000,00 € (1.500 μερίδια των 30,00 € έκαστο).

ΠΑΡ/ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		15.000,00	
....	40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	15.000,00		
	40.06.00	Γιώτης	7.500,00		
	40.06.01	Παππάς	7.500,00		
	53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			15.000,00
	53.16	Εταίροι-αξία μεριδίων λόγω προς απόδοση λόγω μείωσης κεφαλαίου	15.000,00		
	53.16.00	Γιώτης	7.500,00		
	53.16.01	Παππάς	7.500,00		
Μείωση εταιρικού κεφαλαίου					

ΠΑΡ/ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		15.000,00	
...	53.16	Εταίροι-αξία μεριδίων λόγω προς απόδοση λόγω μείωσης κεφαλαίου	15.000,00		
	53.16.00	Γιώτης	7.500,00		
	53.16.01	Παππάς	7.500,00		
	38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ			15.000,00
	38.00	Ταμείο	15.000,00		
Καταβολή αξίας μερίδας συμμετοχής λόγω μείωσης εταιρικού κεφαλαίου					

⁷⁷ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 438-440.

Τώρα θα παραθέσουμε ένα παράδειγμα μείωσης εταιρικού κεφαλαίου Ε.Π.Ε. λόγω ζημιών. Έστω ότι οι Γιώτης Νίκος και Παππάς Πέτρος συμμετέχουν ισόποσα σε Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης που έχει κεφάλαιο 60.000,00 και 2.000 εταιρικά μερίδια των 30,00 € το καθένα. Λόγω συσσωρευμένων ζημιών ποσού 30.000,00 αποφασίστηκε στην γενική συνέλευση των εταίρων η μείωση του κεφαλαίου ισόποσα.

Μετά την μείωση το εταιρικό κεφάλαιο θα ανέρχεται σε 30.000,00 € (1.000 μερίδια των 30,00 € έκαστο).

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ		30.000,00	
....	40.06	Εταιρικό Κεφάλαιο	30.000,00		
	40.06.00	Γιώτης	15.000,00		
	40.06.01	Παππάς	15.000,00		
	53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			30.000,00
	53.16	Εταίροι-αξία μεριδίων λόγω προς απόδοση λόγω μείωσης κεφαλαίου	30.000,00		
	53.16.00	Γιώτης	15.000,00		
	53.16.01	Παππάς	15.000,00		
Μείωση εταιρικού κεφαλαίου λόγω ζημιών					

ΠΑΡ/ ΚΟ	ΚΩΔ. ΛΟΓ/ΣΜΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΜΕΡ. ΠΟΣΑ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Δ.Σ.	53	ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		30.000,00	
...	53.16	Εταίροι-αξία μεριδίων λόγω προς απόδοση λόγω μείωσης κεφαλαίου	30.000,00		
	53.16.00	Γιώτης	15.000,00		
	53.16.01	Παππάς	15.000,00		
	88	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ			30.000,00
	88.98	Ταμείο	15.000,00		
Μερισμός ζημιάς λόγω μείωσης εταιρικού κεφαλαίου					

7.5. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ ΕΤΑΙΡΩΝ

«Το καταστατικό της Ε.Π.Ε. μπορεί να περιλαμβάνει διατάξεις για καταβολή από τους εταίρους συμπληρωματικών εισφορών, πέρα από τα εταιρικά τους μερίδια. Οι εισφορές αυτές δεν αποτελούν εταιρικό κεφάλαιο, χρησιμοποιούνται μόνο για κάλυψη ζημιών οι οποίες βεβαιώθηκαν στον ισολογισμό και το ύψος των πρέπει να προσδιορίζεται στο καταστατικό - διαφορετικά οι σχετικές διατάξεις του είναι ανίσχυρες - και δεν μπορεί να υπερβεί το αρχικό κεφάλαιο. Για να αποφασισθεί η επιβολή της συμπληρωματικής εισφοράς απαιτείται πλειοψηφία του 75% των εταίρων οι οποίοι να εκπροσωπούν ταυτόχρονα το 75% των εταιρικών μεριδίων, καταβάλλονται δε από τους εταίρους μέσα σε ένα μήνα από όταν κληθούν εγγράφως. Η καταβολή δεν μπορεί να γίνει με συμψηφισμό υποχρεώσεως που ενδέχεται να έχει η εταιρία προς τον εταίρο.

Αν ο εταίρος δεν καταβάλει την εισφορά στην μηνιαία προθεσμία, ο Πρόεδρος των Πρωτοδικών, έπειτα από αίτηση της εταιρίας ή του διαχειριστή ή άλλου εταίρου, αποκλείει από την εταιρία αυτόν που δεν κατέβαλε και διατάζει την εκποίηση του εταιρικού μεριδίου του, η οποία γίνεται για λογαριασμό του αποκλειόμενου εταίρου. Αν δηλαδή το προϊόν της εκποίησησεως, μετά την αφαίρεση των σχετικών εξόδων, είναι μεγαλύτερο από την οφειλόμενη εισφορά αποδίδεται στον αποκλειόμενο εταίρο η διαφορά. Αν το προϊόν της εκποίησησεως είναι μικρότερο από την οφειλόμενη εισφορά ο αποκλειόμενος εταίρος είναι υποχρεωμένος να καταβάλει τη διαφορά πλέον έξοδα εκποίησησεως. Εκείνος που απέκτησε τα εταιρικά μερίδια του αποκλεισθέντος δεν υποχρεούται σε καταβολή συμπληρωματικής εισφοράς.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. δεν έχει προβλέψει λογαριασμό για την περίπτωση της συμπληρωματικής εισφοράς. Έχουμε τη γνώμη ότι εφόσον η εισφορά αυτή προορίζεται για την κάλυψη ζημίας που ήδη εμφανίζεται στον ισολογισμό, άρα θα είναι (η ζημία) χρεωμένη στο λογαριασμό 42.01 «Υπόλοιπο ζημιών χρήσεως εις νέο» ή 42.02 «Υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων», ο λογαριασμός ο οποίος θα συγκεντρώσει το ποσό της εισφοράς, θεωρούμενος αντίθετος των παραπάνω, μπορεί να δημιουργηθεί ως δευτεροβάθμιος του 42, έστω 42.90. Επίσης οι λογαριασμοί κάλυψεως της συμπληρωματικής εισφοράς, μη προβλεπόμενοι από το ΕΓΛΣ, θα πρέπει να ανοιχθούν κάτω από τον λογαριασμό 33 «Χρεώστες Διάφοροι». Προτείνουμε τη δυνατότητα χρησιμοποίησεως ενός από τους κενούς δευτεροβαθμίους 32.92

- 33.94, ο οποίος θα πάρει τίτλο «Εταίροι, λ/σμός συμπληρωματικής εισφοράς» και θα αναλύεται σε τριτοβάθμιους κατά εταίρο⁷⁸».

Στη συνέχεια θα παραθέσουμε τις εγγραφές με ένα παράδειγμα. Έστω ότι η «Κ» Ε.Π.Ε. με κεφάλαιο 60.000 € υποδιαιρούμενο σε 1.000 εταιρικά μερίδια ονομαστικής αξίας 60,00 € το καθένα, τα οποία κατέχονται από τους εταίρους Α (500 εταιρικό μερίδιο), Β (300 εταιρικό μερίδιο) και Γ (200 εταιρικό μερίδιο) αποφασίζει την επιβολή συμπληρωματικής εισφοράς ύψους 15.000,00 € για την κάλυψη ισόποσης ζημίας που εμφανίζεται στον ισολογισμό. Η εισφορά αυτή θα κατανεμηθεί στους τρεις εταίρους κατά λόγο της συμμετοχής τους στο εταιρικό κεφάλαιο:

A	$15.000 \times 500/1000 =$	7.500	€
B	$15.000 \times 300/1000 =$	4.500	€
Γ	$15.000 \times 200/1000 =$	3.000	€
		15.000	

33.92	Εταίροι λ/συμπληρώμ.εισφοράς		15.000
33.92.00	Εταίρος Α, λ/συμπλ. εισφοράς	7.500	
33.92.01	Εταίρος Β, λ/συμπλ. εισφοράς	4.500	
33.92.02	Εταίρος Γ, λ/συμπλ.εισφοράς	3.000	
42.90	Συμπληρωματική εισφορά		15.000

38.00	Ταμείο		15.000	
33.92	Εταίροι λ/συμπληρωματικής εισφοράς (Αναλυτικοί λογαριασμοί)			15.000
Καταβολή				

42.90	Συμπληρωματική εισφορά		15.000	
42.02	Υπόλοιπο ζημιών προηγ.χρήσεων			15.000
Κάλυψη ζημίας ισολογισμού				

⁷⁸ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 440-441.

Αν τώρα υποθέσουμε ότι ο εταίρος Γ δεν κατάβαλε την εισφορά του και εκποιήθηκαν τα εταιρικά του μερίδια στον Δ αντί ποσού 13.000,00 €, ενώ πραγματοποιήθηκαν έξοδα εκποίησης 30,00 €, θα έχουμε:

33.92	Εταίροι λ/συμπληρωμ.εισφοράς		15.000	
33.92.00	Εταίρος Α, λ/συμπλ.εισφοράς	7.500		
33.92.01	Εταίρος Β, λ/συμπλ.εισφοράς	4.500		
33.92.02	Εταίρος Γ, λ/συμπλ.εισφοράς	3.000		
42.90	Συμπληρωματική εισφορά			15.000

38.00	Ταμείο		12.000	
33.92	Εταίροι λ/συμπληρωμ.εισφοράς			12.000
33.92.00	Εταίρος Α, λ/συμπλ.εισφοράς	7.500		
33.92.01	Εταίρος Β, λ/συμπλ.εισφοράς	4.500		

33.07	Δοσοληπτικοί λ/σμοί Εταίρων		30	
33.07.02	Εταίρος Γ, δοσοληπτικός λογ/σμός			
38.00	Ταμείο			30
<i>Έξοδα εκποίησης εταιρικών του μεριδίων</i>				

38.00	Ταμείο		13.000	
33.92	Εταίροι λ/συμπλήρ. Εισφορών			3.000
33.92.02	Εταίρος Γ, λ/συμπλ.εισφοράς			
33.07	Δοσοληπτικοί λ/σμοί Εταίρων			10.000
33.07.02	Εταίρος Γ, δοσοληπτικός λογ/σμός			
<i>Εκποίηση εταιρικών μεριδίων Γ</i>				

33.07	Δοσοληπτικοί λογ/σμοί Εταίρων		9.970	
33.07.02	Εταίρος Γ, δοσοληπτικός λογ/σμός			
38.00	Ταμείο			9.970
<i>Καταβολή υπέρ Γ</i>				

40.06	Εταιρικό κεφάλαιο		12.000	
40.06.02	Εταρική μερίδα Γ			
40.06	Εταιρικό κεφάλαιο			12.000
40.06.03	Εταρική μερίδα Δ			
<i>Μεταβολή στα πρόσωπα των εταίρων</i>				

42.90	Συμπληρωματική εισφορά		15.000	
42.02	Υπόλοιπο ζημιών προηγ. χρήσεων			15.000
<i>Κάλυψη ζημίας ισολογισμού</i>				

7.6. Η ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε.

«Με το Προεδρικό διάταγμα 279/1993 προστέθηκε στον Νόμο 3190/1955 το άρθρο 43α σύμφωνα με το οποίο μπορεί να συσταθεί Ε.Π.Ε. από ένα μόνο πρόσωπο ή να καταστεί μονοπρόσωπη υφιστάμενη Ε.Π.Ε., προφανώς στην περίπτωση όπου όλα τα εταιρικά μερίδια συγκεντρωθούν στα χέρια ενός προσώπου, γεγονός που παλαιότερα οδηγούσε στη λύση της εταιρίας. Στην επωνυμία της εταιρίας θα πρέπει να περιλαμβάνεται, χωρίς συντομογραφίες, η φράση «Μονοπρόσωπη Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης⁷⁹».

«Ο μοναδικός αυτός εταίρος ασκεί όλες τις εξουσίες της συνέλευσης εταίρων, οι αποφάσεις του όμως πρέπει να καταγράφονται σε πρακτικό που προσυπογράφεται την ίδια ημέρα από παριστάμενο συμβολαιογράφο της έδρας της εταιρίας.

Φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να είναι μοναδικός εταίρος σε περισσότερες από μια Ε.Π.Ε. Επίσης δεν μπορεί μια Ε.Π.Ε. να έχει ως μοναδικό εταίρο άλλη μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε.

Συμβάσεις συναπτόμενες μεταξύ του μοναδικού εταίρου και της εταιρίας την οποία εκπροσωπεί εγγράφονται σε πρακτικά ή καταρτίζονται γραπτώς.

Γενικά, η μονοπρόσωπη εταιρία θέτει ορισμένα νομικής φύσεως προβλήματα τα οποία μελετώνται από το εταιρικό δίκαιο, αλλά δεν έχουν επίδραση στη λογιστική της, η οποία τηρείται κατά τα γνωστά⁸⁰».

«Σε περίπτωση απώλειας του μισού ($\frac{1}{2}$) εταιρικού κεφαλαίου, οι διαχειριστές υποχρεώνονται να συγκαλέσουν την συνέλευση των εταίρων για να αποφασίσει για τη διάλυση της εταιρείας ή για την μείωση του εταιρικού κεφαλαίου, σε ποσοστό όχι μικρότερο του οριζόμενου από το νόμο ως ελάχιστου κεφαλαίου.

Εάν η συνέλευση δεν συγκληθεί εντός ευλόγου χρόνου ή εάν δεν παρθεί απόφαση, κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο τη διάλυση της εταιρείας⁸¹».

⁷⁹ Προεδρικό διάταγμα 279/1993.

⁸⁰ Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 450.

⁸¹ Νόμος 3190/1950, άρθρο 47.

7.7. Η ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΚΑΤΑ ΜΕΤΟΧΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

«Η Ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία προβλέπεται, στο εταιρικό δίκαιο της χώρας μας, από το άρθρο 30 του Βασιλικού Διατάγματος 16.7.1910 «Περί αναδημοσιεύσεως του κειμένου του Εμπορικού Νόμου». Πρόσφατα, με την προσαρμογή της περί εταιριών νομοθεσίας μας προς τις οδηγίες της Ε.Ο.Κ. σημαντικά θέματα της εταιρίας αυτής όπως οι διατυπώσεις δημοσιότητας, ο καθορισμός των στοιχείων που υπόκεινται σε δημοσιότητα, ο τύπος των οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμού, αποτελεσμάτων, πίνακα διανομής κερδών, προσαρτήματος) και ο έλεγχός τους, οι εξουσίες των διαχειριστών, η εκκαθάριση, ρυθμίζονται κατά τρόπο ανάλογο με τα ισχύοντα για την Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης και το γεγονός αυτό αμβλύνει αισθητά τον προσωπικό της χαρακτήρα, ο οποίος, παρά ταύτα, εξακολουθεί να είναι αποφασιστικός λόγω της παρουσίας ομορρυθμων εταίρων.

Χαρακτηριστικό της ετερόρρυθμης κατά μετοχές εταιρίας είναι ότι για το τμήμα του κεφαλαίου που εισφέρεται από τους ετερόρρυθμους εταίρους εκδίδονται και παραδίδονται σε αυτούς ονομαστικές μετοχές οι οποίες αποτελούν τίτλους ελεύθερα μεταβιβάσιμους σε τρίτα πρόσωπα, χωρίς αυτή η μεταβολή στα πρόσωπα των ετερόρρυθμων εταίρων να επιφέρει λύση της εταιρίας.

Από λογιστικής απόψεως, πέρα από το ότι κάθε μεταβίβαση μετοχών των ετερόρρυθμων εταίρων πρέπει να απεικονίζεται με μεταφορά από την κεφαλαιακή μερίδα του παλαιού εταίρου-μετόχου στην κεφαλαιακή μερίδα του νέου, ισχύουν όσα έχουν λεχθεί για τις απλές Ε.Ε. εφόσον αυτά δεν έρχονται σε αντίθεση με τις τελευταίες τροποποιήσεις.

Ο θεσμός της ετερόρρυθμης κατά μετοχές εταιρίας δεν βρήκε μεγάλη εφαρμογή στην Ελλάδα, όπου οι εταιρίες που λειτουργούν με τη μορφή αυτή ανέρχονται μόνο σε μερικές δεκάδες⁸²».

Τα γενικά χαρακτηριστικά της «κατά μετοχές» ετερόρρυθμης εταιρίας είναι:

- 1) Συνιστάται με ιδιωτικό έγγραφο, και όχι με δημόσιο έγγραφο, και γενικά εκλείπει η εποπτεία της διοίκησης, όπως συμβαίνει με τις Ανώνυμες εταιρίες.
- 2) Η επωνυμία της διέπεται από την ίδια με αυτή των απλών ετερορρυθμων εταιριών.

⁸² Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης, σελ. 450-451.

- 3) Τα μερίδια των ετερορρυθμων εταιρων ενσωματώνονται σε ονομαστικές μετοχές.
- 4) Οι μετοχές (μερίδια ετερορρυθμων) μεταβιβάζονται ελεύθερα χωρίς να απαιτείται συναίνεση των λοιπών εταιρων.
- 5) Μεταβολές στο πρόσωπο των ετερορρυθμων εταιρων (θάνατος, απαγόρευση, πτώχευση) δεν επιφέρει λύση της εταιρίας, οι δε εταίροι δεν έχουν το δικαίωμα της καταγγελίας.
- 6) Το καταστατικό της εταιρίας μπορεί να περιλαμβάνει διατάξεις για την συγκρότηση Γενικών Συνελεύσεων των μετόχων.
- 7) Οι ετερόρρυθμοι εταίροι της «κατά μετοχές» ετερορρυθμου εταιρίας, αποκλείονται όχι μόνο από την διοίκηση αλλά και από την εκκαθάριση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το σύγχρονο εμπόριο διενεργείται, εκτός από μεμονωμένα άτομα και από ενώσεις προσώπων ή κεφαλαίων που έχουν περιβληθεί το νομικό τύπο της εταιρείας. Η έννοια της εταιρείας είναι ευρύτατη. Ο σκοπός της μπορεί να είναι είτε οικονομικός, είτε επαγγελματικός, είτε ιδεολογικός είτε ακόμα και εκπολιτιστικός. Η επιλογή όμως του κατάλληλου εταιρικού τύπου εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως τις προθέσεις των εταίρων, τη διάρκεια, τον σκοπό που μπορεί να επιδιώξουν, την ύπαρξη ή όχι αμοιβαίας εμπιστοσύνης, τις ιδιαιτερότητες του έργου που πρόκειται να αναληφθεί αλλά και τους περιορισμούς που τίθενται από την νομοθεσία. Έτσι οι εταίροι επιλέγουν αυτή τη μορφή της εταιρείας που θα τους εξυπηρετήσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους.

Εάν το έργο απαιτεί συγκέντρωση μεγάλου ύψους κεφαλαίου και παρουσιάζει υψηλό βαθμό επικινδυνότητας συνήθως κατευθύνονται στην σύσταση κεφαλαιουχικών εταιρειών κυρίως Α.Ε. λόγω των δυνατοτήτων συγκέντρωσης κεφαλαίων που παρουσιάζουν και της ύπαρξης περιορισμένης ευθύνης για τους εταίρους.

Σε περίπτωση που δεν απαιτείται συγκέντρωση σημαντικού ύψους κεφαλαίων και έχει μεγάλη σημασία η προσωπική συμβολή των μελών κρίνεται πολλές φορές σκόπιμο να συσταθεί εταιρεία που ανήκει στις προσωπικές π.χ. Ο.Ε. με την προϋπόθεση ότι υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ των μελών της εταιρείας λόγω του είδους της ευθύνης των ομόρρυθμων εταίρων.

Οι προσωπικές εταιρείες παρουσιάζουν πολλά πλεονεκτήματα όπως το ότι η σύστασή τους γίνεται εύκολα με την σύνταξη ενός ιδιωτικού συμφωνητικού και την κατάθεσή του στο Πρωτοδικείο της έδρας. Επίσης δίνεται η δυνατότητα στον εταίρο να έχει άμεση συμμετοχή στη διοίκηση και τη διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων. Επιπλέον του δίνεται η δυνατότητα να λαμβάνει αυτοπρόσωπα γνώση για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων, να εξετάζει τα βιβλία και τα έγγραφα της εταιρείας ανεξάρτητα από το ποσοστό συμμετοχής του στο κεφάλαιο. Ένα ακόμα πλεονέκτημα είναι ότι τους παρέχεται το δικαίωμα απολήψεων κατά χρονικά διαστήματα έναντι των κερδών για τη συντήρηση του εταίρου και της οικογένειάς του.

Οι κεφαλαιουχικές εταιρείες έχουν διαφορετικά πλεονεκτήματα από τις προσωπικές, εξίσου όμως σημαντικά, όπως το ότι υπάρχει περιορισμένη ευθύνη για τα μέλη της εταιρείας

μέχρι του ποσού το οποίο δεσμεύτηκαν να εισφέρουν και δεν απαιτείται η ύπαρξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών. Δίνεται επίσης η δυνατότητα ανάληψης εκτέλεσης μεγάλων έργων ή δράσης που παρουσιάζει υψηλό ρίσκο. Το κεφάλαιο διαιρείται σε μικρές μερίδες και είναι δυνατή η συμμετοχή ακόμη και προσώπων που δεν διαθέτουν σημαντικό κεφάλαιο. Επίσης υπάρχει η δυνατότητα συγκέντρωσης μεγάλου κεφαλαίου λόγω της περιορισμένης ευθύνης των εταίρων που σε αντίθετη περίπτωση θα ήταν δύσκολο ή αδύνατο να συγκεντρωθεί. Ένα ακόμα πλεονέκτημα είναι ότι υπάρχει η ευχέρεια εύκολης αποδέσμευσης από το κεφάλαιο λόγω του γεγονότος ότι η ιδιότητα του μετόχου και η μερίδα ενσωματώνεται σε τίτλους που είναι εμπορεύσιμοι και εύκολα μεταβιβάσιμοι. Επειδή είναι δυνατή η συγκέντρωση μεγάλου κεφαλαίου απασχολούνται εξειδικευμένα στελέχη και κατ' αυτόν τον τρόπο αυξάνονται τα κεφάλαια μέσω του εξορθολογισμού των αποφάσεων. Με τον θάνατο ή με αποχώρηση μέλους από την εταιρεία δεν επηρεάζεται η ύπαρξη του νομικού προσώπου. Ένα τελευταίο πλεονέκτημα, μα καθόλου ευκαταφρόνητο είναι ότι υπάρχει η δυνατότητα άντλησης κεφαλαίων μέσω του χρηματιστηρίου (εισαγωγή στο χρηματιστήριο).

Αν και υπάρχουν τόσα πλεονεκτήματα δεν λείπουν και τα μειονεκτήματα από τις προσωπικές εταιρείες, τα οποία συνίσταται στο ότι υπάρχει ευθύνη για τα ομόρρυθμα μέλη απεριόριστη και εις ολόκληρον. Επίσης είναι δύσκολο να συγκεντρωθεί τόσο μεγάλο κεφάλαιο λόγω των συνεπειών του είδους της ευθύνης των εταίρων και δεν είναι εύκολη η αποδέσμευση από τη συμμετοχή στο κεφάλαιο όπως στην περίπτωση της Α.Ε.

Όμως και οι κεφαλαιουχικές εταιρείες παρουσιάζουν και αυτές μειονεκτήματα όπως το ότι ο μέτοχος μπορεί να μην έχει τη δυνατότητα, λόγω του μικρού ποσοστού που κατέχει, να λαμβάνει μέρος στη διοίκηση και να έχει έτσι την απαραίτητη πληροφόρηση για την πορεία της εταιρείας. Ούτε μπορεί να ασκεί κάποιας μορφής έλεγχο στην εταιρεία λόγω της εφαρμογής της αρχής της πλειοψηφίας (για τον μικρομέτοχο). Επιπλέον υπάρχει υψηλό κόστος παρακολούθησης και διαχείρισης και υψηλότερη φορολογία από ότι στις προσωπικές εταιρείες.

Συγκριτικά τώρα με την κάθε μορφή εταιρείας ξεχωριστά, αυτό που θα λέγαμε, κλείνοντας την παρούσα πτυχιακή, είναι ότι νομική προσωπικότητα έχουν οι εταιρείες Ο.Ε., η Ε.Ε., η Α.Ε. και η Ε.Π.Ε. και η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία, ενώ στερείται νομικής προσωπικότητας η αφανής ή συμμετοχική εταιρεία.

Η νομική προσωπικότητα της Ο.Ε. αρχίζει με την κατά το νόμο δημοσίευση του καταστατικού της στα ειδικά βιβλία του αρμόδιου Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρείας.

Αντίθετα, η Ε.Ε. δεν χρειάζεται συμβολαιογραφικό έγγραφο για την κατάρτισή της, αντιθέτως αρκεί ένα ιδιωτικό συμφωνητικό. Τα πράγματα όμως διαφοροποιούνται όσο αναφορά την Α.Ε., που για τη σύστασή της απαιτούνται αυστηροί όροι δημοσιότητας, δηλαδή συμβολαιογραφικό έγγραφο, έγκριση της εποπτεύουσας αρχής (νομάρχη) και δημοσίευση του καταστατικού της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Αλλά και σ' ολόκληρη τη διάρκεια της ζωής της, η δημοσιότητα είναι απαραίτητη. Για την Ε.Π.Ε. η δημοσιότητα περιλαμβάνει δυο χωριστές ενέργειες: α) στο πρωτοδικείο που υποβάλλεται ένα καταστατικό-συστατικό έγγραφο- για να καταχωρηθεί η εταιρεία στα βιβλία των εταιρειών και β) στην εφημερίδα της κυβερνήσεως. Η κατά μετοχές ετερόρρυθμη εταιρεία συνιστάται με ιδιωτικό έγγραφο, και όχι με δημόσιο έγγραφο, και γενικά εκλείπει η εποπτεία της διοίκησης, όπως συμβαίνει με τις Ανώνυμες εταιρίες. Τέλος η αφανής ή συμμετοχική εταιρία δεν υποβάλλεται σε διατυπώσεις δημοσιότητας, όπως τα άλλα είδη των εμπορικών εταιριών.

Η Ο.Ε. συστήνεται από δύο ή περισσότερα άτομα τα οποία ευθύνονται α) προσωπικά, με την έννοια ότι ο εταίρος έχει ευθύνη πρωτοφειλέτη και όχι εγγυητή για τις υποχρεώσεις της εταιρείας, β) απεριόριστα, με το σύνολο της περιουσίας του και όχι μέχρι ορισμένο ποσό και γ) απεριόριστα «εις ολόκληρον», για το σύνολο της υποχρέωσης έναντι αυτού που έχει απαίτηση από την εταιρεία και όχι σε ποσοστό. Δηλαδή ο εταίρος ευθύνεται έναντι των τρίτων άμεσα για τα χρέη της εταιρείας και όχι έμμεσα (δηλ. απέναντι στην εταιρεία). Ο τρίτος μπορεί να στραφεί, εφόσον το επιθυμεί, κατά των εταίρων χωρίς να έχει προηγηθεί αγωγή εναντίον της εταιρείας. Παραγραφή της ευθύνης των εταίρων για χρέη της εταιρείας δεν γίνεται με τη λύση της εταιρείας, η δε ευθύνη του εταίρου συνεχίζεται και μετά την αποχώρησή του για υποχρεώσεις που γεννήθηκαν όταν ακόμη συμμετείχε. Επιπλέον κάθε νέος ομόρρυθμος εταίρος, που εισέρχεται σε προσωπική εταιρεία, ευθύνεται για όλα τα χρέη αυτής, ασχέτως αν αυτά δημιουργήθηκαν πριν ή μετά την είσοδό του στην εταιρεία.

Στην Ε.Ε. έχουμε μια διαφορά. Εδώ υπάρχουν ομόρρυθμοι και ετερόρρυθμοι εταίροι. Οι ομόρρυθμοι που είναι δύο ή περισσότεροι ευθύνονται προσωπικά, απεριόριστα και στο ολόκληρο για τα εταιρικά χρέη με την ατομική τους περιουσία και για ολόκληρο το εταιρικό χρέος. Αντίθετα οι ετερόρρυθμοι που είναι ένας ή περισσότεροι, ευθύνονται περιορισμένα και μάλιστα μέχρι το ποσό της εισφοράς που κατέβαλαν ή οφείλουν να καταβάλουν στην εταιρία. Η ύπαρξη εταίρων που ευθύνονται περιορισμένα είναι ένα στοιχείο που προσεγγίζει την ετερόρρυθμη με τις κεφαλαιουχικές εταιρίες, στις οποίες οι μέτοχοι ευθύνονται μόνο μέχρι του ποσού της εισφοράς τους που έχουν μπει σε αυτήν.

Για την ίδρυση λοιπόν μιας Α.Ε. είναι απαραίτητη η συμμετοχή δύο ιδρυτών - φυσικών ή νομικών προσώπων που πρέπει να έχουν συγκεντρώσει το κατώτατο όριο μετοχικού κεφαλαίου των 60.000 ευρώ, καθόσον είναι κεφαλαιουχική εταιρεία, και το κεφάλαιό της είναι διαιρεμένο σε μετοχές. Οι μετοχές είναι αξιόγραφα που μπορούν να μεταβιβασθούν εύκολα. Διακρίνονται σε ανώνυμες, που μεταβιβάζονται όπως κάθε κινητό πράγμα και σε ονομαστικές που απαιτείται επιπλέον εγγραφή στα βιβλία της εταιρείας, στηριζόμενη σε γραπτή συμφωνία μεταβίβασης της κυριότητας. Ως συνέπεια αυτής της εύκολης μεταβίβασης των μετοχών είναι ότι μετά την ίδρυση της Α.Ε. μπορεί να αλλάξουν μερικοί ή και όλοι οι μέτοχοι και έτσι μετά την ίδρυση της Α.Ε. οι μετοχές μπορούν να περιέλθουν στα χέρια ενός μόνο προσώπου. Γίνεται λοιπόν σαφές ότι η ιδιότητα του μετόχου μεταβιβάζεται με τη μεταβίβαση του τίτλου της μετοχής.

Η Α.Ε. λόγω της σοβαρότητάς της (μεγάλα κεφάλαια, πλήρες λογιστήριο, δημοσιότητα κ.λπ.) παρέχει πλεονεκτήματα που καμιά άλλη μορφή επιχειρήσεως δεν μπορεί να εξασφαλίσει. Στις αρχές, τις τράπεζες και την αγορά γενικώς αντιμετωπίζεται με μεγαλύτερη εμπιστοσύνη. Σ' αυτό συντελεί και ο εύκολος τρόπος μεταβίβασης των μετοχών, που μπορούν να δοθούν ως ενέχυρο για εξασφάλιση μιας συναλλαγής ή και να μετεβιβασθούν για να επιτευχθεί η είσοδος νέων προσώπων στην εταιρεία.

Στον αντίποδα όλων αυτών των τύπων εταιρειών βρίσκεται η αφανής ή συμμετοχική εταιρεία, στην οποία μετέχουν δύο ή περισσότερα πρόσωπα, είτε φυσικά είτε νομικά. Το χαρακτηριστικό της γνώρισμα είναι ότι παραμένει αφανής απέναντι στους τρίτους. Ένας μόνο συνέταιρος (εμφανής εταίρος) μετά από εξουσιοδότηση των άλλων συναλλάσσεται με τους τρίτους με το δικό του όνομα και όχι ως εκπρόσωπος της εταιρείας ή των άλλων εταίρων, που παραμένουν αφανείς απέναντι στους τρίτους. Δεν υποβάλλεται σε διατυπώσεις δημοσιότητας, όπως τα άλλα είδη των εμπορικών εταιριών και δεν έχει την εμπορική ιδιότητα λόγω του γεγονότος ότι στερείται νομικής προσωπικότητας και κατά συνέπεια δεν έχει περιουσία, επωνυμία, κατοικία, ιθαγένεια. Οι εισφορές των συμμετόχων για την πραγματοποίηση του εταιρικού σκοπού δεν αποτελούν εταιρικό κεφάλαιο. Επιπλέον τα μέλη της Αστικής Εταιρείας δεν έχουν προσωπική ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας τα οποία βαρύνουν αποκλειστικά το νομικό πρόσωπο και αυτό αποτελεί ένα σημαντικό πλεονέκτημα έναντι των προσωπικών εταιρειών. Σε ότι αφορά όμως τα πρόστιμα του Κ.Β.Σ. αυτά επιβάλλονται σε βάρος των εταιρειών κοινοποιούνται στα μέλη τους και κάθε μέλος ευθύνεται απεριόριστα και στο σύνολο για τα πρόστιμα αυτά.

Αναφορικά δε με το κεφάλαιο, για τη σύσταση της Ο.Ε. δεν προβλέπεται κατώτατο όριο κεφαλαίου. Το κεφάλαιο της εταιρίας μπορεί να αυξάνεται οποτεδήποτε, χωρίς να υπάρχει κανένα περιοριστικό ανώτατο όριο, μετά από σχετική απόφαση των εταίρων. Επειδή όμως η αύξηση του κεφαλαίου αποτελεί τροποποίηση του καταστατικού, η εν λόγω πράξη πρέπει είτε να συνταχθεί με ιδιωτικό συμφωνητικό, είτε με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Στη διάρκεια της ζωής της Ε.Ε. είναι πιθανό να υπάρξουν μεταβολές στο εταιρικό κεφάλαιο. Επίσης είναι προφανές ότι δημιουργούνται δοσοληπτικές σχέσεις με τα μέλη της και οι οποίες αφορούν αναλήψεις χρημάτων, λήψη ή χορήγηση δανείων ή πληρωμές για λογαριασμό της εταιρείας από τους εταίρους κ.ά. Ο τρόπος αντιμετώπισης όλων αυτών των περιπτώσεων είναι ίδιος με αυτός της Ο.Ε.

Η αύξηση λοιπόν του εταιρικού κεφαλαίου της Ο.Ε. και της Ε.Ε. διενεργείται:

- 1) «Με νέα εισφορά των εταίρων.
- 2) Με κεφαλοποίηση αποθεματικών ή κερδών προηγούμενων χρήσεων που δεν είχαν διανεμηθεί.
- 3) Με κεφαλοποίηση περιουσιακών προσαυξήσεων που προέρχονται από οποιαδήποτε αιτία (π.χ. δωρεές, αναπροσαρμογές ισολογισμού).
- 4) Με την είσοδο νέων εταίρων, καθώς και με απορρόφηση άλλης εταιρείας.
- 5) Με κεφαλοποίηση υποχρεώσεων της εταιρείας προς τρίτους.

Όσο αναφορά δε την Α.Ε., η αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου αποφασίζεται από καταστατική Γενική Συνέλευση η οποία συνεδριάζει έγκυρα με αυξημένη απαρτία και αποφασίζει με αυξημένη πλειοψηφία, εκτός αν πρόκειται για αύξηση προβλεπόμενη από το καταστατικό, οπότε αρκούν η συνηθισμένη απαρτία και απόλυτη πλειοψηφία των παρισταμένων κεφαλαίων.

Αυτή η αύξηση διακρίνεται σε ουσιαστική, όταν θα γίνει με εισφορές των μετόχων οι οποίες θα αποτελέσουν για την Α.Ε. εισροή αγοραστικής δυνάμεως και τυπική όταν πρόκειται να χαρακτηρισθούν ως μετοχικό κεφάλαιο τμήματα του ιδίου κεφαλαίου όπως αποθεματικά, διαφορά της υπέρ το άρτιο εκδόσεως κ.λπ. ή όταν αναπροσαρμόζεται η αξία περιουσιακών στοιχείων και κεφαλαιοποιείται η διαφορά προσαρμογής.

Επίσης η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να γίνει είτε προαιρετικά, λόγω επέκτασης π.χ. της επιχειρηματικής δράσης και της ανάγκης αυτοχρηματοδότησης των απαραίτητων κεφαλαίων, ή εισόδου νέων μετόχων, είτε υποχρεωτικά, όταν π.χ. το σύνολο

των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας γίνει κατώτερο από το μισό και η εταιρεία λύεται ή προβαίνει σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου.

Αναφορικά δε με την μείωση του Μετοχικού Κεφαλαίου λόγω της ιδιαίτερης σημασίας που παρουσιάζει ως προς τη διασφάλιση των δανειστών της εταιρίας, υπόκειται σε αυστηρότερες διατυπώσεις από την αύξηση. Έτσι δεν αρκεί η λήψη της σχετικής αποφάσεως από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων να ληφθεί με πλειοψηφία των 2/3 των ψήφων που εκπροσωπούνται στη συνέλευση, της οποίας η απαρτία είναι αυξημένη, αλλά πρέπει επί πλέον η πρόσκληση για τη σύγκληση της Γενικής Συνελεύσεως καθώς και η απόφασή της για τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου να ορίζει, με ποινή ακυρότητας, το σκοπό της μειώσεως καθώς και τον τρόπο πραγματοποιήσεώς της. Επίσης η απόφαση να συνοδεύεται από έκθεση Ορκωτών Ελεγκτών στην οποία να βεβαιώνεται η ικανότητα της εταιρείας να ικανοποιήσει τους δανειστές της. Ο αρμόδιος Νομάρχης δεν εγκρίνει την απόφαση για μείωση αν, βασιζόμενος στην έκθεση αυτή, κρίνει ότι μετά από τη μείωση δεν απομένουν αρκετές εγγυήσεις για την ικανοποίηση των δανειστών.

Η μείωση του κεφαλαίου διακρίνεται σε υποχρεωτική και εκούσια και η Α.Ε. καταφεύγει στη μείωση λόγω συσσωρευμένων ζημιών και επιπλέον γιατί υπάρχει πλεονάζων μετοχικό κεφάλαιο. Σε αυτή την περίπτωση γίνεται μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών, μείωση του αριθμού των μετοχών και αγορά μετοχών και ακύρωσή τους.

Οι αιτίες που οδηγούν στη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου της Ο.Ε. είναι η αποχώρηση ενός εταίρου με ταυτόχρονη ανάληψη της εισφοράς του. Επιπλέον το γεγονός ότι το κεφάλαιο περισσεύει και δεν χρειάζεται ένα μέρος του (κεφάλαιο που αργεί) λόγω λανθασμένης εκτίμησης κατά την αρχική εισφορά ή λόγω περιορισμού δραστηριοτήτων από πλευράς όγκου ή αντικειμένων. Μία ακόμα αιτία της μείωσης του μετοχικού της κεφαλαίου είναι η επιδίωξη εξάλειψης ζημιών που έχουν εμφανιστεί, στις οικονομικές καταστάσεις, χωρίς την ταυτόχρονη εισφορά κεφαλαίου. Στόχοι στην περίπτωση αυτή είναι η βελτίωση της πιστοληπτικής της ικανότητας και δημιουργία καλύτερης εικόνας της επιχείρησης στην αγορά.

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι το απεριόριστο της ευθύνης των ομορρυθμών εταίρων στις προσωπικές εταιρίες, καθώς και η εξάρτηση της τύχης των επιχειρήσεων που έχουν περιβληθεί τύπο Ο.Ε. ή Ε.Ε. από τα πρόσωπα των εταίρων, αποτελούν σοβαρά αντικίνητρα για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας σε περιπτώσεις που η εταιρία προβλέπεται να έχει διαστάσεις οι οποίες θα ξεπερνούν αισθητά το μικρό μέγεθος. Δημιουργήθηκε έτσι η

ανάγκη για έναν τύπο εταιρίας που να προσφέρεται σε μεσαίες κυρίως επιχειρήσεις για τις οποίες τόσο η μορφή της προσωπικής εταιρείας όσο και της κεφαλαιουχικής (Α.Ε.) παρουσιάζουν σοβαρά μειονεκτήματα. Και εννοούμε ότι ο τύπος της Α.Ε. μπορεί να μην είναι ο ενδεδειγμένος, όχι τόσο επειδή το ελάχιστο όριο κεφαλαίου που επιβάλλει ο νόμος είναι κατά πολύ υψηλότερο από εκείνο των προσωπικών εταιριών, όσο κυρίως επειδή η Α.Ε. έχει δομή προσανατολισμένη στην εξυπηρέτηση των μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων και υπόκειται σε έντονο κρατικό έλεγχο και εποπτεία που αποβλέπουν στην προστασία των πιστωτών και των μετόχων της μειοψηφίας.

Δημιουργήθηκε λοιπόν η ανάγκη ένας ενδιάμεσος τύπος εταιρίας που να μπορεί να παρεμβληθεί μεταξύ προσωπικών και Α.Ε., η Ε.Π.Ε. στην οποία αμβλύνεται χωρίς όμως και να εξαφανίζεται, το προσωπικό στοιχείο, ενώ ταυτόχρονα ο κεφαλαιουχικός χαρακτήρας δεν είναι ιδιαίτερα έντονος.

Το εταιρικό κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τεσσεράμισι χιλιάδων ευρώ (4.500,00 €) ολοσχερώς καταβεβλημένο κατά την κατάρτιση της εταιρικής σύμβασης. Επίσης δεν υπάρχει η δυνατότητα κάλυψης και μετέπειτα καταβολής του κεφαλαίου εντός δύο μηνών όπως στις ανώνυμες εταιρείες. Το κεφάλαιο διαιρείται σε ισόποσα τμήματα, τα εταιρικά μερίδια. Κάθε εταίρος μπορεί να κατέχει ένα ή και περισσότερα εταιρικά μερίδια, τα οποία αποτελούν την μερίδα συμμετοχής του στην εταιρεία.

Τα εταιρικά μερίδια του εταίρου πρέπει να οριστούν τουλάχιστον στο ποσό των τριάντα (30,00) ευρώ ή πολλαπλάσιο του ποσού αυτού. Τα εταιρικά μερίδια δεν μπορούν να παρασταθούν με μετοχές. Επιπλέον δεν επιτρέπεται καμία μεταβολή (αύξηση ή μείωση), του ποσού του εταιρικού κεφαλαίου. Η μεταβολή του κεφαλαίου είναι δυνατή, μόνο αφού προηγηθεί η τροποποίηση του καταστατικού, η οποία πρέπει να γίνει με τους τύπους που προβλέπει ο νόμος και να υποβληθεί στις απαραίτητες διατυπώσεις Δημοσιότητας. Η σκοπιμότητα του περιορισμού αυτού έχει να κάνει με την προστασία των τρίτων (πιστωτών) που συναλλάσσονται με την εταιρεία. Η μείωση του εταιρικού κεφαλαίου είναι είτε προαιρετική, που αποβλέπει στην κάλυψη ζημίας και στο να αποσυρθούν τα πλεονάζοντα κεφάλαια, είτε υποχρεωτική λόγω απώλειας του 50% του εταιρικού κεφαλαίου ή εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου. Αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί με μείωση του αριθμού των εταιρικών μεριδίων, με μείωση της ΟΑ των μεριδίων και με συνδυασμό των παραπάνω τρόπων.

Ο τύπος της εταιρείας που θα διαλέξει κάποιος είναι πολύ σημαντικό θέμα για την επιχείρησή του. Αυτό που εμείς μπορούμε να επισημάνουμε είναι ότι οι περισσότερες ελληνικές εταιρείες έχουν τη μορφή της Ο.Ε. και της Α.Ε. Από οικονομική άποψη, η Ο.Ε. είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη, κυρίως στον τομέα των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, δια δύο βασικούς λόγους. Ο πρώτος είναι ότι δεν απαιτείται από το νόμο ελάχιστο ύψος κεφαλαίου για τη σύσταση της εταιρίας, ενώ από την άλλη πλευρά μπορεί να γίνει κάποιος εταίρος συνεισφέροντας μόνο την προσωπική του εργασία. Αυτό είναι αδύνατο στις καθαρά κεφαλαιουχικές εταιρείες, όπου απαιτείται εισφορά υλικού κεφαλαίου. Από την άλλη μεριά, για να αναπτυχθεί μια ανώνυμη εταιρεία απαιτείται συγκέντρωση κεφαλαίων σημαντικού ύψους, που περιορίζουν όμως τον κίνδυνο για την εταιρεία. Επιπλέον δίνει στον εταίρο ευχέρεια να μεταβιβάσει την ιδιότητά του ως κεφαλαιούχου-εταίρου (μετόχου), και έτσι αυτός μπορεί εύκολα να αποδεσμεύει τα κεφάλαιά του από μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Γεωργακόπουλος Λ.-Μηνούδης Μ., (1998), «Ο Εμπορικός Νόμος», Αθήνα, εκδόσεις Σάκκουλα.
- 2) Λεβαντής Ε., «Δίκαιο των Εμπορικών Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης Ν. Αντώνης.
- 3) Λεοντάρη Μ., (2009), «Ανώνυμες Εταιρείες», Αθήνα, εκδόσεις Πάμισος.
- 4) Νόμος 3190/955.
- 5) Νόμος 2842/2000
- 6) Νόμος 3604/2007
- 7) Νόμος 3661/2008 , άρθρο 16 παρ.2^α, ΦΕΚ Α 89/19.5.2008.
- 8) Πετάλας Κ., (2004), «Γνωρίζοντας την Ανώνυμη Εταιρεία», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.
- 9) Πουλάλου-Ευθυμιάτου Α., (1996), «Στοιχεία εμπορικού δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις Σάκκουλα.
- 10) Προεδρικό διάταγμα 279/1993.
- 11) Ρεβάνογλου Α.-Γεωργόπουλος Ι., (2006), «Λογιστική Εταιρειών», Αθήνα, εκδόσεις Interbooks.
- 12) Ρόκας Ν., (2006), « Εμπορικές εταιρείες», Αθήνα, εκδόσεις Σάκουλας Αντώνιος.
- 13) Σαρσέντης Β., (2002), «Λογιστική Εταιριών», Αθήνα, εκδόσεις Σταμούλης.
- 14) Σερελέα Γ., (2000), «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα, εκδόσεις σύγχρονη εκδοτική.
- 15) ΦΕΚ. 37/Α' / 30-3-63.
- 16) ΦΕΚ Α'207/27-9/2000

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

- 1) www.elewikipedia.org.